



Wishing Journal Review

ISSN : 2774-0218 (Online)

# Wishing Journal Review (WJR)

วารสารภาวนาสารปริทัศน์

Vol.1 NO.3 (September – December 2021)

ปีที่ 01 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2564)

Singtothong Temple, National office of Buddhism

วัดถ้ำสิงโตทอง, สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ



# Wishing Journal Review. (WJR)

ISSN : 2774-0218 วารสารภาวนาสารปริทัศน์

Volume 1 no.3 (September – December 2021) ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2564)

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน / ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม / ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม

## วัตถุประสงค์ (Objective)

เพื่อส่งเสริมการผลิตผลงานทางวิชาการและงานวิจัยด้านการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี เพื่อให้บริการทางวิชาการในสังคมอุดมปัญญาและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนแนวคิดด้านการศึกษาพระพุทธศาสนาและปรัชญา และเพื่อประชาสัมพันธ์ผลงานและกิจกรรมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี

## คณะกรรมการที่ปรึกษา

พระธรรมปัญญาภรณ์ (ไพบูลย์ ชินวิโส)

พระครูศรีธรรมนาท

พระราชสุตถาภรณ์ (ประศักดิ์ อคฺคปญฺโญ) รศ.ดร.

พระสุวรรณเมธาภรณ์ (ขุนทอง สุวณฺณเมโ) ผศ.

พระเมธีธรรมาจารย์ (ประสาน จนทสาโร) รศ.ดร.

พระครูโสภณพุทธศาสตร์ (เชี่ยว ชุตินฺธโร) ผศ.ดร.

ศาสตราจารย์ ดร. จำนง อติวัฒนสิทธิ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม

รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู

รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรยุทธ์ พึ่งเทียน

รองศาสตราจารย์ ดร.ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม

บรรณาธิการ (Chief Editor) : พระครูภาวนาโชติคุณ, ดร.

ผู้ช่วยบรรณาธิการ (Assistant Editors) : ผศ. ดร. นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และ ดร. ดลนพร วราโพธิ์

## กองบรรณาธิการ (Editorial Board)

ภายใน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. จำนง อติวัฒนสิทธิ

รองศาสตราจารย์ ดร. อินฉา ศิริวรรณ

รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ

พระปลัดทวีญญ อคฺคชโร, ดร.

ภายนอก

รองศาสตราจารย์ ดร. ชลวิทย์ เจียรจิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ดร. ชนนภรณ์ อารีกุล

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พระมหาฉัตรชัย ขยญาณเมธี, ดร.

รองเจ้าคณะอำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

พระมหาคณาวุฒิ อคฺคปญฺโญ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหานพพร อภิพนฺโธ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เลขานุการ/ศิลปกรรม : ดร. ดลนพร วราโพธิ์

สำนักงาน วัดถ้ำสิงโตทอง ตำบลปากช่อง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี 70150 โทร 032-206290

## ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลับกรองบทความ (Peer Review)

### ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

พระมหาสมบุรณ์ สุธมโม รศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระณรงค์ ฐานวุฑโฒ ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระครูภาวนาโชติคุณ, ดร.	เจ้าคณะตำบลปากช่อง เจ้าอาวาสวัดถ้ำสิงโตทอง
พระครูวัชรสุวรรณาท, ดร.	รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระครูสุนทรวัชรกิจ, ดร.	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหากังวาน ธีรธมโม, ดร.	วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.อินฉา ศิริวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สิน งามประโคน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทรพล ใจเย็น	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ชวาล ศิริวัฒน์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.ดลนพร วราโพธิ์	นักวิชาการอิสระ

## ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลับกรองบทความ (Peer Review)

### ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

พระราชรัตนมณี (บุญเทียม ญาณินโท)	วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ สุจริตรักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวน ภารังกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
รองศาสตราจารย์ ดร.วิษชุดา หุ่นวิไล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รองศาสตราจารย์ ดร.ชลวิทย์ เจียรจิต	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภาพรณ ธีัญญา	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทธร ตินภพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุ่งรังสิมา สัตยาไชย	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนันภรณ์ อารีกุล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดร. สีฟ้า ณ นคร	นักวิชาการอิสระ
ดร. อาทิตา ชูตระกูล	นักวิชาการอิสระ
ดร. ณัฏพงษ์ วิชัยอัชชะ	นักวิชาการอิสระ



## สารจากบรรณาธิการ

วารสารภาวนาสารปริทัศน์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564) นี้ นับได้ว่าเป็นวารสารที่มีคุณภาพทางด้านวิชาการเกี่ยวกับการศึกษา สังคมศึกษา พระพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรม ที่จักได้รับการยอมรับในระดับชาติ และจักพัฒนาฐานข้อมูลปรากฏในศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย TCI (Thai-Journal Citation index Center) ในอนาคตอันใกล้นี้ บทความวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้ ถือว่าเป็นข้อมูลทางวิชาการที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การบริการวิชาการด้านสังคมและพระพุทธศาสนา และการประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับสังคมศาสตร์สมัยใหม่ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

สิ่งที่พึงตระหนักและพัฒนาควบคู่กันไปกับวิชาการคือความมีศีลธรรมและจรรยาบรรณของความเป็นนักวิชาการแบบสังคมพุทธ กล่าวคือ ต้องมีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลอย่างละเอียดถึงแหล่งสังคมปฐมภูมิ สังคมทุติยภูมิ เคารพภักตีกา และสิทธิของบุคคลที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งรายงานผลการวิจัยและข้อค้นพบตามความเป็นจริงในเชิงสร้างสรรค์ วิพากษ์ วิจารณ์ อยู่บนฐานข้อมูลและหลักแห่งเหตุผล ที่สำคัญนักวิชาการทางสังคมทางพระพุทธศาสนานั้น พึงปลูกศรัทธามั่นคงในพระพุทธศาสนา สร้างสรรค์งานเพื่อให้สามารถนำไปพัฒนาประเทศชาติ และเทิดทูนไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์

ขออนุโมทนาที่ทีมงานจัดทำวารสารภาวนาสารปริทัศน์ ที่ได้ช่วยกันผลิตงานวิชาการแก่สังคม สร้างองค์ความรู้บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ให้ชาวโลกได้ศึกษาและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางสืบไป

(พระครูภาวนาโชติคุณ)

บรรณาธิการ

วารสารภาวนาสารปริทัศน์



~ ก ~

## สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาถ้อยแถลงบทความ (Peer Review)	(1)
สารจากบรรณาธิการ	i
สารบัญ	ก

## Academic Articles/บทความวิชาการ

1. Professional Teachers of a New Generation in The Perspective Buddhism  
ครูมืออาชีพยุคใหม่ในมุมมองของพุทธศาสนา  
*Pranee Naktong, Rawing Ruangsanka, Intha Siriwan*  
ปราณี นาคทอง, ระวิง เรืองสังข์, รศ. ดร.อินธา ศิริวรรณ AA 1-12
2. Teacher's role in the 21<sup>st</sup> century, "Teacher who Creative Persons"  
บทบาทครูในศตวรรษที่ 21 "ครูผู้สร้างคน"  
*PhraMaha Tui Khantithammo (Kham Nua), Phutti Phong phutthithiwoso (klamthawi)*  
พระมหาตุ้ย ขนติธมโม (คำหน่อ), พระสมุห์พุฒิพงษ์ พุทธิวิโล (กล่ำทิวี่) AA 13-26

## Research Articles/บทความวิจัย

3. Effect of Reciprocal teaching through STAR Strategy on Mathematical problem Solving ability for lower Secondary Level Students of Prince of Songkla University Demonstration School (Secondary)  
ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR ที่มีต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางการเรียนคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ฝ่ายมัธยมศึกษา)  
*Temduean Taokaew, Napaporn Tanya, Detkul Metavanukul*  
เต็มเดือน เต้าแก้ว, นภาพรณ ธัญญา, เดชกุล มัทวานุกุล AR 1-14
4. The results of using ready-made lessons on title of "Creating media infographic for students in Matthayomsuksa 2", Science and Technology Department, Sa School, Wiang Sa District, Nan Province  
ผลการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน  
*Rungthip Thepprasit*  
รุ่งทิพย์ เทพประสิทธิ์ AR 15-26



~ ข ~

## สารบัญ

เรื่อง

หน้า

### Research Articles/บทความวิจัย

5. Supervision Management Model for Schools in 21<sup>st</sup> Century,  
for Supervisor Samutprakarn Primary Educational Service Area Office 1  
รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21  
ของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1  
*Kwannalin Saisok, Paradee Anannawee, Monasit Sittisomboon*  
ขวัญนลิน ไสโคก, ภารดี อนันต์นาวิ, มนสิข ลิทธิสมบูรณ์ AR 27-40
6. Development English Skills; Listening and Speaking for Member of  
Sub-district Administrative Organization Nong Rua Sub-district, Phraikhla  
Sub-district, Krabuang Sub-district, Chumphonburi, Surin Province  
การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล  
หนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์  
*Phra Narong Thanawuttho (Srakaew)*  
พระณรงค์ ฐานวุฑฺโฒ (สระแก้ว) AR 41-54
7. Moral Story and SQ5R Technique for Development Reading  
Comprehension skill for Mathayomsuksa 3 Students  
การพัฒนาความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้นิทานคุณธรรมด้วยเทคนิคการ  
อ่าน SQ5R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3  
*Phramaha Siriwat Pannawuddho (Suwannatrai), Vachira Jantarach*  
พระมหาสิริวัตร ปญฺญาวุฑฺโฒ (สุวรรณไตร), วชิระ จันทราช AR 45-69
8. คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ
9. แบบฟอร์มของลงบทความ

หนึ่ง

**ครูมืออาชีพยุคใหม่ในมุมมองของพุทธศาสนา**  
**Professional Teachers of a New Generation**  
**in The Perspective Buddhism**

ปราณี นาคทอง<sup>1</sup> ระวิง เรืองสังข์<sup>2</sup> รศ. ดร.อินธา ศิริวรรณ<sup>3</sup>

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย<sup>1</sup>

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย<sup>2</sup>

รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย<sup>3</sup>

Pranee Naktong<sup>1</sup> Rawing Ruangsanka<sup>2</sup> Intha Siriwan<sup>3</sup>

Ph.d Student for Ph.D. Curriculum Educational Major, Post Graduate

Mahachulalongkornrajavidyalaya University<sup>1</sup>

Asst. Prof. Dr. Educational Major Post Graduate

Mahachulalongkornrajavidyalaya University<sup>2</sup>

Assoc. Prof. Dr. Educational Major Post Graduate

Mahachulalongkornrajavidyalaya University<sup>3</sup>

E-mail : chaibie2529@hotmail.com

**บทคัดย่อ**

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับครูมืออาชีพในมุมมองของพระพุทธศาสนา ครูเป็นกัลยาณมิตรที่คอยแนะนำประโยชน์ให้กับศิษย์โดยครูจะต้องมีทักษะในการสอนและการถ่ายทอดจึงจะสามารถดึงศักยภาพของศิษย์ในการพัฒนาความรู้ ความสามารถของศิษย์ให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มความสามารถได้ ครูในพุทธศาสนาจึงมีหลักพุทธธรรมในการชี้แนะแนวทางให้ศิษย์มีความรู้คู่กับความประพฤติได้ ครูมืออาชีพจึงมีคุณสมบัติของมิตรดีหรือมิตรแท้

คำว่าครู เมื่อใครเข้าหาแล้วจะเป็นเหตุให้เกิดความดีและความเจริญซึ่งครูเป็นผู้แนะนำศิษย์ให้เจริญโดยอาศัยความเมตตาต่อศิษย์ หวังดีให้ศิษย์มีความเจริญก้าวหน้าในการประกอบอาชีพการงาน ครูจึงเป็นผู้ที่ยิ่งใหญ่ในสายตาศิษย์ทุกคน กล่าวได้ว่าครู คือ ผู้สร้างวิญญาณดวงใหม่ให้เป็นทรัพยากรของชาติให้มี

คุณภาพเป็นคนดี มีศักยภาพ มีสมรรถนะภาพสูง ทำงานร่วมกับคนอื่นได้ดีและมีความสุข นี่คือครูมืออาชีพที่แท้จริง ควรแก่การกราบไหว้อย่างสบายใจ

**คำสำคัญ :** ครูมืออาชีพ, ยุคใหม่, มุมมองพระพุทธศาสนา

## Abstract

The objective of this article was to present the concept of a professional teacher from a Buddhist perspective. Teachers are good friends who recommend benefits to students. Teachers must have skills in teaching and transferring in order to draw on the students' potential in developing knowledge, the ability of the disciple to be effective at full capacity. Teachers in Buddhism therefore have Buddhist principles in guiding students to have knowledge and behavior. Professional teachers have the qualities of being a good friend or a true friend.

The word teacher, when someone approaches, it will cause goodness and prosperity, which the teacher guides students to prosper through compassion for them, wishing students to have progress in their careers. Teachers are great persons in the eyes of all students. It can be said that the teacher is the creator of a new soul to be a national resource to have quality, good persons, potential, and high performance, work well with others and have fun. This is a true professional teacher should be respected comfortably.

**Keywords:** Professional teachers, New Generation, Buddhist perspective.

## 1. บทนำ

ในมุมมองทางพระพุทธศาสนา ครูคือผู้ชี้แนะทางคุณธรรมแห่งปัญญา และครูต้นแบบของมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย คือ พระพุทธเจ้า “สตาเถวมนุสสานัง” ผู้เป็นครูของเหล่าเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายและทรงเป็นศาสดาของพระพุทธศาสนาที่พระองค์ได้ตรัสรู้ ความจริงอันประเสริฐ ๔ ประการ (The four Noble truth) คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรจน์และมรรค และพระองค์ทรงสั่งสอนประชาชนให้เรียนรู้จักทุกข์เป็นบทเรียนของชีวิตและพระองค์สอนต่อว่าในโลกนี้ไม่มีอะไรแน่นอนตามหลักไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขังและอนัตตา อย่าไปยึดมั่นจะเป็นทุกข์ สอดคล้องกับแนวคิดในยุคโลกาภิวัตน์ว่าการศึกษานับว่ามีบทบาทและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรบุคคลซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ

เนื่องจากความสามารถและศักยภาพในการพัฒนาประเทศขึ้นอยู่กับองค์ความรู้ของคนในชาติ ประเทศที่พลเมืองมีการศึกษาดีย่อมได้เปรียบในการแข่งขันเสมอไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตรกรรม หรือ

อุตสาหกรรม (ไพบูลย์ แจ่มพงษ์ และอำรุง จันทวานิช, 2542: 2-12) ด้วยเหตุที่การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาจึงเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง คนที่ได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสม ก็คือคนที่จะสามารถใช้ชีวิตได้อย่างถูกต้องตามครรลองคลองธรรม และได้รับสิ่งดี ๆ การศึกษามีใช้ เป็นเพียงการใช้ชีวิตระยะหนึ่งในโรงเรียนเท่านั้นแต่เป็นเหมือนปัจจัยในการดำรงชีวิตที่ทุกคนแสวงหา และเพิ่มพูนอยู่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว หน้าที่การงาน ตลอดจนความก้าวหน้า และความมั่นคงของประเทศ ยิ่งในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็วในกระแสโลกาภิวัตน์ที่นำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ ทำให้รูปแบบการใช้ชีวิตและวัฒนธรรมใหม่ๆมาสู่สังคมไทย

การศึกษายังเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยให้คนมีหลักคิดรู้จักใคร่ครวญเลือกสรรปรับตัวกับเหตุการณ์และสิ่งใหม่ๆ ที่เข้ามาสู่ชีวิตตลอดเวลา ระบบการศึกษาจะต้องตอบสนองการทำงานในยุคข้อมูลข่าวสาร การสอนต้องส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการมากกว่าที่เป็นมาในอดีตบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนและผู้สอนจะต้องเปลี่ยนแปลง (สมศักดิ์ สินธุเวชชัย, 2541 : 30-31)

จึงขอยกแนวคิดจากพระบรมราโชวาท เกี่ยวกับการศึกษาตอนหนึ่งว่า “นอกจาก การศึกษาจะสอนให้คนเก่งแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศเราจึงจะได้ คนที่มีคุณภาพ คือ ทั้งเก่ง ทั้งดี มาเป็นกำลังของบ้านเมือง ให้ความเก่งเป็นปัจจัยและพลังสำหรับสร้างสรรค์ และให้ความดีเป็นปัจจัยเพื่อประคับประคองหนุนนำความเก่งให้เป็นไปในทางที่อำนวยประโยชน์อันพึงประสงค์”

ดังนั้น พระราชบัญญัติการ ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และการจัดการศึกษาดังกล่าวจะต้องมีกระบวนการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรมสั่งสอน ให้เกิดความเจริญอกงามของบุคคล เพื่อสืบสานวัฒนธรรมของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2579) (2560: 80) ที่ได้กำหนดนโยบายเพื่อมุ่งพัฒนาคนและสังคมให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย



**“...งานของครูเป็นงานพิเศษ**

ผิดแปลกกว่างานอื่น ๆ กล่าวในแง่หนึ่งที่สำคัญก็คือว่า ครูจะหวังผลตอบแทน เป็นยศศักดิ์ ความร่ำรวยหรือประโยชน์ทางวัตถุเป็นต้นตั้งไม่ได้ ผลได้ส่วนสำคัญจะเป็นผลทางใจ ซึ่งผู้เป็นครูแท้ก็พึงใจ และภูมิใจอยู่แล้ว...”



จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมุ่งพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีวินัย ประหยัด มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล มีเหตุผล รู้หน้าที่ ซื่อสัตย์ พากเพียรขยัน ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต รักประเทศชาติ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและสิทธิของคนอื่น มีความเสียสละ รักสิ่งแวดล้อมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ จากแนวคิดดังกล่าวผู้ที่มิบทบาทสำคัญที่สุดในการพัฒนาการศึกษาคือ ครู บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อครุมีอาชีพยุคใหม่ในมุมมองของพุทธศาสนาซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

## 2. ความหมายของครู

คำว่า “ครู” มีความหมายลึกซึ้งและกว้างขวาง ยากที่จะสรุปใหม่มีความหมายคงที่อย่างหนึ่งอย่างใด คำว่า “ครู” มาจากรากศัพท์ภาษาบาลีว่า “ครุ” หรือ “ครู” แปลว่า เคารพ หนัก สูง มาจากภาษาสันสกฤตว่า “ครุ” แปลว่า หนัก ใหญ่ หากพิจารณาความหมายจากรากศัพท์ภาษาบาลีและสันสกฤตแล้ว คำว่า “ครู” หมายถึง ผู้ที่มีความหนัก ผู้ควรเคารพหรือนาเคารพ คำว่าหนักในที่นี้หมายถึง หนักด้วยงาน หนักด้วยบุญคุณ หนักด้วยความสำคัญ ฉะนั้นความหมายจากรากศัพท์ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตแล้ว ครู หมายถึง ผู้ที่หนักด้วยงาน หนักด้วยบุญคุณ เป็นผู้ควรแก่การเคารพในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556: 265) ได้นิยามความหมายคำว่า “ครู” หมายถึง ผู้สั่งสอนศิษย์ ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์

พระธรรมโกศาจารย์ พุทธทาสภิกขุ กล่าวว่า ครู คือ ผู้ยกวิญญาณของสัตว์โลก คำว่า ครู นี้ อย่างน้อยก็คือ Spiritual Guide คือ เป็นมีคฤเทศก์ทางวิญญาณ ครูที่เป็นครูอย่างเต็มที่อยู่ถูกต้อง ก็คือผู้ยกวิญญาณของมนุษย์ให้สูงขึ้นมา โดยวิธีต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนปลาย เราเรียกว่าครูบาอาจารย์ เป็นผู้ที่มีพระคุณเหนือเกล้าเหนือเศียร มีพระคุณยิ่งกว่าบิดามารดา เพราะวาบิดามารดาอย่างไม่ได้ยกสถานะทางวิญญาณ เพียงให้กำเนิดชีวิตมา และที่สามารถยกสถานะทางวิญญาณก็มีเป็นส่วนน้อย เพียงแต่เป็นพื้นฐานให้ครูบาอาจารย์ที่สอนนักเรียนนักศึกษา นั้น ยกสถานะทางวิญญาณต่อไปจนดวงวิญญาณของเด็กของเยาวชนของคนคนนั้น สูงสุดเท่าที่มันจะสูงได้ นี่ก็คือครูบาอาจารย์ ไม่ใช่เพื่อน ไม่ใช่คนจ้างสอนหนังสือ (พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ, 2540 : 13)

ยนต์ ชุมจิต กล่าวว่า “ครู” ตรงกับคำศัพท์ในภาษาอังกฤษ ว่า Teachers และได้อธิบายความหมายของตัวอักษรแต่ละตัวในคำดังกล่าวไว้ดังนี้

T Teaching การสอน หมายถึง ครู คือ ผู้อบรมสั่งสอนศิษย์

E Ethics จริยธรรม หมายถึง ครู คือ ผู้อบรมส่งเสริมจริยธรรมให้แก่เด็กเรียน

A Academic วิชาการ หมายถึง ครู คือ ผู้รับผิดชอบในทางวิชาการ

C Culture Heritage การสืบทอดวัฒนธรรม หมายถึง ครู คือ ผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งให้ตกทอดไปสู่คนรุ่นต่อ ๆ ไป

H Human Relationship มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ครู คือ ผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี  
E Evaluation การประเมินผล หมายถึง ครู คือ ผู้รับผิดชอบในการประเมินผลผู้เรียน  
R Research การวิจัย หมายถึง ครู คือ ผู้ค้นหาเหตุผลและเป็นนักแก้ปัญหา  
S Service การบริการ หมายถึง ครู คือ ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและบริการสังคม (อ้างใน ศักดิ์ชัย  
มโนวงศ์, 2554 : 8)

จากแนวคิดข้างต้น รุ่ง แก้วแดง (2540 : 60) ได้ให้คำนิยามเชิงสรุปว่า ครู คือ ผู้กำหนดอนาคตของ  
ชาติ ชาติใดก็ตามที่ได้ครูเป็นผู้มีความรู้เป็นคนเก่ง เป็นคนเสียสละตั้งใจทำงานเพื่อประโยชน์ของนักเรียน ชาติ  
นั้นจะได้พลเมืองที่เก่ง ฉลาด มีศักยภาพ และมีความสามารถที่จะแข่งขันกับทุกประเทศในโลกได้

### 3. การผลิต และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2551 : 107) ไม่ได้กล่าวถึงการผลิตและการพัฒนาครู คณาจารย์  
และบุคลากรทางการศึกษาไว้โดยตรง แต่ได้กล่าวเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับการผลิตและการพัฒนาครู คณาจารย์  
และบุคลากรทางการศึกษาไว้ว่า การฝึกหัดครูคือการทำคนให้มีความเป็นครู ความเป็นครูนั้นตรงกับหลัก  
พระพุทธศาสนาที่เรียกว่าเป็นกัลยาณมิตร ถ้าเราบอกว่าครูที่ดีหรือครูจริงต้องมีความเป็นครูและถ้าเราถือว่าครู  
เป็นกัลยาณมิตร สำหรับนักเรียน สรุปว่า การผลิต และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา  
นั้นแบ่งเป็น 2 ได้แก่ การฝึกหัดครู และครูจรรยาศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

การฝึกหัดครูนั้น มีความหมายตรงกับคำว่าสร้างบัณฑิตของการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยซึ่งวิชา  
ศึกษาทั่วไปนั้นมีจุดหมายอยู่ที่การ “สร้างบัณฑิต” ส่วนวิชาเฉพาะวิชาชีพเป็นเหมือนการ “สร้างเครื่องมือให้  
บัณฑิต” เหตุนั้น การสร้างคนให้เป็นบัณฑิตจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมากและเราก็นำคำว่าบัณฑิตมาใช้สำหรับ  
ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยคือจบปริญญาตรีเรียกว่าบัณฑิตจบปริญญาโทเรียกว่ามหาบัณฑิตจบ  
ปริญญาเอกเรียกว่าดุษฎีบัณฑิต (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) 2542 : 2) เรียกว่าเป็นปริญญา ๓ ชั้น มี  
ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก การใช้คำว่าปริญญาที่ดี การแบ่งปริญญาเป็น ๓ ชั้นก็ดี ก็เกิดไปตรงกับ  
หลักในพุทธศาสนา คล้ายกับว่าไปเอาคำว่าปริญญาของพุทธศาสนามาใช้ ซึ่งมี ๓ ชั้นเหมือนกัน ชั้นที่ ๑  
เรียกว่า ญาตปริญญา ชั้นที่ ๒ เรียกว่า ตีรณปริญญาชั้นที่ ๓ เรียกว่า ปหานปริญญา ในทางพระพุทธศาสนา  
ปริญญาทั้งสามชั้นเป็นโลกียปริญญา แต่เมื่อจบโลกียปริญญาครบ ๓ ชั้นแล้วก็เข้าถึงโลกุตตรธรรม ผู้ที่สำเร็จ  
ปริญญาทั้ง ๓ นี้ เรียกว่า บัณฑิต สรุปได้ว่า บัณฑิตมีคุณสมบัติอยู่ ๓ ประการได้แก่ ความรู้ความจริง ความดี  
งามและความสุข หรือปัญญาความรู้สัจธรรม จริยธรรมและภาวะไร้ทุกข์ (พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต),  
2532 : 13)

ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อสร้างบัณฑิตนั้น บางทีไปเน้นที่วิชาการว่าจะจัดวิชาการให้ครบตามนั้นให้วิชาหมวดนี้เท่านี้หมวดนั้นเท่านี้ก็ส่วนสิ่งสำคัญก็คือจะต้องจัดให้ได้ทั้ง๒ประการกล่าวคือให้ได้คุณภาพของคนและให้ได้เกณฑ์ทางวิชาการ โดยอาจจัดตามความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปโดยสัมพันธ์กับกระบวนการพัฒนามนุษย์ ตลอดจนจุดหมายสูงสุดของมนุษย์ตามธรรมชาติ ประกอบด้วย 2 ระดับ คือความมุ่งหมายช่วงสั้นและช่วงยาว (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) 2542 : 2) ได้แก่

1) ความมุ่งหมายช่วงสั้น คือความพร้อมและท่าทีที่ถูกต้อง ต่อการที่จะเรียนศึกษาวิชาการอื่น ๆ รวมทั้งวิชาชีพและวิชาเฉพาะทั้งหลาย ตลอดจนต่อประสบการณ์และสถานการณ์ทุกอย่างในการดำเนินชีวิต กล่าวคือ ความมุ่งหมายช่วงสั้นนี้เพื่อสร้างความเป็นนักศึกษาและนักเรียนที่ดี ที่เรียกว่า บุณนิมิตแห่งการศึกษา หรือรุ่งอรุณแห่งการศึกษา

2) ความมุ่งหมายช่วงยาว ได้แก่ การเข้าถึงความบรรจบประสานอันเดียวกันของความรู้ ความดีงาม และความสุภาพหรือปัญญา จริยธรรมและภาวะไร้ทุกข์ กล่าวคือ ความมุ่งหมายช่วงยาวนี้ เพื่อสร้างความเป็นบัณฑิต

ดังนั้น วิชาพื้นฐานนี้เป็นการสร้างตัวบัณฑิตเป็นการสร้างคนให้มีคุณภาพขนาดที่จะไปนำสังคมได้ วิชาชีพวิชาเฉพาะต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านใครก็สอนได้ขอให้ถนัดในเรื่องของตนแต่ผู้ที่มาสอนวิชาศึกษาทั่วไปต้องสอนให้คนเข้าใจสถานการณ์ของโลกนี้และชีวิตเข้าถึงสัจธรรมความจริง ดังนั้นครูในทัศนะของพระพุทธศาสนามุ่งเน้นครูดี

### 3.1 ลักษณะของครูที่ดีและเป็นที่รักของนักเรียน

การเป็นครูว่ายากแล้ว แต่การที่เราจะเป็นครูที่ดี เป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนยากยิ่งกว่า เพราะสังคมส่วนใหญ่มักคาดหวังว่าครูจะเป็นแบบอย่างที่ดีของลูกศิษย์เป็นผู้สร้างสมาชิกใหม่ของสังคมให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพต่อสังคม โดยธรรมชาติของอาชีพครูเป็นอาชีพที่ต้องเกี่ยวข้องกับผู้คนมากมาย ฉะนั้นผู้ดำเนินอาชีพครูจึงต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และใฝ่พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.1.1. รอบรู้ทั้งวิชาการ และตัวเด็ก ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในด้านวิชาการและความเข้าใจในตัวของผู้ศิษย์ที่กำลังทำการสอน เพื่อปรับวิธีการเรียนการสอนให้เข้ากับบริบทของโรงเรียน และในห้องเรียนนั้น ๆ และครูต้องสามารถให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาแก่เด็กนักเรียนได้ทั้งเรื่องการเรียนและเรื่องอื่น ๆ

3.1.2. ทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องเตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างมีเป็นระบบและครบทุกขั้นตอน วางแผนและจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้เหมาะสมแก่การเรียนรู้ของผู้เรียน จัดทำกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้เด็กนักเรียนมีส่วนร่วม ทำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น

3.1.3. รู้หลักการวัด และประเมินผล มีความรู้เกี่ยวกับลักษณะแบบทดสอบตามหลักการวัดผล ประเมินผล และสามารถออกข้อสอบและปรับปรุงแบบทดสอบ รวมทั้งนำมาใช้งานได้จริง เหมาะสมกับทุกระดับชั้นของผู้เรียน โดยการวัดผลต้องมีความเหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้และสามารถนำผลที่ได้จากการวัดผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน

3.1.4. รู้จักแนะแนว การที่ครูรู้จักที่จะสังเกตและรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและบันทึกลงระเบียบวินัยนักเรียน เป็นการสอดส่องดูความประพฤตินักเรียนเมื่อนักเรียนคนใดเกิดปัญหาขึ้นครูสามารถจัดกิจกรรมหรือเรียกมาพูดคุยเพื่อช่วยแนะแนวทางหรือแก้ปัญหาให้แก่นักเรียน

3.1.5. มีความเมตตากรุณา มีความสนใจและห่วงใยในการเรียนและความประพฤติของผู้เรียน แนะนำเอาใจใส่ช่วยเหลือเด็ก และเพื่อนร่วมงานให้ได้รับความสุข เป็นกันเองกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้สึกเปิดเผย ไว้วางใจและเป็นที่ยอมรับ

3.1.6. มีความยุติธรรม มีความเป็นธรรมต่อนักเรียน และรู้จักที่จะเอาใจใส่ต่อผู้เรียนและเพื่อนร่วมงานทุกคนอย่างเสมอภาคและไม่ลำเอียงตัดสินปัญหาของผู้เรียนด้วยความเป็นธรรม มีความเป็นกลาง ยินดีช่วยเหลือผู้เรียน ผู้ร่วมงานและผู้บริหาร โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

3.1.7. มีความรับผิดชอบ มุ่งเน้นการสอนให้เด็กนักเรียนได้ความรู้ มีวิธีปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ วางแผนการใช้เวลาอย่างเหมาะสมและปฏิบัติงานได้ทันเวลา ใช้เวลาได้อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุด

3.1.8. มีวินัยในตัวเอง มีวินัยในตนเอง ควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม มีวิธีทำงานที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักเรียนและบุคคลอื่นได้

3.1.9. มีความขยันและอดทน มีความตั้งใจและกระตือรือร้นและปฏิบัติงานเต็มความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรคในการทำงาน มีความอดทนเมื่อเกิดอุปสรรคในการทำงาน และมีความสามารถในการที่จะควบคุมอารมณ์ของตนเอง

3.1.10. มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู เห็นความสำคัญของอาชีพครู เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาชีพครู สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพ ร่วมมือและส่งเสริมให้มีการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู รักษาชื่อเสียงวิชาชีพครู ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีและประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ รักษาความสามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่การงาน

3.1.11. พัฒนาตนเอง ครูที่ดีต้องรู้จักประเมินผลและปรับปรุงการทำงานของตนเองอยู่เสมอ รับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์และนำมาพัฒนาตนเอง ยอมรับความเปลี่ยนแปลงและปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมอย่างมีเหตุผล ศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา สนใจติดตามเข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเมื่อมีโอกาส

3.1.12. พัฒนาชุมชน พานักเรียนไปบำเพ็ญประโยชน์แก่ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนตามความเหมาะสม ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามวิถีของชุมชน ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างและชักชวนนักเรียนและคนในชุมชนให้ปฏิบัติตาม พยายามใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นแหล่งความรู้ให้แก่นักเรียน

**สรุปว่า** สำหรับลักษณะของครูที่ดี เป็นที่รักของนักเรียน ทั้ง 12 ข้อนี้และยังมีอีกหลายประการที่เป็นลักษณะของครูที่ดี แต่อย่าลืมไปว่าครูที่เด็ก ๆ รักไม่ใช่แค่เก่งและสอนดีเท่านั้น แต่เป็นครูที่เข้าใจพวกเขาต่างหากนั่นคือประเด็นสำคัญยิ่ง

### 3.2 ลักษณะของครูที่ดีที่พึงประสงค์นั้นเป็นอย่างไร

3.2.1 มีความรอบรู้ (Being Knowledgeable) หมายถึง เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ ในวิชาการต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาจากมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี และมีความแม่นยำใน วิชาที่จะสอน

3.2.2 มีอารมณ์ขัน (Being Humorous) หมายถึง เป็นผู้มีความสามารถแสดง ความรู้สึกละมุนในสิ่งที่ทำให้ขำขันหรือทำให้การสอนสนุกสนาน

3.2.3 มีความยืดหยุ่นผ่อนปรน (Being Flexible) หมายถึง เป็นผู้มีความสามารถในการเปลี่ยนแปลง แก้ไขปรับหรือเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์

3.2.4 มีวิญญาณความเป็นครู (Being Upbeat) หมายถึง เป็นผู้มีความรักในตัวเด็ก และยินดีเต็มใจในภารกิจทางการสอน

3.2.5 มีความซื่อสัตย์ (Being Honest) หมายถึง เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อคน ทุกคน ต่อหน้าที่ การเรียนการสอน

3.2.6 มีความสามารถทำให้เข้าใจได้ชัดเจนและรวบรัด (Being Clear and Concise) หมายถึง เป็นผู้ที่มีปฏิภาณไหวพริบดีหรือเป็นผู้มีความสามารถในการใช้ภาษา ทั้งภาษาพูด และภาษาเขียน รวมทั้งการ แสดงออกทางภาษาท่าทาง หรือกริยาอาการ เพื่อให้เกิดการ สื่อสารความหมายที่ถูกต้อง

3.2.7 เป็นคนเปิดเผย (Being Open) หมายถึง เป็นผู้ที่เต็มใจเปิดเผยเรื่องราวให้ ผู้อื่นรับรู้และรู้จัก รับความคิดของผู้อื่นด้วย

3.2.8 มีความอดทน (Being Patient) หมายถึง เป็นผู้ที่มีความเพียรพยายามหรือ ขยันขันแข็งในการทำงาน

3.2.9 ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี (Being a Role Model) หมายถึง เป็นผู้ที่กระทำตนให้ เป็นแบบอย่างที่ดีงามแก่ศิษย์และสังคม ลูกศิษย์ต้องมีแบบอย่างที่ดีงามต้องดีงามเพื่อเป็น แนวทางในการดำรงชีวิตของตน

3.2.10 สามารถนำความรู้ ทฤษฎีไปปฏิบัติได้ (Being Able to Relate Theory to Practice) หมายถึง เป็นผู้นำเอาความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาเล่าเรียนในสถาบันการศึกษาไปใช้ในโรงเรียน

จริง ๆ ให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งบางครั้งสภาพความจริงอาจจะไม่ เหมือนกับทฤษฎีที่เรียนมา ครูต้องสามารถประยุกต์ทฤษฎีไปใช้ได้อย่างเหมาะสม

3.2.11 มีความเชื่อมั่นในตนเอง (Being Self-Confident) หมายถึง การทดสอบตัวเอง และพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง โดยการสั่งสมประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอน ให้มากที่สุด ครูต้องเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนสอนด้วย

3.2.12 มีความสามารถพิเศษในศิลปะและวิทยาการหลาย ๆ ด้าน (Being Diversified) หมายถึง เป็นผู้มีความสามารถพิเศษในหลาย ๆ ด้าน เช่น การเขียนภาพระบายสี ดนตรี กีฬา ความรู้เครื่องดนตรีกลไก การใช้คอมพิวเตอร์ หรืองานอดิเรกอื่น ๆ ความรู้พิเศษเป็น ความสามารถเฉพาะตัวที่จะช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูอาจจะต้องใช้เพื่อช่วย ให้งานใน หน้าที่ครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2.13 แต่งกายเรียบร้อย สะอาด สง่าผ่าเผย และมีสุขอนามัยส่วนตัว (Being Well Groomed and Having Good Personal Hygiene) หมายถึง การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย สะอาดอยู่เสมอ ใส่เสื้อผ้าถูกต้องตามกาลเทศะ และมีความเหมาะสมกับการเป็นครู หรือ ตามรูปแบบที่ทางสถานศึกษาได้กำหนดไว้ นอกจากนี้สุขภาพทางร่างกายและจิตใจของครูก็ มีผลทำให้การสอนประสบความสำเร็จด้วย

**สรุปได้ว่าครูที่ดีที่พึงประสงค์นั้น คือ**

(1) มีความรู้ดี ซึ่งได้แก่ ความรู้ในวิชาการทั่วไป ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะสอน ความรู้ในวิชาครู ความรู้ในหน้าที่และงานครูทุกประการ

(2) มีทักษะในการสอนและการปฏิบัติงานครู เช่น อธิบายเก่ง สอนสนุก ใช้สื่อและอุปกรณ์เสมอ จัดกิจกรรมสร้างบรรยากาศได้น่าเรียน เร้าพฤติกรรม ตลอดจนถึงแนะแนวทางในการศึกษา จนนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง โดยใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นต้น

(3) มีคุณธรรมนิยม อันได้แก่ คุณธรรมของครู จริยธรรม และคตินิยมในความเป็นครู เช่น ภาควุมิใจที่ได้เป็นครู มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู รักการสอน พอใจที่ได้ทำประโยชน์แก่การดำเนินชีวิตของศิษย์ ช่วยพัฒนาคนและสังคม ตลอดจนถึงมีวิถุญาณแห่งความเป็นครู

**สรุปเนื้อหาลักษณะของครูที่ดี**

ลักษณะของครูที่ดีนั้นมีมากมายหลายแบบ และการที่จะยอมรับว่า ครูที่ดีจะต้องมี ลักษณะอย่างไรรัน ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของแต่ละบุคคล แต่เมื่อพิจารณาโดยทั่วไปแล้ว ก็สามารถสรุปได้ว่า ครูที่ดีควรประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ คือ

(1) บุคลิกภาพดี คือ รูปร่างท่าทางดี แต่งกายสะอาด สุภาพเรียบร้อย พุดจา ไพเราะ และมีลักษณะเป็นผู้นำ

(2) มีความรู้ดี มีความคิดสร้างสรรค์ เชื่อมั่นในตนเอง กระตือรือร้นและสุขภาพ แข็งแรง

(3) การสอนดีและปกครองดี คือ อธิบายได้แจ่มแจ้งชัดเจนครบทุกกระบวนการ สอนสนุกสนาน ปกครองดูแลนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยที่ตั้งงาม

(4) ความประพฤติดี คือ เว้นจากอบายมุขทุกอย่าง ทำแต่ความดีทั้งกาย วาจา ใจ มีคุณธรรมและจริยธรรมสูง มีความซื่อสัตย์ เสียสละ มีเมตตากรุณา มีความยุติธรรม และมีมานะอดทน

(5) มีมนุษยสัมพันธ์อันดี คือ มีอัธยาศัยไมตรีกับคนทุกเพศทุกวัยและทุกฐานะ และมีน้ำใจเป็นประชาธิปไตย

**โดยสรุปคุณครู** จึงเป็นปูชนียบุคคลที่ได้รับความเคารพนับถืออย่างสูง จะเป็นรองก็แต่คุณพ่อคุณแม่เท่านั้น คนไทยเรามีอัธยาศัยน่ารัก ต่างจากชนชาติอื่นอยู่อย่างหนึ่งคือ เมื่อจะไปสมัครเป็นศิษย์ของท่านผู้ใด ก็ไม่ใช่เพียงมุ่งแต่จะไปถ่ายถอดคัดลอกวิชาความรู้จากครูอาจารย์ เสร็จแล้วก็ตีเสมอ แต่ตั้งใจจริงจะไปมอบตัวเองเป็นลูกเต้าของท่านด้วย ไทยเราจึงนิยมใช้คำเต็มอย่างภาคภูมิใจว่า “ลูกศิษย์” หมายถึง ยินยอมมอบตัวเองเป็นทั้งลูกทั้งศิษย์ของท่านผู้เป็นครู

#### 4. หลักพุทธธรรมสำหรับครู

การเป็นครูนั้น ถือว่าเป็นผู้ทำคุณประโยชน์อย่างยอดเยี่ยมแก่ประเทศชาติ เพราะครูคือแม่พิมพ์ของชาติ เป็นแม่แบบที่สำคัญยิ่ง ดังเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า ครู แปลว่า ผู้หนัก หมายถึงหนักทุกสิ่งทุกอย่าง เริ่มต้นจากภาระงานที่จะต้องเตรียมตัวอย่างหนักเพื่อการสอนให้นักเรียนได้เข้าใจหนักในการเป็นภาระให้นักเรียนได้ปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตหนักในการสอนซ่อม สอนเสริม เพื่อให้นักเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อนได้เรียนทันคนอื่น นักเรียนที่เรียนเก่งให้ได้รับการพัฒนาส่งเสริมให้สูงขึ้นหนักในการควบคุมดูแลความปลอดภัย ความประพฤติให้นักเรียนได้รับความปลอดภัยและมีความประพฤติดีหนักในการทุ่มเทเวลาให้การสอนหนักในการเสียสละทรัพย์ส่วนตัวให้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนหนักในการจัดทำข้อมูลต่าง ๆ เพื่อส่งหน่วยงานระดับเหนือขึ้นไป หรือหน่วยงานอื่นที่ขอความร่วมมือมาหนักในการจัดทำแผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องมีคุณธรรมอยู่ในจิตใจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คุณธรรมสำหรับครูนั้น พระพุทธองค์ตรัสไว้ในพระสูตร มีอยู่ 7 ประการ ตามหลักพุทธศาสนาได้กล่าวถึงคุณธรรมสำหรับครู คือ กัลยาณมิตรธรรม 7 ประการ ที่เป็นคุณสมบัติของมิตรดีหรือมิตรแท้เป็นเหตุให้เกิดความดีงามและความเจริญ (พระมหาสุภวิชัย วிரาม, 2545 : 76) ดังนี้

1. ปิโย น่ารัก ในฐานะเป็นที่สบายใจและสนิทสนมชวนให้อยากเข้าไปปรึกษาไต่ถาม หรือเป็นผู้ประกอบด้วยเมตตา ทำให้เรารู้สึกว่ามีเพื่อน ทำให้เกิดความอบอุ่นใจ แม้พระพุทธเจ้าก็ทำให้พระสาวกมีความสดชื่น มีความอบอุ่นใจ มีความสบายใจ ไม่ได้ถูกทอดทิ้ง เหมือนกับเราทั้งหลายมีครูอาจารย์ที่ดี ท่านมีเมตตา

เหมือนมีเพื่อนดูแลอยู่ตลอดเวลา ธรรมดาว่า บุคคลผู้อยู่ด้วยความเมตตาเป็นปกติย่อมเป็นที่รักของมนุษย์ ทั้งหลายและพวกอมมนุษย์คือเป็นที่รักของเหล่าสัตว์

2. ครู นำเคารพ ในฐานะประพฤติสมควรแก่ฐานะให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจเป็นที่พึงได้และปลอดภัย เป็นที่เคารพ ผู้มีความหนักแน่น มีคุณธรรม เป็นผู้มีคุณสมบัติสมควรเหมาะสมแก่ฐานะ

3. ภาวนิโย นำเจริญใจในฐานะทรงคุณคือ ความรู้สึกและภูมิปัญญาแท้จริง ทั้งเป็นผู้ฝึกอบรมและปรับปรุงตนอยู่เสมอ ควรเอาอย่าง ทำให้ระลึกและเอ๋ยอ้างด้วยซาบซึ้งภูมิใจ เป็นผู้มีความรู้จริง ผู้ที่มีคุณธรรม มีความประพฤติดีงาม ทำให้เราเกิดความรู้สึกว่าจรโลงใจ มีกำลังใจ เป็นแบบอย่างอยากจะทำตาม ทำให้มีความก้าวหน้าได้

4. วัตตา รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไรอย่างไร ควรให้คำแนะนำว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดี คอยบอกเกี่ยวกับเรื่องการประพฤติปฏิบัติของเราว่าควรจะเป็นอย่างไร และเราทำถูกทำผิด อันไหนที่เราทำไม่ถูก บอกวิธีแก้ไขให้ สิ่งไหนที่เราทำถูกต้อง กัลยาณมิตรก็ส่งเสริมวิธีให้ดียิ่งขึ้นไป ทำให้เราได้หลักคุณธรรมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการบอกนี้สำคัญมากที่จะช่วยให้ปฏิบัติถูกต้อง

5. วจนักขโม อุดหนุนต่อถ้อยคำคือพร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษาซักถาม คำเสนอและวิพากษ์วิจารณ์ อุดหนุนฟังได้ไม่เบื่อไม่ฉุนเฉียว พยายามที่จะช่วยชี้แจง จนกระทั่งเกิดความเข้าใจชัดเจน ทั้งไม่ทอดทิ้งและไม่ปล่อยปละ แต่จะเอาใจใส่อุดหนุนต่อการที่จะแนะนำสั่งสอน

6. คัมภีร์ธูจะ กะถัง กัตตา แถลงเรื่องล้าลึกได้ สามารถอธิบายเรื่องยุ่งยากซับซ้อนให้เข้าใจ และให้เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป กัลยาณมิตรที่มีคุณสมบัติพิเศษที่จะช่วยลูกศิษย์ได้อย่างแท้จริงก็คือ ผู้ที่สามารถทำให้เข้าถึงสิ่งที่ลึกซึ้งให้ยิ่งๆ ขึ้นไป อันนี้จะเป็นปัจจัยที่ทำให้เราสามารถก้าวหน้าในการปฏิบัติ ถ้าเรื่องลึกซึ้งขึ้นไป

7. โนัจฐฐาเนนนิโยชเย ไม่ชักนำในอฐาน คือไม่แนะนำในเรื่องเหลวไหลหรือชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย โดยสรุป หลักพุทธธรรม 7 ประการนี้ พระพุทธองค์ ตรัสสอนให้ผู้ที่จะเป็นครูหรือผู้สอนคนอื่น ได้ตระหนักถึงภาระหน้าที่ที่หนักยิ่ง แต่เป็นการบำเพ็ญคุณประโยชน์อันยิ่งใหญ่ เพราะการเป็นครู ถือว่า เป็นผู้ให้สิ่งที่ประโยชน์ ทำคนให้เป็นคน ทำคนชั่วให้เป็นคนดี ทำให้คนมืดบอดให้สว่างไสว ถือว่าเป็นการให้ธรรมเป็นทาน เพราะทานในพระพุทธศาสนานั้น ได้กำหนดหลักใหญ่ไว้ 2 อย่าง คือ อามิสทาน การให้สิ่งของเป็นทาน และธรรมทาน การให้ธรรมเป็นทาน การสั่งสอนคนอื่น การแนะนำคนอื่นในสิ่งที่ประโยชน์ แนะนำในสิ่งที่ดีงาม ก็ถือว่าเป็นการให้อย่างหนึ่ง คือ เป็นธรรมทาน ซึ่งพระพุทธองค์ ทรงสรรเสริญยิ่งนักว่าเป็นการให้อันสูงสุดคือ ครูคือบุคคลผู้เป็นที่น่าเคารพรัก หนักแน่น ด้วยการหมั่นอบรมบ่มนิสัยให้ความรู้แก่ศิษย์ มีความอดทนภายในเป็นเลิศ สอนสิ่งที่ยากให้ง่าย และไม่ขัดจูงลูกศิษย์ไปในทางที่ไม่เหมาะสม

## 5. บทสรุป

สรุปได้ว่า ครูมีอาชีพในมุมมองของพระพุทธศาสนานั้น ครูจะต้องมีหลักพุทธธรรมในทางพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมให้ครูเป็นครูที่สมบูรณ์ “วิชาจรณสมปนโน” โดยหลักพุทธศาสนาที่ว่า ได้แก่ กัลยาณมิตรธรรม 7 เป็นองค์คุณของกัลยาณมิตร คุณสมบัติของมิตรดีหรือมิตรแท้ ท่านที่คบหรือเข้าหาแล้วจะเป็นเหตุให้เกิดความดีงามและความเจริญซึ่งครูเป็นผู้แนะนำศิษย์ให้เจริญโดยอาศัยความเมตตาในศิษย์ หวังดีให้ศิษย์มีความเจริญก้าวหน้าในการประกอบอาชีพการงาน ครูจึงเป็นผู้ที่ยิ่งใหญ่ในสายตาศิษย์ทุกคน กล่าวได้ว่าครู คือ ผู้สร้างวิญญูณดวงใหม่ให้เป็นทรัพยากรของชาติให้มีคุณภาพเป็นคนดี มีศักยภาพ มีสมรรถนะภาพสูง ทำงานร่วมกับคนอื่นได้ดีและมีความสุข สอดคล้องกับพระบรมราโชวาทของสมเด็จพระชนกาธิศรัฯ ตอนหนึ่งว่า “ครูอาจมิใช่อาชีพที่ดีที่สุด แต่ทุกอาชีพที่ดีดีเพราะมีครู”

## 6. เอกสารอ้างอิง

- พระเทพเวที (ประยุทธิ์ ปยุตโต), (2532). *ความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป*. กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาวิชาชีพอุดมศึกษา ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ). (2540). *การทำสมาธิและวิปัสสนาที่แท้สมาธิวิปัสสนาตามวิถีธรรมชาต*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมสภา.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2542). *การศึกษาเพื่อสร้างบัณฑิต หรือการศึกษาเพื่อเพิ่มผลผลิต*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), (2551). *พุทธธรรมกับการฝึกหัดครู*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- พระมหาสุภวิชัย วิราม. (2545). *การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องกัลยาณมิตรตามหลักพุทธจริยศาสตร์* ทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดปากน้ำวิทยาคมและโรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพบูลย์ แจ่มพงษ์ และอรุณ จันทวานิช. (2542). *การศึกษา : แนวทางการพัฒนาคุณภาพ*. วารสารวิชาการ. ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- รุ่ง แกวแดง. (2540). *ปฎิวัติการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- ศักดิ์ชัย มโนวงศ์. (2544). *พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อำเภอตอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมศักดิ์ สินธุเวชญ์. (2541). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. วารสารวิชาการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579)*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

## บทบาทครูในศตวรรษที่ 21 “ครูผู้สร้างคน”

### Teacher's role in the 21st century, "Teacher who Creative Persons"

พระมหาตุ้ย ขนติธมโม (คำหน่อ)<sup>1</sup> พระสมุห์พุฒิพงษ์ พุทธิวิโส (กล่ำทวี)<sup>2</sup>

อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี<sup>1</sup>

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี<sup>2</sup>

PhraMaha Tui Khantithammo (Kham Nua)<sup>1</sup> Phuttiphong phutthithiwoso (klamthawi)<sup>2</sup>

Teacher Education Curriculum for Social Studies

MahachulalongkornrajavidyalayaUniversity Uthaithani Buddhist College<sup>1</sup>

Teacher Buddhist Curriculum for Buddhist Management

MahachulalongkornrajavidyalayaUniversity Uthaithani Buddhist College<sup>2</sup>

E-mail : phramahatui\_2533@gmail.com

#### บทคัดย่อ

ครูมีบทบาทความสำคัญต่อสังคมมากมาย จนกระทั่งสังคมยกย่องให้ครูเป็นปูชนียบุคคล เพราะนอกจากครูจะคอยสั่งสอนอบรมวิชาความรู้ต่าง ๆ แล้วครูจะต้องคอยดูแลเอาใจใส่ต่อสุขทุกข์ของศิษย์ ความเจริญก้าวหน้าของศิษย์และคอยปกป้องมิให้ศิษย์กระทำความชั่วต่าง ๆ งานของครูเป็นงานสร้างสรรค์ที่บริสุทธิ์เพราะเป็นการวางรากฐานความรู้ ความดี และความสามารถทุก ๆ ด้านแก่ศิษย์ เพื่อช่วยให้สามารถดำรงตนเป็นคนดี มีอาชีพเป็นหลักฐาน และเป็นประโยชน์แก่สังคม เพื่อความสำเร็จ ความก้าวหน้าและความสุขความเจริญของผู้อื่นตลอดชีวิต ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อสังคมและประเทศชาติ เพราะครูเป็นทั้งผู้สร้าง และผู้กำหนดอนาคตของเยาวชน สังคมและประเทศชาติ ให้พัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการและถูกต้องแต่ความคาดหวังที่หลายฝ่ายหวังไว้กับครู จะสำเร็จได้ก็ต้องขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบ ความตั้งใจจริง ความเสียสละ ความเอาใจใส่ ความอดทน ในการทำงานที่อบรมสั่งสอนศิษย์ของตนเอง ดังนั้นจึงได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของครูไว้ดังนี้ 1. ครูจะต้องเป็นนักวิจัย เก็บข้อมูลให้ละเอียดว่าปัญหาสังคมในปัจจุบันมีอะไรที่ครูจะต้องร่วมมือแก้ไข 2. ครูต้องเป็นนักวิเคราะห์เมื่อหาข้อมูลมาพร้อมก็นำปัญหาเหล่านั้นมาวิเคราะห์ต้นตอของปัญหาให้ละเอียด 3. ครูต้องเป็นนักวิจารณ์ทั้งปัญหาของตนเองของนักเรียนและสังคมด้วยวิจิจิตวิทยาเพื่อความกระจ่างของปัญหา ครูจะต้องเป็นคนกล้าที่จะแสดงว่าครูเข้าใจปัญหาและพร้อมที่จะแก้ปัญหา 4. ครูจะต้องมีความสามารถนำคุณค่าของบทเรียนมาเป็นตัวเชื่อมโยงผสมผสานให้เกิด การแก้ไขปัญหาในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

**คำสำคัญ :** บทบาทครู, ศตวรรษที่ 21, ครูผู้สร้างคน,



## Abstract

Teachers are very role important for society until their precursor because in addition to teachers teaching various knowledge subjects, teachers must take care of happiness. The students' suffering, the advancement of the students, and the protection of the disciples from the evil acts of the teachers, the work of the teachers is pure creation because it is the foundation of knowledge, goodness and all abilities for the disciple to help them to be a person. Good has a career as evidence and benefits to society for the success, progress and happiness of others throughout their lives. Teachers are important persons to society and the nation because teachers are both the creators and the creators of the future of the youth society. And the nation to develop in the desired and correct direction, but the expectations that many people have for teachers to be fulfilled must depend on responsibility, earnestness, sacrifice, care and patience in educating the teacher's students. Thus, 1. A teacher must be a researcher and collect detailed information about the current social problems 2. A teacher must be an analyst. 3. Being a critic of both students' own problems and society through psychological methods. Teachers must be courageous to show that teachers understand problems and are ready to solve them. 4. Also become an integral link to be an effective solution to social problems.

**Keywords:** Teacher's role, the 21st century, Creative Persons.

### 1. บทนำ

ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการเรียน สำหรับนักเรียน หรือนักศึกษาในสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชน มีหน้าที่ หรือมีอาชีพในการสอนกับวิชาความรู้ หลักการคิดการอ่าน รวมถึงการปฏิบัติและแนวทางในการทำงาน โดยวิธีในการสอนจะแตกต่างกันออกไปโดยคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ ความสามารถ และเป้าหมายของนักเรียนแต่ละคน และนอกจากการสอนแล้วครูยังเป็นผู้ยกระดับวิถีมโนทัศน์ ให้รู้จักผิดชอบชั่วดี สอนในคุณงามความดีเพื่อเป็นแม่แบบให้เด็กได้ปฏิบัติตาม ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ครูมีมากมายบนแผ่นดินไทย ที่สามารถนำเอาการจัดการความรู้มาเป็นพลังในการขยายสิ่งดีๆ ด้วยการนำเอาแบบปฏิบัติที่ดี มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างคนให้มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ เป็นตัวอย่างในการจัดกระบวนการเรียนรู้ดีๆ มากมาย และที่สำคัญครูที่มีแรงบันดาลใจทุ่มเททำงานสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ของศิษย์ ครูเป็นบุคคลสำคัญอันดับแรกที่จะช่วยสร้างคน สร้างชาติ ในสังคมยุคใหม่ ครูจึงต้องทำงานหนักขึ้นอีกหลายเท่า นอกจากจะสอนหนังสือแล้ว ครูยังต้องเป็นพ่อแม่คนที่ 2 คอยอบรมสั่งสอน ปรคับประคองให้เด็กเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศในวันข้างหน้า

## 2. ลักษณะของครุมืออาชีพ

ครุมืออาชีพ คือครุที่มีความพร้อมในทุก ๆ ด้านที่จะเป็นครุ คือ มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการให้การศึกษาอบรมศิษย์ในทุก ๆ ด้าน มีความประพฤติดี วางตัวดี เอาใจใส่ดูแลศิษย์ดี มีวิถุญญาณของความเป็นครุ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิถุญญาณ ซึ่งจากความหมายนี้ เราจะเห็นได้ว่า ระดับของครุมืออาชีพนั้น แตกต่างจากระดับคนที่ประกอบอาชีพครุอยู่พอสมควร ครุทุกคนถึงแม้จะมีความรู้ทางวิชาชีพทัดเทียมกัน เพราะส่วนใหญ่ต่างจบจากสถาบันผลิตครุเหมือนกัน หรือจะแตกต่างกันบ้างก็ตรงชื่อของมหาวิทยาลัยที่เรียนจบ แต่เมื่อผ่านการคัดเลือกเข้ามาบรรจุครูในสถานศึกษาของรัฐหรือได้ทำงานในสถานศึกษาของเอกชน ครุทุกคนก็มีจุดเริ่มต้นในการทำงานที่แทบจะไม่ต่างกัน แต่อะไรเล่า? ที่เป็นตัววัดว่า ใครคือผู้ประกอบอาชีพครุธรรมดาๆ และใครควรจะถูกเรียกว่าเป็นครุมืออาชีพ

สิ่งที่ทำให้ครุมืออาชีพ แตกต่างจากผู้ประกอบอาชีพครุโดยทั่วไปนั้น คือความสามารถปฏิบัติตนให้ดำรงไว้ซึ่งปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นครุที่ดี 4 ประการ ซึ่งปรากฏในหนังสือคู่มือเส้นทางครุมืออาชีพสำหรับครุผู้ช่วยของสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติกร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมวิชาการ, 2544 : 8) อันได้แก่

### 2.1 อุดมการณ์ของครุ

สำหรับครุมืออาชีพ จะเน้นในเรื่องในของการดำรงไว้ซึ่งอุดมการณ์ความเป็นครุมากกว่าจะคำนึงถึงอามิสสินจ้าง โดยพร้อมแสดงความเมตตากรุณาต่อศิษย์ เสียสละและมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถที่ตัวเองพึงกระทำได้

### 2.2 คุณลักษณะของการเป็นครุที่ดี

ครุมืออาชีพส่วนใหญ่จะมีลักษณะของการเป็นครุที่ดี ซึ่งการเป็นครุที่ดีนั้น ถ้ามองตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพแล้วจะสามารถสรุปได้คร่าวดังนี้ คือ

- ต้องเป็นผู้รอบรู้ในเรื่องของนโยบายการศึกษา เข้าใจในหลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่สอน มีทักษะในการสอน วัดและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง
- ติดตามสถานการณ์บ้านเมืองอย่างสม่ำเสมอ สามารถจับประเด็นและวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้
- สามารถสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอน ทั้งในเรื่องของการดูแลผู้เรียน การจัดการสื่อการเรียนการสอน และการช่วยเหลืองานสนับสนุนการจัดการในโรงเรียนต่าง ๆ เช่น งานพัสดุ หรืองานธุรการ เป็นต้น
- มีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักของจรรยาบรรณวิชาชีพ
- รู้จักพัฒนาตนเองและส่งเสริมชุมชนอยู่เสมอ

ซึ่งจากคุณลักษณะการเป็นครุที่ดี โดยสังเคราะห์จากเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ จะเห็นว่าครุมืออาชีพนั้นจะต้องเป็นปฏิบัติดีทั้งต่อตัวเอง ผู้เรียน โรงเรียน รวมไปถึงชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงด้วย

### 2.3 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปัจจุบันนี้ อาชีพครูกลายเป็นอาชีพหนึ่งที่ถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงในเรื่องของหนี้สิน ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง ถึงแม้ว่าครูจะไม่ใช่อาชีพที่ทำรายได้ในระดับที่สูงมากนัก แต่รายได้ของครูก็เพียงพอต่อการใช้สอย ถ้ามีความพอเพียงและสามารถบริหารจัดการได้ดี การมีหนี้สิน ถ้าอยู่ในระดับที่ดูแลจัดการได้นั้น ก็ไม่ใช่เรื่องที่เป็นปัญหาแต่อย่างใด แต่ส่วนใหญ่ที่พบมักเป็นลักษณะของการมีหนี้สินติดพันรุงรังจนกระทบต่อการทำงาน ทำให้ครูไม่อาจทำงานได้เต็มที่ กังวลกับเรื่องหนี้สินตลอดเวลา ซึ่งสำหรับครूमืออาชีพนั้น จะเป็นผู้ที่หยิบยกแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาใช้ในการดำเนินชีวิตคือ พอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ทำให้สามารถใช้ชีวิตในวิชาชีพครูได้เป็นแบบอย่างที่ดีและมีความสุข

### 2.4 คุณธรรมที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

การเป็นครूमืออาชีพ จะต้องยึดถือคุณธรรมในการทำงาน ซึ่งคุณธรรมในการประกอบวิชาชีพครูนั้น ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ จะประกอบด้วย (1) ความมีเมตตา กรุณาต่อศิษย์ (2) มีความยุติธรรม (3) มีความรับผิดชอบ (4) มีวินัย (5) ขยันขันแข็ง (6) อุตุน (7) ประหยัด (8) รักและศรัทธาในวิชาชีพครู (9) มีความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต

## 3. บทบาทและความเป็นครูในศตวรรษที่ 21

ในยุคศตวรรษที่ 21 นี้ กระบวนการเรียนอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556 : ออนไลน์) ผู้เรียนจะเรียนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยมีความก้าวหน้า และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้มากและรวดเร็วขึ้น ปัญหาที่สืบเนื่องมาจากจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นต่อห้องเรียน (สุดาพร ลักษณะนิยานวิน, 2553 : 18)

บทบาทและหน้าที่ของครูผู้สอนในยุค Thailand 4.0 คือ เป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการเรียนรู้ที่ทำหน้าที่หล่อหลอมให้ผู้เรียนเกิด “ทักษะ” ด้านต่างๆ ที่คงอยู่และมีพัฒนาการเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเน้นให้ผู้เรียนใช้การคิดวิเคราะห์การแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ ที่สามารถนำไปเป็นฐานใน การสร้างผลผลิตหรือนวัตกรรม (Innovation) ได้ในอนาคต เพื่อตอบสนองนโยบาย Thailand 4.0 ของประเทศ คือ การก้าวไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง และทรัพยากรบุคคลของประเทศเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และใช้ ความสามารถนั้นในการขับเคลื่อนประเทศ (อานนท์ ศักดิ์วีระวิชัย, 2560 : 16) จนทำให้วิธีการสอนแบบเดิม ๆ ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ สื่อที่แสดงมีขนาดใหญ่ไม่เพียงพอสำหรับ ผู้เรียนที่อยู่หลังห้อง ความจดจ่อกับผู้สอนถูกเบี่ยงเบนจากพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนขนาดใหญ่ ผู้เรียนมีการนำเอาคอมพิวเตอร์พกพาเข้ามาสืบค้นความรู้ในชั้นเรียน ผู้เรียนถามคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ครูกำลังสอน หรือนำข้อมูลเหล่านั้นมาพูดคุย โดยที่ครูตอบไม่ได้ หรือไม่เคยรู้มาก่อน

เมื่อเป็นเช่นนี้ ครูจึงต้องพร้อมที่จะปรับตัวและพัฒนาตนเองให้ทันยุคที่เปลี่ยนไป และต้องไม่ขาดความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาทักษะและวิทยาการให้ทันสมัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เทคนิควิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ได้เด็กมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สังคมไทยและสังคมโลกต้องการ

ในการนี้กระทรวงศึกษาธิการ (ออนไลน์) ได้เล็งเห็นความสำคัญของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications Technology :ICT) มาใช้ในการศึกษา ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพทางการศึกษา ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนและการพัฒนาครูได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งยังช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอน ตลอดจนลดความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในโรงเรียนที่ห่างไกลอีกด้วย และได้แนะนำวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ในบทบาทของครูและบทบาทผู้เรียน เพื่อให้ครูได้มีเทคนิคและวิธีการในการจัดขบวนการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เทคนิควิธีการเหล่านี้ล้วนเป็นวิธีที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้คิดค้นคว้าศึกษาทดลอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนจึงมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในหลาย ๆ ลักษณะ ดังนี้

**3.1 เป็นผู้จัดการ (Manager)** เป็นผู้กำหนดบทบาทให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมเข้ารวมทำกิจกรรมแบ่งกลุ่ม หรือจับคู่ เป็นผู้มอบหมายงานหน้าที่ความรับผิดชอบแก่ นักเรียนทุกคน จัดการให้ ทุกคนได้ทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของตน

**3.2 เป็นผู้ร่วมทำกิจกรรม (An active participant)** เข้าร่วมทำกิจกรรมในกลุ่มจริง ๆ พร้อมทั้งให้ ความคิดและความเห็นหรือเชื่อมโยงประสบการณ์ส่วนตัวของนักเรียนขณะทำกิจกรรม

**3.3 เป็นผู้ช่วยเหลือและแหล่งวิทยาการ (Helper and resource)** คอยให้คำตอบเมื่อนักเรียนต้องการความช่วยเหลือทางวิชาการ ตัวอย่าง เช่น คำศัพท์หรือไวยากรณ์การให้ข้อมูลหรือความรู้ ในขณะที่นักเรียนต้องการ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

**3.4 เป็นผู้สนับสนุนและเสริมแรง (Supporter and encourager)** ช่วยสนับสนุนด้านสื่ออุปกรณ์ หรือให้คำแนะนำที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมหรือฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง

**3.5 เป็นผู้ติดตามตรวจสอบ (Monitor)** คอยตรวจสอบงานที่นักเรียนผลิตขึ้นมากันที่จะส่งต่อไปให้ นักเรียนผลิตขึ้นมาก่อนที่จะส่งต่อไปให้นักเรียนคนอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความถูกต้อง ของคำศัพท์ไวยากรณ์ การแก้คำผิด อาจจะทำได้ทั้งก่อนทำกิจกรรม หรือบางกิจกรรมอาจจะ แก้ทีหลังได้ ดังตารางต่อไปนี้

เปรียบเทียบลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูสมัยใหม่กับครูสมัยเก่าก็จะเห็นความแตกต่าง (ชาติ แจ่มนุช และคณะ, 2545 : 16) ดังนี้

ครูสมัยใหม่	ครูสมัยเก่า
1. สอนนักเรียนโดยวิธีบูรณาการเนื้อหาวิชา	1. สอนแยกเนื้อหาวิชา
2. แสดงบทบาทในฐานะผู้แนะนำ (Guide) ประสบการณ์ทางการศึกษา	2. มีบทบาทในฐานะตัวแทนของเนื้อหาวิชา (Knowledge)
3. กระตือรือร้นในบทบาท ความรู้สึกของนักเรียน	3. ละเลยเฉยเมยต่อบทบาทนักเรียน
4. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนของหลักสูตร	4. นักเรียนไม่มีส่วนร่วมแม้แต่จะพูดเกี่ยวกับหลักสูตร
5. ใช้เทคนิคการค้นพบด้วยตนเองของนักเรียนเป็นกิจกรรมหลัก	5. ใช้เทคนิคการเรียนโดยใช้การจำเป็นหลัก
6. มีเสริมแรงหรือให้รางวัลมากกว่าการลงโทษมีการใช้แรงจูงใจภายใน	6. มุ่งเน้นการให้รางวัลภายนอก เช่น เกรด แรงจูงใจภายนอก
7. ไม่เคร่งครัดกับมาตรฐานทางวิชาการจนเกินไป	7. เคร่งครัดกับมาตรฐานทางวิชาการมาก
8. มีการทดสอบเล็กน้อย	8. มีการทดสอบสม่ำเสมอเป็นระยะๆ
9. มุ่งเน้นการทำงานแบบร่วมมือ	9. มุ่งเน้นการแข่งขัน
10. สอนโดยไม่ยึดติดกับห้องเรียน	10. สอนในขอบเขตของห้องเรียน
11. มุ่งสร้างสรรค์ ประสบการณ์ใหม่ให้นักเรียน	11. เน้นย้ำประสบการณ์ใหม่เพียงเล็กน้อย
12. มุ่งเน้นความรู้ทางวิชาการและทักษะด้านจิตพิสัยเท่าเทียมกัน	12. มุ่งเน้นความรู้ทางวิชาการเป็นสำคัญ ละเลยความรู้สึกหรือทักษะทางด้านจิตพิสัย
13. มุ่งเน้นการประเมินกระบวนการเป็นสำคัญ	13. ประเมินกระบวนการเล็กน้อย

### 3.6 ร่วมเรียนรู้กับผู้เรียน

เมื่อครูอยู่บนเวทีของการแสดงในบทครู การจัดการเรียนการสอนในแต่ละบท มีผลต่อบรรยากาศในการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นความตื่นเต้น ความสนุกที่อยากจะเรียนรู้ การมีส่วนร่วม และปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน และท้ายที่สุดคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนั้นมีความแตกต่างกันตามไปด้วย

บทบาทของครูในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน 5 ประเภท ซึ่งแต่ละประเภทล้วนมีจุดเด่นและจุดด้อย รวมถึงความสอดคล้องกับยุคสมัยที่แตกต่างกัน ซึ่งควรที่จะพิจารณาในการนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม

### 3.7 การเรียนรู้มีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

การเรียนรู้เป็นกระบวนการ การเกิดการเรียนรู้ของบุคคลจะมีกระบวนการของการเรียนรู้จากการไม่รู้ไปสู่การเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ

- (1) มีสิ่งเร้ามากระตุ้นบุคคล
- (2) บุคคลสัมผัสสิ่งเร้าด้วยประสาททั้ง 5
- (3) บุคคลแปลความหมายหรือรับรู้สิ่งเร้า
- (4) บุคคลมีปฏิกิริยาตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งเร้าตามที่รับรู้
- (5) บุคคลประเมินผลที่เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า

การเรียนรู้เริ่มเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้า (Stimulus) มากระตุ้นบุคคล ระบบประสาทจะตื่นตัวเกิดการรับสัมผัส (Sensation) ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 แล้วส่งกระแสประสาทไปยังสมองเพื่อแปลความหมายโดยอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นการรับรู้ (Perception) ใหม่ อาจสอดคล้องหรือแตกต่างไปจากประสบการณ์เดิม แล้วสรุปผลของการรับรู้ นั้น เป็นความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Concept) และมีปฏิกิริยาตอบสนอง (Response) อย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งเร้า ตามที่รับรู้ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแสดงว่า เกิดการเรียนรู้แล้ว

### 3.8 การเรียนรู้ไม่ใช่วุฒิภาวะแต่การเรียนรู้อาศัยวุฒิภาวะ

วุฒิภาวะ คือ ระดับความเจริญเติบโตสูงสุดของพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของบุคคลแต่ละวัยที่เป็นไปตามธรรมชาติ แม้ว่าการเรียนรู้จะไม่ใช่วุฒิภาวะแต่การเรียนรู้ต้องอาศัยวุฒิภาวะด้วย เพราะการที่บุคคลจะมีความสามารถในการรับรู้หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้ามากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นมีวุฒิภาวะเพียงพอหรือไม่

### 3.9 การเรียนรู้เกิดได้ง่าย ถ้าสิ่งที่ยังเรียนเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน

การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน คือ การเรียนในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการจะเรียนหรือสนใจจะเรียน เหมาะกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียนและเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน การเรียนในสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียนย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการเรียนในสิ่งที่ผู้เรียนไม่ต้องการหรือไม่สนใจ

### 3.10 การเรียนรู้แตกต่างกันตามตัวบุคคลและวิธีการในการเรียน

ในการเรียนรู้สิ่งเดียวกัน บุคคลต่างกันอาจเรียนรู้ได้ไม่เท่ากันเพราะบุคคลอาจมีความพร้อมต่างกัน มีความสามารถในการเรียนต่างกัน มีอารมณ์และความสนใจที่จะเรียนต่างกันและมีความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่จะเรียนต่างกัน

ในการเรียนรู้สิ่งเดียวกัน ถ้าใช้วิธีเรียนต่างกัน ผลของการเรียนรู้อาจมากน้อยต่างกันได้ และวิธีที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้มากสำหรับบุคคลหนึ่งอาจไม่ใช่วิธีเรียนที่ทำให้อีกบุคคลหนึ่งเกิดการเรียนรู้ได้มากเท่ากับบุคคลนั้นก็ได้

### 3.11 การถ่ายโยงการเรียนรู้

การถ่ายโยงการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ การถ่ายโยงการเรียนรู้ทางบวก (Positive Transfer) และการถ่ายโยงการเรียนรู้ทางลบ (Negative Transfer)

การถ่ายโยงการเรียนรู้ทางบวก (Positive Transfer) คือ การถ่ายโยงการเรียนรู้ชนิดที่ผลของการเรียนรู้งานหนึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อีกงานหนึ่งได้เร็วขึ้น ง่ายขึ้น หรือดีขึ้น การถ่ายโยงการเรียนรู้ทางบวก มักเกิดจาก

- (1) เมื่องานหนึ่ง มีความคล้ายคลึงกับอีกงานหนึ่ง และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้งานแรกอย่างแจ่มแจ้งแล้ว
- (2) เมื่อผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างงานหนึ่งกับอีกงานหนึ่ง
- (3) เมื่อผู้เรียนมีความตั้งใจที่จะนำผลการเรียนรู้งานหนึ่งไปใช้ให้เป็นประโยชน์กับการเรียนรู้อีกงานหนึ่ง และสามารถจำวิธีเรียนหรือผลของการเรียนรู้งานแรกได้อย่างแม่นยำ
- (4) เมื่อผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยชอบที่จะนำความรู้ต่าง ๆ ที่เคยเรียนรู้อีกก่อน มาลองคิดทดลองจนเกิดความรู้ใหม่ ๆ

การถ่ายโยงการเรียนรู้ทางลบ (Negative Transfer) คือการถ่ายโยงการเรียนรู้ชนิดที่ผลของการเรียนรู้งานหนึ่งไปขัดขวางทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อีกงานหนึ่งได้ช้าลง หรือยากขึ้นและไม่ได้ดีเท่าที่ควร การถ่ายโยงการเรียนรู้ทางลบ อาจเกิดขึ้นได้ 2 แบบ คือ

- (1) แบบตามรบกวน (Proactive Inhibition) ผลของการเรียนรู้งานแรกไปขัดขวางการเรียนรู้งานที่ 2
- (2) แบบย้อนรบกวน (Retroactive Inhibition) ผลการเรียนรู้งานที่ 2 ทำให้การเรียนรู้งานแรกน้อยลง

เมื่องาน 2 อย่างคล้ายกันมาก แต่ผู้เรียนยังไม่เกิดการเรียนรู้งานใดงานหนึ่งอย่างแท้จริงก่อนที่จะเรียนอีกงานหนึ่ง ทำให้การเรียนงาน 2 อย่างในเวลาใกล้เคียงกันเกิดความสับสน

เมื่อผู้เรียนต้องเรียนรู้งานหลายๆ อย่างในเวลาติดต่อกัน ผลของการเรียนรู้งานหนึ่งอาจไปทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนในการเรียนรู้อีกงานหนึ่งได้

### 3.12 การนำความรู้ไปใช้

(1) ก่อนที่จะให้ผู้เรียนเกิดความรู้ใหม่ ต้องแน่ใจว่า ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความรู้ใหม่มาแล้ว

(2) พยายามสอนหรือบอกให้ผู้เรียนเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง

(3) ไม่ลงโทษผู้ที่เรียนเร็วหรือช้ากว่าคนอื่น ๆ และไม่มุ่งหวังว่าผู้เรียนทุกคนจะต้องเกิดการเรียนรู้ที่เท่ากันในเวลาเท่ากัน

(4) ถ้าสอนบทเรียนที่คล้ายกัน ต้องแน่ใจว่าผู้เรียนเข้าใจบทเรียนแรกได้ดีแล้วจึงจะสอนบทเรียนต่อไป

(5) พยายามชี้แนะให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของบทเรียนที่มีความสัมพันธ์กัน

### 3.13 ลักษณะสำคัญ ที่แสดงให้เห็นว่ามีการเรียนรู้เกิดขึ้น จะต้องประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ คือ

(1) มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างคงทน ถาวร

(2) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นจะต้องเป็นผลมาจากประสบการณ์ หรือการฝึก การปฏิบัติซ้ำ ๆ

เท่านั้น

(3) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าวจะมีการเพิ่มพูนในด้านความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกและความสามารถทางทักษะทั้งปริมาณและคุณภาพ

### 3.14 สิ่งที่คุณมืออาชีพต้องปรับปรุง

การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างทั้งสภาพสังคม การเรียนรู้ วิธีการคิด และ การดำรงชีวิตที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้ที่จะฝึกตนเองให้เป็นครูมืออาชีพจึงต้องมีการปรับเปลี่ยน ดังนี้

(1) มีความรักใคร่รู้ด้านการเรียนการสอน (ฉันทะ) การพยายามพัฒนาตนเองด้านศาสตร์และศิลป์ (วิริยะ) การสอนจะทำให้ครูอยู่ในบรรยากาศของความเป็นวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ชอบอ่าน ชอบคิด ชอบเขียน ชอบพูด และชอบนำความรู้และสิ่งต่างๆ ที่ได้รับมาปรับใช้ในห้องเรียน(จิตตะ) และหมั่นทบทวนความรู้ และทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจะทำให้ครูรู้สึกหลงใหลใคร่รู้สิ่งต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน (วิมังสา)

(2) รักและยุติธรรมกับผู้เรียน ความรักมักทำให้คนเรียนรู้ที่จะให้อย่างบริสุทธิ์ใจ ปราศจากอคติ ครอบงำการแสดงความรักกับผู้เรียนทำได้ง่ายๆ เช่น การลูบหัว การตบไหล่เบาๆ การยิ้ม การใช้คำพูดเชิงบวก การชมเชย นอกจากมีความรักแล้วยังต้องยุติธรรมกับผู้เรียนทุกคน ฝึกมองโลกในแง่บวกและต้องมีความเชื่อเป็นพื้นฐานว่า ผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพและพร้อมที่จะพัฒนาได้ ทั้งนี้ตามแต่ศักยภาพความแตกต่างของแต่ละบุคคล

(3) รักการสอนและพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา การเรียนรู้ให้เท่าทันกับผู้เรียนยุคใหม่ต้องใส่ใจคุณภาพ การสอน รู้จักสืบเสาะค้นคว้าหาความรู้ เทคนิค วิธีการใหม่ๆ มาปรับใช้ในชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยทำให้ผู้เรียนสนุกกับ กิจกรรมและผู้สอนยังได้นำความรู้ใหม่มาทดลองใช้เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน

(4) ทำความเข้าใจปรัชญาการศึกษา เมื่อมองเห็นปรัชญาก็จะเข้าใจเป้าหมายและวิธีการที่จะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน เช่น หลักสูตรการศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นหัวใจสำคัญต่อการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน

(5) ปรับเปลี่ยนความคิด คือการปรับความเชื่อว่าการศึกษาที่ดีเริ่มจากคุณภาพครู ครูเท่านั้นคือผู้ที่จะ เปลี่ยนโลก เปลี่ยนสังคมโดยรวมให้ดีขึ้น เพราะครูคือวิศวกรทางสังคมที่วางรากฐานให้กับสังคมทั้งปัจจุบัน และ อนาคต หากรากฐานไม่ดีแล้วย่อมมา ไปสู่ความเสื่อมในที่สุด

(6) เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ เช่น การอบรม การสัมมนา การประชุมวิชาการ การ เขียนบทความวิชาการ การสื่อสารผ่านเครือข่าย การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับแวดวงวิชาชีพครู และที่สำคัญ พยายามลดงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อที่จะได้มีเวลาอยู่กับชั้นเรียนและพัฒนากิจกรรม การเรียนรู้ ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 การปรับเปลี่ยนความคิดของครือมืออาชีพ ต้องตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนการสอนเป็นสำคัญ โดยต้องมุ่งพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน ซึ่งการปฏิรูปตนเองสู่การเป็นครือมืออาชีพนั้น ต้องเริ่มจากสิ่งที่ทำได้ด้วยตนเองและปฏิบัติแบบเรียบง่าย ขอเพียงมุ่งมั่นและใส่ใจที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรการศึกษา การออกแบบและ พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล กลไกการปฏิรูปตนเองทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้เริ่ม ที่การปรับความคิดของครูและนำไปลงมือปฏิบัติที่ห้องเรียน โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมไม่ว่าจะเป็น การอ่าน การเขียน การคำนวณ การคิดแก้ปัญหา การร่วมมือกันทำงาน ผ่านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพเช่นนี้ เรียกว่าเป็นสภาพแห่งการเรียนรู้ในโลกแห่งการเรียนรู้

#### 4. วิธีการสอนที่เหมาะสมในยุค 4.0

วิสัยทัศน์เชิงนโยบายนี้ มาอธิบายในภาพรวมของระบบการศึกษาไทย เราก็สามารถแบ่งได้เป็นยุคทั้ง 4 ยุคได้ดังนี้

**4.1 การศึกษา ใน ยุค Thailand 1.0** ด้วยความที่เป็นยุคที่เพิ่งเริ่มต้นวางระบบการศึกษา ทำให้ ประชาชนที่มีความรู้มีจำนวนจำกัด ครูที่สอนตามโรงเรียนต่าง ๆ นับว่าเป็นบุคคลหนึ่งที่มีความรู้สูงในชุมชน การเรียนรู้ในโรงเรียนส่วนใหญ่จึงเน้นการบอกเล่าโดยครูผู้สอนเป็นหลัก

**4.2 การศึกษา ใน ยุค Thailand 2.0** เป็นยุคที่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเหลือครูผู้สอนในการ จัดการเรียนการสอน มีการจัดทำสื่อการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจใน เนื้อหาวิชามากขึ้น แต่ครูผู้สอนก็ยังเป็นหลักในการถ่ายทอดความรู้อยู่

**4.3 การศึกษา ใน ยุค Thailand 3.0** จากการพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้ทุกคน สามารถสืบค้นข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ผ่านคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์พกพาได้มากมาย ทำให้ยุคนี้ เป็นของการ สืบค้น การทำงานเป็นกลุ่ม ผู้เรียนมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ครูเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้แนะนำ มีการใช้สื่อ สังคมออนไลน์ (Social Media) เข้ามาเป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น แต่มีการ กลั่นกรองค่อนข้างน้อย

**4.4 การศึกษา ใน ยุค Thailand 4.0** เป็นยุคที่ต่อเนื่องจากยุคที่แล้ว เนื่องจากการที่ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีที่สูงขึ้น และเข้าถึงได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้เกิดการนำเทคโนโลยีเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้และส่งเสริมการเรียนรู้ มีการใช้สื่อและสังคมออนไลน์ที่มีวิจาร์ณญาณมากขึ้น สร้างมูลค่า สร้างนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของตัวเอง ซึ่งบทบาทของครูในยุคนี้จะต้องเป็นโค้ชที่ช่วยที่ช่วยส่งเสริมองค์ความรู้ที่ผู้เรียนเกิดการจากเรียนรู้ด้วยตัวเอง

## 5. เน้นการก้าวสู่ขั้นของกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning

กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning คือ กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ โดยมีครูคอยเป็นโค้ชให้มากกว่าจะถ่ายทอดความรู้ด้วยตัวเอง ซึ่งเป็นขั้นที่ทำให้ผู้เรียนมีความคงทนในความรู้ได้ถึงกว่า 100% เพราะเป็นขั้นของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนนั้นเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเองจากการกระทำต่าง ๆ ซึ่งองค์ความรู้ที่ผู้เรียนได้นั้นเองจะทำให้ผู้เรียนเกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรม

การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมทั้งสามารถใช้ได้กับนักเรียนทุกระดับ ทั้งการเรียนรู้เป็นรายบุคคล การเรียนรู้แบบกลุ่มเล็ก และการเรียนรู้แบบกลุ่มใหญ่ McKinney (2008) ได้เสนอตัวอย่างรูปแบบหรือเทคนิค การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ดี (สถาพร พฤษพิติกุล, 2558: 14-16) ได้แก่

**5.1 การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด (Think-Pair-Share)** คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับประเด็นที่กำหนดแต่ละคน ประมาณ 2-3 นาที (Think) จากนั้นให้แลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนอีกคน 3-5 นาที (Pair) และนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด (Share)

**5.2 การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning group)** คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยจัดเป็นกลุ่มๆ ละ 3-6 คน

**5.3 การเรียนรู้แบบทบทวนโดยผู้เรียน (Student-led review sessions)** คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้และพิจารณาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูจะคอยช่วยเหลือกรณีที่มีปัญหา

**5.4 การเรียนรู้แบบใช้เกม (Games)** คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำเกมเข้าบูรณาการในการเรียนการสอน ซึ่งใช้ได้ทั้งในขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน การสอน การมอบหมายงาน และหรือขั้นการประเมินผล

**5.5 การเรียนรู้แบบวิเคราะห์วิดีโอ (Analysis or reactions to videos)** คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ดูวิดีโอ 5-20 นาที แล้วให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น หรือสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ดู อาจโดยวิธีการพูดโต้ตอบกัน การเขียน หรือ การร่วมกันสรุปเป็นรายกลุ่ม

**5.6 การเรียนรู้แบบโต้วาที (Student debates)** คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์และการเรียนรู้ เพื่อยืนยันแนวคิดของตนเองหรือกลุ่ม

**5.7 การเรียนรู้แบบผู้เรียนสร้างแบบทดสอบ (Student generated exam questions)** คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสร้างแบบทดสอบจากสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว

**5.8 การเรียนรู้แบบกระบวนการวิจัย (Mini-research proposals or project)** คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่อิงกระบวนการวิจัย โดยให้ผู้เรียนกำหนดหัวข้อที่ต้องการเรียนรู้ วางแผนการเรียนรู้ ตามแผน สรุปลความรู้หรือสร้างผลงาน และสะท้อนความคิดในสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรืออาจเรียกว่าการสอนแบบโครงการ (project-based learning) หรือ การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning)

**5.9 การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (Analyze case studies)** คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้อ่านกรณีตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จากนั้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือแนวทางแก้ปัญหาภายในกลุ่ม แล้วนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด

**5.10 การเรียนรู้แบบการเขียนบันทึก (Keeping journals or logs)** คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้พบเห็น หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน รวมทั้งเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับบันทึกที่เขียน

**5.11 การเรียนรู้แบบการเขียนจดหมายข่าว (Write and produce a newsletter)** คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนร่วมกันผลิตจดหมายข่าว อันประกอบด้วย บทความ ข้อมูลสารสนเทศ ข่าวสาร และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วแจกจ่ายไปยังบุคคลอื่น ๆ

**5.12 การเรียนรู้แบบแผนผังความคิด (Concept mapping)** คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนออกแบบแผนผังความคิด เพื่อนำเสนอความคิดรวบยอด และความเชื่อมโยงกันของกรอบความคิด โดยการใช้เส้นเป็นตัวเชื่อมโยง อาจจัดทำเป็นราย

## 6. รูปแบบการสอนในศตวรรษที่ 21

เราทุกคนต่างทราบว่าการปรับเปลี่ยนการศึกษาของไทยเป็นเรื่องยาก แต่ก็เชื่อว่าไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ การปรับเปลี่ยนไม่ใช่เป็นหน้าที่การทำงานของครูเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วน โดยการส่งเสริมกระบวนการสร้างแรงบันดาลใจ พัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ให้กับครูผู้สอนและนักเรียน เพื่อเป็นพลังที่เข้มแข็งในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงการศึกษา การสร้างสรรค์การเรียนรู้สำหรับยุคโลกาภิวัตน์นี้ มิได้ต้องการครูที่เก่งกาจเกินมนุษย์แต่อย่างใด แต่ต้องการครูที่ตระหนักถึงภาระหน้าที่ของคำว่า “ครู (TEACHERS)” ครูที่มีสัมผัสที่ดีกับศิษย์ เข้าใจธรรมชาติของศิษย์ และทำให้ศักยภาพที่มีอยู่แล้วอย่างเต็มที่ในตัวศิษย์แต่ละคนได้ฉายแววออกมาอย่างเต็มที่ ซึ่งครูทุกคนทุกระดับสามารถพัฒนาตนเองเป็นครูมืออาชีพได้ หากครูมีการตื่นตัวในการพัฒนาตนและเตรียมความพร้อมเพื่อยอมรับการเปลี่ยนแปลง เปิดใจให้กว้าง มีใจเป็นกลาง พยายามเรียนรู้อย่างเท่าทันและรอบรู้ มีมุมมองอย่างเชื่อมโยง ในการสังเคราะห์ วิเคราะห์ ถึงความเป็นจริงในสังคม มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล และความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ ที่สำคัญยิ่งอีกประการสำหรับครูยุคใหม่คือจะต้องมีความอดทน เพราะผลงานของครูจะบังเกิดผลแก่

ศิษย์และงานที่ยิ่งใหญ่ของครูคือ การสอนคนซึ่งเป็นงานเพื่อสังคมมนุษย์ ด้วยภาระที่หนักหน่วงเช่นนี้ ผู้เป็นครูจึงควรเชื่อและนับถือตนเอง เชื่อในคุณค่าของสิ่งที่ครูกำลังพยายามทำให้สำเร็จนั้น คือ สอนให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ เพื่อจะสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ทั้งหลายทั้งปวง และพึงระลึกเสมอว่า นอกจากการที่ผู้เรียนจะเรียนรู้หรือจดจำเนื้อหาได้มากน้อยต่างกันตามแต่บุคคลไปแล้วนั้น สิ่ง que ผู้เรียนจะยังคงจำได้คือ ครูและความเป็นครูของครูนั่นเอง (เสริมศรี ไชยศรี, 2539 : 12)

## 7. ทักษะสำคัญของผู้เรียนที่จำเป็น

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่มองไม่เห็น บางครั้งจึงเป็นการยากที่จะส่งเสริมให้เด็กหรือครูกิดได้หรือมองเห็นในจิตใจ การเป็นครู มีภาระหน้าที่สอนนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนนั้นเชื่อว่าดำเนินการได้ตามหลักการและทฤษฎีที่เคยเรียนมาได้หมดทุกประการ มีหลายสิ่งหลายอย่างที่ครูมักจะรำพึงรำพันกับตนเองว่าทำไมไม่สามารถปฏิบัติได้ตามที่ตนเองรำเรียนมา ต้องมีการศึกษาหาวิธีแก้ปัญหาอยู่เสมอไม่รู้จัก ความคิดสร้างสรรค์ เกิดจากความสามารถ 3 ประการ ซึ่งสามารถพัฒนาได้ในตัวนักเรียนแต่ควรใช้และพัฒนาให้เกิดความสมดุลกัน (สุรศักดิ์ หลาบมาลา, 2531 : 46) คือ

(1) ความสามารถในการสังเคราะห์ (Synthetic ability) คือ ความสามารถที่จะคิดอะไรได้มากกว่าสิ่งที่เห็นอยู่เป็นปกติ ได้อะไรใหม่ ๆ ขึ้นมาซึ่งคนอื่นมองไม่เห็น เช่น เห็นสายไฟ เห็นแผ่นพลาสติก เห็นมอเตอร์ อาจจะจับรวมกันเป็นพัดลมได้

(2) ความสามารถในการวิเคราะห์ (Analytical ability) คือความสามารถในการคิดแยกแยะออกเป็นส่วน ๆ มีการประเมินผล มองเห็นจุดดี คิดนำจุดดีไปใช้ประโยชน์

(3) ความสามารถในทางปฏิบัติ (Practical ability) คือ ความสามารถในการเปลี่ยนทฤษฎีเป็นปฏิบัติ หรือเปลี่ยนความคิดเชิงนามธรรมให้เป็นรูปธรรม

## 8. สรุป

การศึกษาไทยในโลกหลังยุคใหม่นี้ การศึกษาต้องฝึกผู้เรียนให้เข้าใจถึงความเป็นมนุษย์ชาติ (Humanism in Education) และต้องสามารถพัฒนาจิตสำนึกของผู้เรียนในการค้นคว้าหาความรู้ตลอดเวลา รวมทั้งต้องพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเสาะหาความรู้เพื่อบูรณาการศาสตร์ ( A Search for Integration) มีความสามารถในการหยั่งรู้ ว่า สิ่งไหนต้องทำสิ่งไหนควรทำ และทำอะไรให้กับรัฐชาติได้บ้าง (Education for a capacity of discernment) รวมทั้ง ต้องฝึกให้เด็กไทยมีฐานคิดการพัฒนาด้านจิตวิญญาณทางวิทยาศาสตร์ ( To Develop Scientific Spirit) ถ้าการศึกษาไทยสามารถทำได้เพียงแค่นี้กล่าวมานี้ คงจะเป็นสายธาราอีกหนึ่งสายที่ ทำให้เด็กไทยสามารถยืนอยู่ในสังคมโลกที่มีกรเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข และที่สำคัญสามารถดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ไทยไว้ได้อย่างงดงาม

## 9. เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กองการรับสง สิ้นค้า และพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *ศธ. จัดครูปรับบทบาทใหม่ทันกับเทคโนโลยีสอนเด็ก*. สืบค้นออนไลน์ จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=34113&Key=hotnews>

ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 275/2556. (2556). *รมว.ศธ. เปิดการเสวนา ICT เพื่อปฏิรูปการเรียนการสอน*. สืบค้นออนไลน์ จาก <http://www.moe.go.th/websm/2013/aug/275.htm>

ชาติ แจ่มนุช. (2545). *สอนอย่างไรให้คิดเป็น*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่เสียงเชียงใหม่.

สถาพร พฤษพิฑิตกุล. (2558). *เอกสารประกอบการฝึกอบรม “คุณภาพผู้เรียนเกิดจากกระบวนการ เรียนรู้”*. สระแก้ว: คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว.

สุดาพร ลักษณะนิยานาวิน. (2553). *การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง*. สมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กร อุดมศึกษาแห่งประเทศไทย. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2531). *การเรียนการสอนแบบร่วมมือ*. วารสารวิทยาสาร.

เสริมศรี ไชยสร. (2539). *พื้นฐานการสอน*. เชียงใหม่: ลานนาการพิมพ์.

**ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR  
ที่มีต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางการเรียนคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้น  
มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ฝ่ายมัธยมศึกษา)**

**Effect of Reciprocal teaching through STAR Strategy on Mathematical  
problem Solving ability for lower Secondary Level Students of Prince of  
Songkla University Demonstration School (Secondary)**

เต็มเดือน เต้าแก้ว<sup>1</sup> นภาพรณ์ ธัญญา<sup>2</sup> เดชกุล มัทวานุกุล<sup>3</sup>

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น<sup>1</sup>

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น<sup>2</sup>

ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น<sup>3</sup>

Temduean Taokaew<sup>1</sup> Napaporn Tanya<sup>2</sup> Detkul Metavanukul<sup>3</sup>

Curriculum and Instruction Major, Faculty of Education Western University<sup>1</sup>

Asst. Prof. Ph.D., Faculty of Education Western University<sup>2</sup>

Ph.D., Faculty of Education Western University<sup>3</sup>

### **บทคัดย่อ**

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR กับเกณฑ์ร้อยละ 70 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 39 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ฝ่ายมัธยมศึกษา) โดยการสุ่มเลือกตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน 2) แบบทดสอบวัดความสามารถ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีประสิทธิผล (E.I.) และการทดสอบ t - test

ผลการวิจัยพบว่า

(1) ประสิทธิภาพของวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR เท่ากับ 79.87/83.85 ซึ่งมีค่าสูงกว่าร้อยละ 75 ของเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(3) ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด  $\bar{x} = 4.72$  และ S.D. = 0.55

**คำสำคัญ :** การสอนแลกเปลี่ยนบทบาท, กลวิธี STAR, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

### Abstract

The purposes of this research were (1) to develop the Reciprocal teaching through STAR Strategy for the criterion of effectiveness at 75/75 (2) to compare the academic achievement of mathematics learning before and after (3) to compare the mathematics problem-solving ability after learning with 70% criterion and (4) to study the satisfaction of the students. The samples of this research were 39 Matayomsuksa 2 students of Prince of Songkla University Demonstration School (Secondary) in the second semester of the academic year 2020 which were selected by simple random sampling. The research instruments consisted of (1) 10 lesson plans (2) an achievement test (3) mathematics problems solving ability test and (4) satisfaction questionnaire for students. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, effectiveness index (E.I.) and t-test.

The research findings were as follows:

(1) The efficiency of Reciprocal teaching through STAR Strategy was 79.87/83.85 which was higher than the establishment criterion of 75/75.

(2) The academic achievement of mathematics after learning was higher than before learning. There was statistically significant difference at the .05 level.

(3) The student's ability to solve mathematics problem after learning with Reciprocal teaching through STAR Strategy was higher than the standard 70 percentage

(4) The satisfaction of students towards learning with Reciprocal teaching through STAR Strategy was at high level  $\bar{x} = 4.72$  and S.D. = 0.55

**Keyword :** Reciprocal teaching, STAR Strategy, the academic achievement.

## 1. บทนำ

การศึกษามีส่วนสำคัญในการพัฒนาคน สังคมและประเทศชาติ ด้วยคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พุทธศักราช 2560-2564) ได้มุ่งเน้นการพัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ ทักษะ และความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559: 4) ปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมรวมทั้งด้านการศึกษา ในยุคศตวรรษที่ 21 นี้ ความรู้มีหลากหลายแหล่งและสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง เรียนรู้ได้ด้วยตนเองซึ่งวิชาคณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการเรียนรู้ในศตวรรษนี้ เนื่องจากวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ว่าด้วยการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน มีกระบวนการคิด และการแก้ปัญหา ซึ่งมีส่วนในการช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นคนมีเหตุผล คิดอย่างเป็นระบบและมีวิจารณญาณ ตลอดจนมีทักษะการแก้ปัญหา จากประสบการณ์การสอนคณิตศาสตร์ที่ผ่านมาของผู้วิจัย นักเรียนส่วนใหญ่จะประสบปัญหาด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ การคิด วิเคราะห์ แก้โจทย์ปัญหา นักเรียนอ่านโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ไม่เข้าใจ ไม่ชอบอ่านโจทย์ปัญหา คิดว่าโจทย์ปัญหาเป็นเรื่องยาก ไม่สามารถตีความออกมาเป็นประโยคสัญลักษณ์ได้ ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้จึงต้องเน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของคณิตศาสตร์และไม่เกิดความเบื่อหน่าย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งวิธีการที่น่าสนใจคือ วิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทซึ่งเป็นการสอนการอ่านที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถของตน ให้ตระหนักถึงความเข้าใจของตนในขณะที่ดำเนินกิจกรรมการอ่าน จะเห็นได้ว่า การอ่านและการตีความมีความสำคัญต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เพราะการอ่านปัญหาจะช่วยส่งเสริมการตีความและทำความเข้าใจปัญหาและวางแผนแก้ปัญหาได้ดีขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธี STAR คือ การศึกษาโจทย์ปัญหา การแปลงโจทย์ปัญหา การหาคำตอบของโจทย์ปัญหา และการทบทวนคำตอบ ซึ่งเชื่อว่าจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถ

แก้ปัญหาโจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ ดังนั้นจึงต้องมีความสามารถในการอ่านควบคู่ไปกับกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ อีกทั้งยังเป็นวิธีการสอนที่นักเรียนได้มีโอกาสผลัดเปลี่ยนบทบาทกันในการรับผิดชอบในการสนทนาตลอดจนอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านร่วมกับการใช้กระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยกลวิธี STAR ทั้งสี่ขั้นตอน คือ การศึกษาโจทย์ปัญหา การแปลงโจทย์ปัญหา การหาคำตอบของโจทย์ปัญหา และการทบทวนคำตอบประกอบกับโจทย์ปัญหาที่คุ้นเคยในชีวิตประจำวันไปจนถึงปัญหาที่ไม่คุ้นเคย นักเรียนจะต้องตีความปัญหาที่อ่านให้เป็นปัญหาทางคณิตศาสตร์ รวมถึงใช้ความสามารถพื้นฐานทางคณิตศาสตร์มาใช้แก้ปัญหาด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการ แก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ให้กับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องปริซึมและทรงกระบอก โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้และความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ เพื่อต้องการให้ได้มาซึ่งแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ตลอดจนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์

## 2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อพัฒนาวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR
- 2.3 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอกที่ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR กับเกณฑ์ร้อยละ 70
- 2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR

### 3. สรุปผลการวิจัย

#### 3.1 ผลการพัฒนาวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธีที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 โดยคำนวณคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ทุกชั้น คะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งกำหนดเป็น  $E_1$  (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) และคำนวณคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ภายหลังจากการจัดการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ คะแนนเต็ม 20 คะแนน ซึ่งกำหนดเป็น  $E_2$  (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์) พบว่า ประสิทธิภาพของวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR ของการทดสอบระหว่างเรียน ( $E1$ ) เท่ากับ 79.87 และหลังเรียน ( $E2$ ) เท่ากับ 83.85 ซึ่งมีค่าสูงกว่าร้อยละ 75 ของเกณฑ์ที่กำหนดไว้

#### 3.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR โดยนำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการใช้ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สถิติ Paired – Sample T-Test พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนเท่ากับ 15.44 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.35 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนเท่ากับ 16.77 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.42 คะแนน ผลการวิเคราะห์พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

#### 3.3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอกที่ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR กับเกณฑ์ร้อยละ 70

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก ที่ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับ

กลวิธี STAR ซึ่งเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการใช้ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สถิติ One – Samples T-Test พบว่า คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก ที่ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 31.51 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.88 คะแนน ผลการวิเคราะห์พบว่า คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

### 3.4 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR ได้จากการประเมินจากแบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้สอน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 และด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.88 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 2 วิธีสอนนี้ทำให้เกิดความร่วมมือและความพยายามในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งเท่ากับ 4.82 รองลงมา คือ ข้อที่ 3 วิธีสอนนี้ทำให้ได้ใช้ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์มากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67

ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.88 เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่ 6 เกณฑ์การประเมินผลสะท้อนความสามารถของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งเท่ากับ 4.44 รองลงมา คือ ข้อที่ 5 เกณฑ์การประเมินผลมีความชัดเจนเหมาะสม ข้อที่ 7 การทำแบบฝึกโจทย์ปัญหาทำให้นักเรียนได้รู้ข้อบกพร่องและนำไปปรับปรุงพัฒนาตัวเองต่อไป และข้อที่ 8 จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบมีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการทดสอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33

ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ และจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่ 9 วิธีสอนนี้ทำให้สามารถแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ถูกต้องและรวดเร็วขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งเท่ากับ 4.56 รองลงมา คือ ข้อที่ 10 วิธีสอนนี้ทำให้สามารถเข้าใจเนื้อหาและแก้โจทย์ปัญหาได้มากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51

และด้านผู้สอน และจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR ด้านผู้สอน โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่ 14 ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นได้ปฏิบัติ และค้นหาคำตอบได้ด้วยตัวเอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งเท่ากับ 4.77 รองลงมา คือ ข้อที่ 13 ครูผู้สอนเอาใจใส่และให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนทำให้ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ได้ดีขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72

#### 4. อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ 1) ผลการพัฒนาวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR 3) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอกที่ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR กับเกณฑ์ร้อยละ

70 และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR ดังนี้

### ประเด็นที่ 1 ผลการพัฒนาวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธีที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 โดยคำนวณคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ทุกชั้น คะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งกำหนดเป็น  $E_1$  (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) และคำนวณคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ภายหลังจากการจัดการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ คะแนนเต็ม 20 คะแนน ซึ่งกำหนดเป็น  $E_2$  (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์) พบว่า ประสิทธิภาพของวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR ของการทดสอบระหว่างเรียน ( $E1$ ) เท่ากับ 79.87 และหลังเรียน ( $E2$ ) เท่ากับ 83.85 ซึ่งมีค่าสูงกว่าร้อยละ 75 ของเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อาจกล่าวได้ว่า วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ขึ้นผ่านกระบวนการสร้างตามขั้นตอนอย่างมีระบบ โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อให้ทราบมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดการวัด และประเมินผลศึกษา วิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดจนศึกษา เอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนบทบาทวิธีสอนด้วยกลวิธี STAR นอกจากนี้แผนการจัดการเรียนรู้ได้ผ่านการประเมินการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นจึงเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม ส่งผลให้วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณี รุจิราพาณิชย์ (2562) ได้ทำการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน เรื่อง ความน่าจะเป็น โดยใช้แบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านศรีบุญเรือง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกเสริมทักษะคณิตศาสตร์ แบบฝึกเสริมทักษะ คณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มี ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75 คือ 77.63/78.24 และ จักรพงษ์ ชูระท่า (2558) ได้ทำการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ STED ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องอัตราส่วนและร้อยละ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ STED ประกอบแบบฝึก

ทักษะ เรื่องอัตราส่วนและร้อยละ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.24/77.25 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 75/75 นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามกระบวนการของการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยกลวิธี STAR 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาโจทย์ปัญหา การแปลงโจทย์ปัญหา การหาคำตอบของโจทย์ปัญหา และการทบทวนคำตอบ ผสมผสานกับกระบวนการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทเพื่อช่วยพัฒนาการอ่านปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการแลกเปลี่ยนบทบาท ขั้นการแลกเปลี่ยนบทบาท และขั้นหลังการแลกเปลี่ยนบทบาท เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และมีบทบาทกันรับผิดชอบในกิจกรรมการเรียนรู้ และเป้าหมายนี้เองเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาอย่างเป็นระบบผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนบทบาทในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยาณี หนูพัด (2559) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องฟังก์ชันเอกซ์โพเนนเชียลและฟังก์ชันลอการิทึม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทและใช้กระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทและใช้กระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ สูงกว่าวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ สุภิตา เทียงจันทร์ (2560) ได้ทำการผลการเรียนรู้ผ่านบทเรียนออนไลน์ด้วยกลวิธีแก้โจทย์ STAR วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุบลมิ่ง) พบว่า ประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์ด้วยกลวิธีแก้โจทย์ STAR มีประสิทธิภาพ 81.19/82.08 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

## **ประเด็นที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR**

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR โดยนำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการใช้ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สถิติ Paired – Sample T-Test พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียน และหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนเท่ากับ 15.44 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.35 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนเท่ากับ 16.77 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.42 คะแนน ผลการวิเคราะห์พบว่า คะแนนเฉลี่ย

หลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจกล่าวได้ว่า การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้กลวิธี STAR เป็นกลวิธีที่เน้นให้นักเรียนได้หาแนวทางในการหาคำตอบของปัญหาตามขั้นตอน เริ่มต้นด้วยการศึกษาโจทย์ปัญหา การแปลงโจทย์ปัญหา การหาคำตอบของโจทย์ปัญหา และการทบทวนคำตอบ ผสมผสานกับกระบวนการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทเพื่อช่วยพัฒนาการอ่านปัญหาทางคณิตศาสตร์ ประกอบกับครูกับนักเรียนหรือนักเรียนกับนักเรียนผลัดเปลี่ยนบทบาทกันรับผิดชอบในการนำเสนอ โดยใช้กิจกรรมการอ่านทั้ง 4 คือ การตั้งคำถาม การคาดการณ์ล่วงหน้า การสร้างความกระจ่าง และการสรุปความ ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวทำให้ผู้เรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนมีขั้นตอนที่ชัดเจน กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน ฝึกให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ มีรูปภาพประกอบ ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้มีความเอาใจใส่ต่อการเรียนมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความน่าสนใจ ส่งผลให้การสอนมีประสิทธิภาพ และทำให้ผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธิญา กาญจนรัตน์ (2552 : 75) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการใช้การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAR พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAR อยู่ในระดับมาก และ สุภิตา เทียงจันทร์ (2560) ได้ทำการผลการเรียนรู้ผ่านบทเรียนออนไลน์ด้วยกลวิธี STAR วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเมื่อเรียนผ่านบทเรียนออนไลน์ด้วยกลวิธี STAR วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตร พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญ 0.01

**ประเด็นที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอกที่ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR กับเกณฑ์ร้อยละ 70**

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก ที่ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR ซึ่งเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 (28 คะแนน) ซึ่งมีคะแนนเต็ม 40 คะแนน วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการใช้ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สถิติ One – Samples T - Test พบว่า คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก ที่ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 31.51 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ

2.88 คะแนน ผลการวิเคราะห์พบว่า คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR เป็นวิธีสอนแบบบูรณาการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมองเห็นความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ โดยช่วยให้ผู้เรียนดึงประสบการณ์เดิมมาใช้ในการทำความเข้าใจกับสิ่งที่อ่าน อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่กำลังศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า นักเรียนเกิดความสนุกสนาน ไม่เครียดในระหว่างเรียน เนื่องจากผู้เรียนได้มีโอกาสเปลี่ยนอิริยาบถด้วยการออกมาทำกิจกรรมหน้าชั้นเรียนหรือภายในกลุ่ม สอดคล้องกับคำกล่าวของประโยชน์ คุปกาญจนกุล (2532) ที่ว่า บรรยากาศในการเรียนการสอน มีอิทธิพลต่อเจตคติของผู้เรียนในการเรียนการจัดการเรียนการสอนที่สนุกสนานส่งผลต่อสุขภาพจิตที่ดีทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจใช้เวลาในการเรียนอย่างเต็มที่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญศักดิ์ พิรัชชา (2554) ได้ทำการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “สมการและการแก้สมการ” โดยการใช้กลวิธี STAR โรงเรียนสุเหร่าทับช้างคลองบน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาโดยการใช้กลวิธี STAR คือ ด้านการศึกษาโจทย์ปัญหา ด้านการแปลงข้อมูลที่มีอยู่ในโจทย์ปัญหาไปสู่สมการทางคณิตศาสตร์ด้านการหาคำตอบและด้านการทบทวนคำตอบอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก และ อังคณา อุทัยรัตน์ (2555) ได้ทำการศึกษา ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธี STAR ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธี STAR เรื่องการประยุกต์ของสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว สูงกว่าก่อนได้รับจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

#### **ประเด็นที่ 4 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR**

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR ได้จากการประเมินจากแบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้สอน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 รองลงมา คือ

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 และด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.88 ตามลำดับ อาจกล่าวได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น สามารถสอบถามประเด็นที่สงสัยได้ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้ปฏิบัติ และค้นหาคำตอบได้ด้วยตัวเอง รวมทั้งเอาใจใส่ สร้างบรรยากาศความเป็นกันเองกับนักเรียนทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้ได้ดี และการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทพร้อมกับกลวิธี STAR ทำให้นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมมือกันในการมุ่งมั่นตั้งใจแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ทำให้นักเรียนต่างได้ใช้ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์มากขึ้น ประกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสนุก นักเรียนเกิดความสนใจต่อบทเรียนและการทำงานกลุ่ม รวมทั้งทำให้สามารถเข้าใจเนื้อหาและแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ถูกต้องและรวดเร็วขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภิดา เทียงจันทร์ (2560) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ผ่านบทเรียนออนไลน์ด้วยกลวิธีการแก้ปัญหา STAR วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุบลมณี) พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ด้วยกลวิธีการแก้ปัญหา STAR วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตร มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 สรุปโดยรวมจะเห็นได้ว่านักเรียน ส่วนใหญ่ที่เรียนโดยใช้ บทเรียนออนไลน์ด้วยกลวิธีการแก้ปัญหา STAR เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เอมฤดี สิงหะกมล (2563) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกลวิธี STAR ในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกลวิธี STAR โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก Palincsar & Brown (1984) ได้กล่าวว่า การสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาท เป็นวิธีสอนที่ครูกับนักเรียนหรือนักเรียนกับนักเรียนผลัดเปลี่ยนบทบาทกันรับผิดชอบในการนำเสนอ โดยใช้กิจกรรมการอ่านทั้ง 4 คือ การตั้งคำถาม การคาดการณ์ล่วงหน้า การสร้างความกระจ่าง และการสรุปความ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะช่วยให้เรียนทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่อ่าน ซึ่งช่วยให้กระบวนการคิดแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สุมน อมรวิวัฒน์ (2528) ที่กล่าวว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สามารถจัดสภาพแวดล้อม แรงจูงใจ และวิธีสอนให้ศิษย์เกิดศรัทธาที่จะเรียนรู้อาจได้ฝึกฝนวิธีการคิดอย่างเป็นระบบ และนำไปสู่การปฏิบัติจนประจักษ์จริง โดยครูทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตร ช่วยให้ศิษย์มีโอกาสคิด และแสดงออกอย่างถูกวิธี จะสามารถช่วยพัฒนาให้ศิษย์เกิดปัญญา และแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม และโรเจอร์ส (Rogers, 1969 : อ่างในทศนา แชมมณี, 2548) ที่กล่าวว่า มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้ดี หากอยู่ในสถานการณ์ที่ผ่อนคลาย และเป็นอิสระ การจัดบรรยากาศการเรียนที่ผ่อนคลายจะเอื้อต่อการเรียนรู้ และเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูใช้วิธีสอนแบบชี้แนะและทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน

## 5. ข้อเสนอแนะ

### 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

(1) ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ประสิทธิภาพของวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR ซึ่งมีค่าสูงกว่าร้อยละ 75 ของเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางการเรียนคณิตศาสตร์ ผู้สอนควรใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR ทั้งนี้ผู้สอนควรพิจารณาความสอดคล้อง และเหมาะสมด้านกิจกรรม เนื้อหา และบริบทของสถานศึกษาและตัวผู้เรียนประกอบด้วย เพื่อสามารถเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

(2) ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ น้อยที่สุด ดังนั้นครูควรสร้างโจทย์ปัญหาให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน สะท้อนข้อบกพร่องให้นักเรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อให้นักเรียนสามารถแก้ไขและทบทวนข้อบกพร่องและปรับปรุงพัฒนาตนเองต่อไป ประกอบกับจำนวนข้อสอบให้มีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการทดสอบ

(3) ผู้สอนควรอธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR ให้กับผู้เรียนอย่างชัดเจนพร้อมยกตัวอย่างโจทย์ปัญหาอย่างง่ายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้ถูกต้อง

### 5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรมีการศึกษาผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความคงทนในการเรียนรู้ เป็นต้น

(2) ควรมีการศึกษาผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทร่วมกับกลวิธี STAR โดยทดลองเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านเชาว์ปัญญา

## 6. เอกสารอ้างอิง

กัลยาณี หนูพุด. (2559). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ฟังก์ชันเอกซ์โพเนนเชียล และฟังก์ชันลอการิทึม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาท และใช้กระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา. คณะวิทยาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.

จิรภา นุชทองม่วง. (2558). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาพื้นที่ โดยใช้กระดานตะปู ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสว่างวิทยา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- นัฏฐา ยืนนาน. (2556). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การวัด ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค Learning Together (LT) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต. สาขาวิชาคณิตศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- มนตรี สังข์ทอง และประภาส กลับนวล. (2553). ความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิที่มีต่อการเรียนการสอนปรับพื้นฐานวิชาคณิตศาสตร์. วารสารวิชาการ. (journal of the Association of Researchers.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ชาญศักดิ์ พิรัชกา. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สมการและการแก้สมการ โดยการใช้กลวิธี STAR โรงเรียนสุเหร่าทับช้างคลองบน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการสอนคณิตศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทิตนา แคมมณี. (2548). ศาสตร์การสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2550). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : แฮาส์ ออฟ เคอร์มิสท์.
- เมธิญา กาญจนรัตน์. (2552). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการใช้การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAR. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุภิดา เทียงจันทร์. (2560). ผลการเรียนรู้ผ่านบทเรียนออนไลน์ด้วยกลวิธีการแก้ปัญหา STARวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 โรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์). วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ.
- สุนน อมรวีวัฒน์. (2528). การสอนโดยการสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตรีณสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
- อังคณา อุทัยรัตน์. (2555). ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธี STAR ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการมัธยมศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Palincsar, A. S., & Brown, A.L. (1984). Reciprocal teaching of comprehension – fostering and comprehension – monitoring activities. Cognitive and Instruction, 1, 117 – 175

**ผลการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic  
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี  
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน**

**The results of using ready-made lessons on title of  
“Creating media infographic for students in Matthayomsuksa 2”,  
Science and Technology Department,  
Sa School, Wiang Sa District, Nan Province**

รุ่งทิพย์ เทพประสิทธิ์

ครู โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

Rungthip Theprasit

Teacher at Sa School, Wiang Sa District, Nan Province.

### **บทคัดย่อ**

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน จำนวน 40 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายแบบจับฉลาก การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา

ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic จำนวน 10 เล่ม โดยรวมมีประสิทธิภาพ 87.03/87.15 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 หลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนการใช้บทเรียนสำเร็จรูป และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

**คำสำคัญ :** บทเรียนสำเร็จรูป, นวัตกรรมสื่อการสอน , Infographic วิชาสร้างสื่ออินโฟกราฟิก

## Abstract

This research aims to study the efficiency of a ready-made lesson on the topic of creating infographic media in science and technology learning subject for students in Matthayomsuksa 2, Sa School, Wiang Sa District, Nan Province by using the comparison of achievement 80/80 standard benchmark from learning of students who using ready-made lessons on the subject of creating infographic media, science and technology learning subject. For students in Mathayomsuksa 2, Sa School, Wiang Sa District, Nan Province and to study students' satisfaction with using ready-made lessons on the topic of creating infographic media for science and technology learning subject for Mathayomsuksa 2 students at Sa School, Wiang Sa District, Nan Province, the samples used in this research were: 40 students in Mathayomsuksa 2/4 who studying in the first semester of the academic year 2021 at Sa School, Wiang Sa District, Nan Province, by simple random drawing. This research is development research.

The results showed that the efficiency of overall 10 books of ready-made lessons on creating infographic media, was 87.03/87.15 above the specified threshold using the 80/80 benchmark. After using the ready-made lessons, the students had higher academic achievement before using the ready-made lessons and differed statistically at the .05 level. The students satisfied with the use of the ready-made lessons created by the researcher. Overall, the satisfaction level was at the highest level.

**Keyword:** ready-made lesson teaching, media innovation, Infographic media creation subject

### 1. บทนำ

ทักษะแห่งอนาคตใหม่ในศตวรรษที่ 21 (21<sup>ST</sup> Century Skills) เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนคนไทย ในฐานะการเป็นพลเมืองของโลก ที่มีการดำรงชีวิตท่ามกลางโลกแห่ง เทคโนโลยี โลกของเศรษฐกิจและการค้าโลกาภิวัตน์กับเครือข่าย ความสมดุลของสิ่งแวดล้อมและพลังงาน ความเป็นสังคมเมือง ความเน่สังคมผู้สูงอายุ และความเป็นโลกสวนตัวอยู่กับตัวเอง ซึ่งคนไทยยังติดกับดัก และวังวนของการเป็นผู้ใช้ ผู้บริโภค และผู้ซื้อขาดการประเมินตนในการใช้ให้เหมาะสมพอเพียงต่อนื่องานตกเป็นทาสทางความคิด ไม่สามารถเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์พัฒนาต่อยอดการใช้งาน และก้าวผ่านไปสู่การเป็นผู้คิดนวัตกรรม สร้างและผลิตภัณฑ์ นำไปใช้เพื่อดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีคุณภาพอย่างเหมาะสม พอเพียงตามลักษณะการใช้งาน นำไปสู่การแลกเปลี่ยนในสังคมและประเทศอื่นในงาน เกิดการสร้างกลยุทธ์การขาย ในลักษณะอาชีพต่าง ๆ ที่มี

เทคโนโลยีสอดแทรกเข้าไปในระบบการทำงานและการดำรงชีวิตเกิดเป็นธุรกิจและการประกอบการ สร้างดุลย์ด้านการค้า ในเวทีการแข่งขันที่มีการสงสาร รับสารในความเป็นโลกาภิวัตน์ สร้างเครือข่าย พันธมิตรทางการค้า และการแลกเปลี่ยนจำหน่ายสินค้าที่มีการกีดกันของกลุ่มพันธมิตรกับประเทศที่มีผู้ผลิตที่ไม่คำนึงถึงความสมดุลของสภาพแวดล้อมและพลังงาน สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิต ทามกลางการเกิดการเปลี่ยนแปลงความเป็นสังคมเมือง แทรกอยู่ในความเป็นชนบท มีการใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก มีการรับ-ส่งข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ แบบเข้าถึงทุกที่ ทุกเวลา อย่าง กว้างขวาง ข้อมูลโดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ พัฒนาการมีประสิทธิภาพ ทำให้คนอายุยืนขึ้นเกิดเป็นสังคมคนแก่มีสัตถ์สวนกับคนวัยทำงานเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และภายใต้ความเป็นโลกเทคโนโลยีและโลกาภิวัตน์คนขาดกาลเทศะการใช้เทคโนโลยี ที่มีการผลิตและพัฒนาใช้งานอย่างต่อเนื่อง เกิดเป็นสังคมก้มหน้า สิ่งเหล่านี้เป็นโจทย์ที่จะจัดการศึกษารองรับความเป็นศตวรรษที่ 21 กันอย่างไร เพื่อให้คนไทยมีคุณลักษณะด้านการเรียนรู้ที่สามารถปรับตัวได้อย่างชาญฉลาดเท่าทัน มีภาวะความเป็นผู้นำด้านการทำงาน ที่สามารถชี้นำตนเองในการพัฒนาการสร้างงานและอาชีพ และตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีสติ และด้านศีลธรรมที่ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่า

การเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเองและด้วยตนเองของผู้เรียน หากผู้เรียน มีโอกาสได้สร้างความคิด และนำความคิดของตนเอง ไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะทำให้เห็นความคิดนั้นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และเมื่อผู้เรียนสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมาในโลก ก็หมายถึงการสร้างความรู้ขึ้นในตนเองนั่นเอง ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นในตนเองนี้ จะมีความหมายต่อผู้เรียนจะอยู่คงทน ผู้เรียนจะไม่ลืมง่าย และจะสามารถถ่ายทอดให้ผู้เรียนสามารถ สร้างความรู้ใหม่ต่อไป อย่างไม่มีที่สิ้นสุด (ทิตานา แชมมณี, 2550 : 96)

จากการศึกษาข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ในปีการศึกษา 2562 ในรายวิชาสร้างสื่อ Infographic ซึ่งเป็นรายวิชาเพิ่มเติม จากงานทะเบียนวัดผล ฝ่ายวิชาการโรงเรียนสา พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ออกแบบผลงานด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนไม่สามารถจินตนาการผลงานว่าจะอยู่ในรูปแบบใด ทั้งยังไม่มีสื่อการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้เรียนรู้ด้วยตนเองและประเมินผลงานของตนเองได้ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถฝึกปฏิบัติ และออกแบบผลงานจนเป็นที่พอใจ เรียนรู้อย่างมีความสุข จากปัญหาดังกล่าวเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าสภาพการเรียนการสอนวิชาสร้างสื่อ Infographic จำเป็นต้องมีการปรับปรุงสื่อการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาสร้างสื่อ Infographic จึงมีแนวคิดในการพัฒนาสื่อประกอบ การจัดการเรียนรู้วิชา สร้างสื่อ Infographic โดยจัดหน่วย การเรียนรู้ทั้งหมด 10 เรื่อง คือ 1) รู้จัก Infographic, 2) การเล่าเรื่องด้วย Infographic , 3) Workshop ลงกระดาษก่อนทำจริง 4) ทำ Infographic ง่ายๆ ด้วย Microsoft word, 5) ทำ Infographic แบบมีอาชีพ ด้วย Microsoft word, 6) ทำ Infographic ง่ายๆ ด้วย Microsoft power

point , 7) ทำ Infographic แบบมือ อาชีพ ด้วย Microsoft power point , 8) ทำ Infographic ง่ายๆ ด้วย Adobe Photoshop 9) ทำ Infographic แบบมืออาชีพ ด้วย Adobe Photoshop และ 10) ทำ Infographic ด้วยเครื่องมือออนไลน์ฟรี ซึ่งเป็นสื่อที่ประกอบด้วยเนื้อหา วิธีการฝึกปฏิบัติออกแบบผลงาน มีการประเมินผลงานด้วยตนเอง และมีการทดสอบความรู้ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ทำให้ทราบพัฒนาการ ของตนเองได้

ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้บทเรียนสำเร็จรูป จะสามารถสร้างความสนใจของผู้เรียนได้มากกว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสร้างสื่อ Infographic สูงขึ้น เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตามศักยภาพของนักเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในเรื่องดังกล่าวและเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ และใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้จัดทำบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

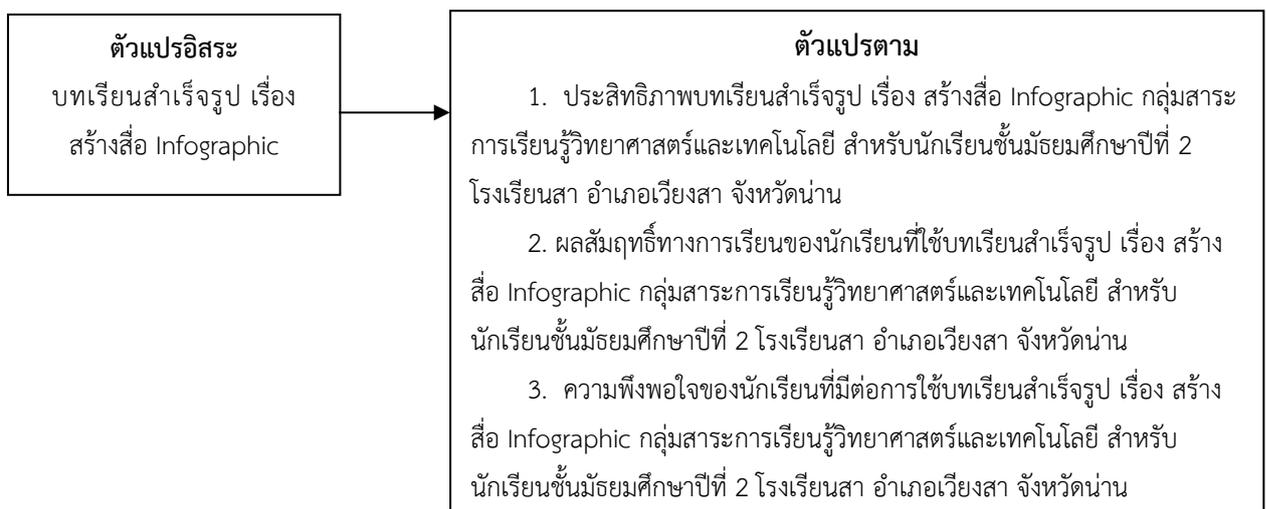
## 2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

## 3. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย



#### 4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องผลการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

**ตอนที่ 1** ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

**ตารางที่ 1** วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

เรื่อง	คะแนนระหว่างเรียน (E1)	คะแนนหลังเรียน (E2)
1) รู้จัก Infographic	83.00	86.75
2) การเล่าเรื่องด้วย Infographic	82.75	87.00
3) Workshop ลงกระดาษก่อนทำจริง	83.75	85.75
4) ทำ Infographic ง่ายๆ ด้วย Microsoft word	85.50	87.00
5) ทำ Infographic แบบมืออาชีพ ด้วย Microsoft word	88.50	85.50
6) ทำ Infographic ง่ายๆ ด้วย Microsoft power point	87.75	86.25
7) ทำ Infographic แบบมืออาชีพ ด้วย Microsoft Power point	88.25	86.50
8) ทำ Infographic ง่ายๆ ด้วย Adobe Photoshop	88.25	87.75
9) ทำ Infographic แบบมืออาชีพ ด้วย Adobe Photoshop	89.50	88.00
10) ทำ Infographic ด้วยเครื่องมือออนไลน์ฟรี	93.00	91.00
<b>เฉลี่ยรวม</b>	<b>87.03</b>	<b>87.15</b>

**ตอนที่ 2** ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

**ตารางที่ 2** ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

ผลการวิเคราะห์	n	คะแนน		t
		รวม	$\sum d$	
ทดสอบก่อนเรียน		1563		
	40		1923	3697929
ทดสอบหลังเรียน	40	3486		67.52*

\*\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 = .000

**ตอนที่ 3** ผลของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

**ตารางที่ 3** ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	4.18	0.78	มาก
2	ความเหมาะสมของภาษา	4.53	0.64	มากที่สุด
3	ความเหมาะสมในรูปแบบ และวิธีการนำเสนอ	4.60	0.59	มากที่สุด
4	ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอ	4.40	0.74	มาก
5	ความน่าสนใจในการนำเสนอ	4.53	0.64	มากที่สุด
6	ความเหมาะสมของภาพในการสื่อความหมาย	4.85	0.36	มากที่สุด
7	รูปแบบของตัวอักษรที่ใช้ในการนำเสนอ	4.88	0.33	มากที่สุด
8	ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	4.60	0.33	มากที่สุด
9	ความเหมาะสมของแบบทดสอบ	4.58	0.59	มากที่สุด
10	ความเหมาะสมของเวลาในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป	4.28	0.72	มาก
11	บทเรียนสำเร็จรูปช่วยพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียน	4.58	0.64	มากที่สุด
12	บทเรียนสำเร็จรูปช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น	4.38	0.77	มาก
13	บทเรียนสำเร็จรูปสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.53	0.68	มากที่สุด
14	บทเรียนสำเร็จรูปช่วยส่งเสริมคุณธรรม ระเบียบวินัยและความรับผิดชอบของนักเรียน	4.68	0.57	มากที่สุด
15	บทเรียนสำเร็จรูปช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน	4.68	0.47	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.55	0.61	มากที่สุด

## 6. บทสรุป

6.1 ประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทั้ง 10 เล่ม มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ที่ตั้งไว้ คือ มีค่าประสิทธิภาพ โดยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 87.03/87.15 และเมื่อพิจารณาเป็นรายเล่ม โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

เล่มที่ 10 ทำ Infographic ด้วยเครื่องมือออนไลน์ฟรี มีค่าประสิทธิภาพ 93.00/91.00,

เล่มที่ 9 ทำ Infographic แบบมืออาชีพ ด้วย Adobe Photoshop มีค่าประสิทธิภาพ 89.50/88.00,

เล่มที่ 5 ทำ Infographic แบบมืออาชีพ ด้วย Microsoft word มีค่าประสิทธิภาพ 88.50/85.50,

เล่มที่ 8 ทำ Infographic ง่ายๆ ด้วย Adobe Photoshop มีค่าประสิทธิภาพ 88.25/87.75,

เล่มที่ 7 ทำ Infographic แบบมืออาชีพ ด้วย Microsoft power point มีค่าประสิทธิภาพ 88.25/86.50,

เล่มที่ 6 ทำ Infographic ง่ายๆ ด้วย Microsoft power point มีค่าประสิทธิภาพ 87.75/86.25,

เล่มที่ 4 ทำ Infographic ง่ายๆ ด้วย Microsoft word มีค่าประสิทธิภาพ 85.50/87.00,

เล่มที่ 3 Workshop ลงกระดาษก่อนทำจริง มีค่าประสิทธิภาพ 83.75/85.75 ,

เล่มที่ 1 รู้จัก Infographic มีค่าประสิทธิภาพ 83.00/86.75 และ

เล่มที่ 2 การเล่าเรื่องด้วย Infographic มีค่าประสิทธิภาพ 82.75/87.00 ตามลำดับ

6.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อทดสอบค่าที เพื่อหาค่าความแตกต่างของคะแนนพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเป็นจริงตามสมมุติฐาน

6.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{x}$  = 4.55, S.D. = 0.61) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนมากนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากข้อมากที่สุดไปหาข้อน้อยที่สุด ดังนี้

รูปแบบของตัวอักษรที่ใช้ในการนำเสนอ ( $\bar{x}$  = 4.88 , S.D. = 0.33) ,

ความเหมาะสมของภาพในการสื่อความหมาย ( $\bar{x}$  = 4.85 , S.D. = 0.36) ,

บทเรียนสำเร็จรูปช่วยส่งเสริมคุณธรรม ระเบียบวินัยและความรับผิดชอบของนักเรียน ( $\bar{x}$  = 4.68 , S.D. = 0.57),

บทเรียนสำเร็จรูปช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ( $\bar{x} = 4.68$  , S.D. = 0.47),  
 ความเหมาะสมในรูปร่าง และวิธีการนำเสนอ ( $\bar{x} = 4.60$  , S.D. = 0.59) ,  
 ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร ( $\bar{x} = 4.60$  , S.D. = 0.33),  
 บทเรียนสำเร็จรูปช่วยพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียน ( $\bar{x} = 4.58$  , S.D. = 0.64),  
 ความเหมาะสมของแบบทดสอบ ( $\bar{x} = 4.58$  , S.D. = 0.59) ,  
 บทเรียนสำเร็จรูปสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ( $\bar{x} = 4.53$  , S.D. = 0.68),  
 ความเหมาะสมของภาษา ( $\bar{x} = 4.53$  , S.D. = 0.64) ,  
 ความน่าสนใจในการนำเสนอ ( $\bar{x} = 4.53$  , S.D. = 0.64) ,  
 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอ ( $\bar{x} = 4.40$  , S.D. = 0.74) ,  
 บทเรียนสำเร็จรูปช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดี ( $\bar{x} = 4.38$  , S.D. = 0.77) ,  
 ความเหมาะสมของเวลาในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป ( $\bar{x} = 4.28$  , S.D. = 0.72) ,  
 ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา ( $\bar{x} = 4.18$  , S.D. = 0.78) ตามลำดับ

## 7. อภิปรายผล

7.1 ได้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดน่าน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้ง 10 เล่ม มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80 / 80 ที่ตั้งไว้ คือ มีค่าประสิทธิภาพ โดยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 87.03/87.15 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 คือ ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดน่าน สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 80/80 เพราะนักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา จำปาทิพย์ (2560 : บทคัดย่อ) ได้รายงานการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ดาราศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดลพบุรี พบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ดาราศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดลพบุรีที่สร้างขึ้นมีค่า  $E_1/E_2$  เท่ากับ 85.71/80.22 , ธนภัทร บุญหาญ (2560 : บทคัดย่อ) ได้รายงานการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง อริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกุดคอกก้านโศกสำราญโนนสวรรค์ อำเภอลำดวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาโศธร เขต 2 พบว่าบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง อริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.61/85.55 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ , วีระพงษ์ ศรีโยธี (2558 : บทคัดย่อ) ได้รายงานผลการเรียนชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมแพศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป พบว่าประสิทธิภาพของบทเรียน

สำเร็จรูปมีค่าเท่ากับ 83.36/83.58 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ กิตติศักดิ์ โสตาภา (2556 : บทคัดย่อ) ได้รายงานการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการใช้งาน Microsoft Power point 2007 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาดอกไม้ กลุ่มเครือข่ายกุดาไถ่นามะเขือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายวิชาคอมพิวเตอร์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าเท่ากับ 85.82/85.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

7.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เมื่อทดสอบค่าทีเพื่อหาค่าความแตกต่างของคะแนนพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเป็นจริงตามสมมุติฐานข้อที่ 2 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน เพราะผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสร้างสื่อ Infographic รหัสวิชา ว20258 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วริษฐา สุริยวงศ์ (2556 : บทคัดย่อ) ได้รายงานการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ระบบในร่างกายมนุษย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพิบูลมังสาหาร สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า หลังจากใช้บทเรียนสำเร็จรูปแล้วนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ระบบในร่างกายมนุษย์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 , เวทีส พันธโคตร (2556 : บทคัดย่อ) ได้รายงานผลการใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบสื่อประสมโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบซิปปา เรื่อง การเพาะเห็ดฟางในตะกร้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตึก พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปประกอบสื่อประสมโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบซิปปาเรื่อง การเพาะเห็ดฟางในตะกร้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, พงนิ กมลประภา (2556 : บทคัดย่อ) ได้รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูปมัลติมีเดีย วิชาคอมพิวเตอร์และระบบปฏิบัติการเบื้องต้น สำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิทยาลัยเทคโนโลยีพาณิชย์การราชดำเนิน พบว่า กลุ่มที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปมัลติมีเดีย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ ยาใจ เจริญพงษ์ (2555 : บทคัดย่อ) ได้รายงานการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ระบบต่อมไร้ท่อ รายวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 28 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาชีววิทยา เรื่อง ต่อมไร้ท่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.55$ , S.D. = 0.61) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนมากนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมุติข้อที่ 3 คือความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างสื่อ Infographic กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะบทเรียนสำเร็จรูปมีการนำเสนอเนื้อหาได้อย่างชัดเจนเหมาะสมกับบริบทของนักเรียนที่สามารถเรียนรู้ได้ครบกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารดา พลอาสา (2555 : บทคัดย่อ) ได้รายงานผลการใช้บทเรียนสำเร็จรูป ชุดกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนรมย์บุรีพิทยาคมรัชมังคลาภิเษก อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 32 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูป ชุดกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.78$ ) , รัศมี ชำนาญงาม (2554 : บทคัดย่อ) ได้รายงานการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปโดยใช้แบบวัฏจักร การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 26 บ้านหนองหิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป โดยใช้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจในระดับมาก , ดอกเอื้อง จันทร์เสนา (2554 : บทคัดย่อ) ได้รายงานการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วนและร้อยละ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 1 สว่างวิทยาสังกัดเทศบาลเมืองหนองคาย พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูป คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และ ขนิษฐา ฝ่ายเทศ (2554 : บทคัดย่อ) ได้รายงานการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการออกแบบและสร้างงาน 3 มิติ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การออกแบบและสร้างงาน 3 มิติ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 หมายความว่ามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

## 8. ข้อเสนอแนะ

### 8.1 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

- (1) ผู้ที่จะนำสื่อวัตกรรมการไปใช้จะต้องศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปและแผนการสอนให้เข้าใจ
- (2) ครูผู้สอนควรดัดแปลงบทเรียนที่มีแต่เนื้อหาความรู้ธรรมดาให้เป็นบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อใช้ประกอบในการสอน
- (3) การใช้บทเรียนสำเร็จรูปเพื่อใช้ประกอบในการสอนจะให้ผลดีครูต้องดูแลและให้คำปรึกษาอธิบายส่วนที่ยังไม่ละเอียดซึ่งยากแก่การเข้าใจเพื่อจะได้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจมากขึ้น
- (4) บทเรียนสำเร็จรูป เป็นสื่อที่ช่วยดึงดูดให้ผู้เรียนตั้งใจ สนใจ และใจจดใจจ่ออยู่กับบทอ่าน ครูจะมีเวลาว่างขณะนักเรียนอ่านเพื่อรวบรวมความคิดรวบยอด หรือทำงานกลุ่ม ทำให้ครูสามารถสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนได้อย่างทั่วถึง
- (5) ในระหว่างการสอนครูผู้สอนควรเสริมแรงทันที ทุกครั้งที่นักเรียนทำพฤติกรรมที่บ่งชี้ได้ เพื่อคนอื่น ๆ จะลอกเลียนพฤติกรรมที่บ่งชี้

### 8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

- (1) ควรทำการวิจัยและพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้หลากหลาย เช่น บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง การสร้างโฮมเพจ เป็นต้น
- (2) ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนที่เรียน โดยเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูป

## 9. รายการอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ โสตาภา. (2556). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การใช้งาน Microsoft PowerPoint 2007 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาดอกไม้ กลุ่มเครือข่ายกุดตาไถ่นามะเขือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชนิษฐา ฝ่ายเทศ. (2554). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการออกแบบและสร้างงาน 3 มิติ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ดอกเอื้อง จันทรเสนา. (2554). การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน และร้อยละ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 1 สว่างวิทยาสังกัด เทศบาลเมืองหนองคาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทิตนา แชมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พจณี กมลประภา. (2556). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูปมัลติมีเดียวิชาคอมพิวเตอร์และระบบปฏิบัติการเบื้องต้น สำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นปีที่ 2 โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิทยาลัยเทคโนโลยีพาณิชยการราชดำเนิน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ยาใจ เจริญพงษ์. (2555). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ระบบต่อมไร้ท่อ รายวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- รัศมี ชำนาญงาม. (2554). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป โดยใช้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 26 บ้านหนองหิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วริษฐา สุริยวงศ์. (2556). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ระบบในร่างกายมนุษย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพิบูลมังสาหาร สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วีระพงษ์ ศรีโยธี. (2558). ผลการเรียนรู้ชีวิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมแพศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เวทิส พันธโคตร. (2556). ผลการใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบสื่อประสมโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบชิปปา เรื่อง การเพาะเห็ดฟางในตะกร้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตึก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุกัญญา จำปาทิพย์. (2560). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ดาราศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2551). 20 วิธีจัดการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- อารดา พลอาสา. (2555). ผลการใช้บทเรียนสำเร็จรูป ชุดกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนรมย์บุรีพิทยาคมรัชมังคลาภิเษก อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

**รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21  
ของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1  
Supervision Management Model for Schools in 21<sup>st</sup> Century,  
for Supervisor Samutprakarn Primary Educational Service Area Office 1**

ขวัญลิน ไสโส๊ก<sup>1</sup> ภารดี อนันต์นาวิ<sup>2</sup> มนสิข สิริสมบุญ<sup>3</sup>

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ<sup>1</sup>

รองศาสตราจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยบูรพา<sup>2</sup>

รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร<sup>3</sup>

Kwannalin Saisok<sup>1</sup> Paradee Anannawee<sup>2</sup> Monasit Sittisomboon<sup>3</sup>

Department of Educational Administration graduate school North Bangkok University<sup>1</sup>

Assoc. Prof. Dr. Burapha University<sup>2</sup>

Assoc. Prof. Dr. Faculty of Education Naresuan University<sup>3</sup>

E-mail : 19042510urai@esdc.go.th.

### บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 72 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 62 คน 2) พัฒนาและประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญการนิเทศการจัดการศึกษา จำนวน 5 คน และได้ทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา 3) ทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 กับโรงเรียนในสังกัด จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และศึกษานิเทศก์ 10 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน

**ผลการวิจัยพบว่า** 1) สภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วางแผนการนิเทศ ได้แก่ 1) การออกแบบวิธีการนิเทศ 2) การกำหนดหลักการนิเทศ 3) การจัดลำดับความสำคัญ 4) การประเมินสภาพปัจจุบัน และ 5) สร้างสื่อและเครื่องมือ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis) 2) ขั้นวางแผนนิเทศ ติดตาม (Plan) 3) ขั้นปฏิบัติการนิเทศ ติดตาม (Implement) 4) ขั้นสะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม (Reflect) และ 5) ขั้นประเมินผลและสรุปผลการนิเทศ ติดตาม (Evaluation) องค์ประกอบที่ 3 ส่งเสริมการนิเทศ ได้แก่ 1) บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศ 2) การมีมนุษยสัมพันธ์ 3) การมีส่วนร่วม และ 4) การสร้างเครือข่ายการนิเทศ และ 3) ผลการทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 20 คน ทุกคนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ ของรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

**คำสำคัญ:** รูปแบบ, การนิเทศ, การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21, ศึกษานิเทศก์

### Abstract

This research paper aims to 1) study the current conditions and orientation of educational management of 21<sup>st</sup> century educational institutions under the Office of Ocean Prairie Elementary Education District 1 using questionnaires with 72 school principals, and determine the size of the sample groups according to the schedule of Crejcie and Morgan. 1970: 607-610). Sample group of 62 persons 2) Develop and evaluate the educational management publicity model of educational facilities in the 21<sup>st</sup> century of educational education. Under the Samut Prakan Elementary Education District Office 1, using interviews, informants were 5 educational management specialists and conducted a contentive analysis. 3) Experiment and evaluate the educational management model of 21<sup>st</sup> century educational institutions under the Samut Prakan Elementary Education District Office 1 with schools under the city One school, including the principal of the school, the vice principal of the school, the head of the learning subject group, and the study of 10 subjects, obtained a sample group of 20 people.

**As a result of the research,** 1) the current condition and orientation of educational management of 21<sup>st</sup> century educational facilities under the Samut Prakan Elementary Education Area Office 1, and overall, 2) the format of educational management of 21<sup>st</sup> century educational facilities under the Samut Prakan Elementary Education Area Office, District 1 consists of: Three main components, i.e., 1<sup>st</sup> component, i.e. 1) designation of the method, 2) designation, 3) prioritization, 4) evaluation of current conditions, and 5) create media and tools, i.e. 2nd component, there are 5 stages: 1) basic data analysis (Analysis) 2) follow-up planning (Plan) 3) follow-up (Implement.) 4) The stage of reflecting the results of the follow-up nition (Reflect) and 5) the stage of evaluating and summarizing the results of follow-up nition (Evaluation) The third component promoting nition is 1) the role of the subject, 2) human relationship. 3) Participation, and 4) Establishment of Nition Network and 3) Experimental Results of Educational Management Nition Model of Educational Facilities in the 21<sup>st</sup> Century of Education under the Samut Prakan Elementary Education Area Office, found that 20 students, school administrators and teachers all had a consistent opinion that the three elements of the school were the same. The educational management orientation model of 21<sup>st</sup> century educational institutions of the orientation education under the Office of Ocean Elementary Education District 1 is appropriate, accurate. Possibilities and usefulness are at the highest level.

**Keyword:** Model, Supervision, Management education in the 21<sup>st</sup> Century, Study Supervision.

## 1. บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและการเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์ ปฐมวัย วัยเด็ก วัยรุ่น วัยเรียน วัยผู้ใหญ่ วัยแรงงานและวัยผู้สูงอายุ มุ่งเน้นการพัฒนาคนในเชิงคุณภาพ สร้างทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพมีศักยภาพ มีความรู้ มีวินัย มีทักษะการเรียนรู้ มีใจใฝ่เรียนรู้ ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 รวมถึงการเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560 : 8)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560-2579 ที่กล่าวไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมือง

ไทย มีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน รวมถึงแหล่งเรียนรู้ สื่อ ตำราเรียน และนวัตกรรม ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ มีระบบและกลไกการวัด การติดตาม และประเมินผลมีประสิทธิภาพ มีระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล ตลอดทั้งครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : ญ - ฎ) เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาสู่เป้าหมายที่สำคัญคือ คุณภาพผู้เรียน

การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพตามเป้าหมายนั้น สิ่งหนึ่งที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนที่เชื่อมั่นว่าคุณภาพผู้เรียนจะเกิดได้และบรรลุหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 นั้น จะต้องมีการบรรลุความสำเร็จ มีองค์ประกอบและปัจจัยคือ คุณภาพของผู้เรียนที่สถานศึกษาต้องประกันคุณภาพต่อผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่า ผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักสูตรมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยผ่านกระบวนการสู่ความสำเร็จใน 3 กระบวนการ คือ กระบวนการบริหารจัดการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา

สภาพการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันมีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะคุณภาพของผู้เรียนด้านความรู้ความสามารถในการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ และทักษะการคิดวิเคราะห์ ในภาพรวมยังไม่ประสบสัมฤทธิ์ผล มีคุณภาพไม่เพียงพอ ไม่สอดคล้อง และไม่เหมาะสมกับสังคมโลกยุคใหม่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเห็นได้จากการจัดลำดับคุณภาพด้านการจัดการศึกษาระดับโลก ของ World Economic Forum ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 8 จาก 10 ประเทศในอาเซียน และผลคะแนนการประเมินนานาชาติของ PISA (Program International Student Assessment) ของนักเรียนอายุ 15 ปี พบว่า นักเรียนไทยมีคะแนนอยู่ในกลุ่มต่ำมาตลอด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559 : 13)

สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และรายงานผลการนิเทศการจัดการศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กระบวนการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีความแตกต่างกัน ขาดความต่อเนื่องและความเป็นเอกภาพที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ มุ่งเน้นการปฏิบัติโดยใช้วิธีการให้คำแนะนำ ตรวจสอบเอกสาร หรือเรียกอีกอย่างว่า การนิเทศแบบตรวจตรา (รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2557 : 1) ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาโดยใช้กระบวนการนิเทศการศึกษาไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

การจัดการศึกษาในปัจจุบัน หรือศตวรรษที่ 21 ของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนั้น รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ของครู ได้มีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับ

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วย ดังนั้นรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษา ต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยมีความตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้น และสนใจศึกษารูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อนำมาปรับปรุง พัฒนางานนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบท และการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้สามารถนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้มีคุณภาพ และส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

## 2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

2.2 เพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

2.3 เพื่อทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

## 3. วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัย รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method) โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

**ขั้นตอนที่ 1** ศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

2. ศึกษาสภาพปัจจุบัน และแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยการสอบถามความคิดเห็น ผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 9 คน ด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ ลิเคอร์ท (Likert, 1967 : 114-115) มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

4. นำร่างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เป็นผู้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ จากนั้นเมื่อผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาคุณภาพของเครื่องมือ วิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยใช้เกณฑ์ข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและนำไปสร้างเป็นข้อคำถาม โดยข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และนำแบบสอบถามไปตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยนำไปทดลองใช้กับผู้อำนวยการโรงเรียน และครู จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้ววิเคราะห์หาความเชื่อมั่นตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach, 1970: 161) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) มากกว่า 0.7 ขึ้นไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำหนังสือเพื่อไปขอความอนุเคราะห์จากผู้ให้ข้อมูลในการสอบถามและให้การสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ประสานผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน โดยนำหนังสือพร้อมแบบสอบและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยแบบมีโครงสร้าง ไปขอความอนุเคราะห์ผู้ให้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง

6. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลจากการสอบถามและการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ หาค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ ลิเคอร์ท (Likert, 1967) และทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

**ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาและประเมินรูปแบบการนิเทศจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ เขต 1 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้**

1. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการพัฒนาและประเมินรูปแบบการนิเทศจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

2. กำหนดร่างขั้นตอนและองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

3. ร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยหลอมรวมและจัดองค์ประกอบ ต่าง ๆ ของรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis) ขั้นที่ 2 การวางแผนนิเทศ ติดตาม (Plan) ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ ติดตาม (Implement) ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม (Reflect) ขั้นที่ 5 การประเมินผลและสรุปผลการนิเทศ ติดตาม (Evaluation) 4) การประเมินรูปแบบ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

4. นำร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 และคู่มือรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ พร้อมทั้งขอคิดเห็นและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จนได้ร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำหนังสือเพื่อไปขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อวิพากษ์ความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 และคู่มือรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ประสานผู้เชี่ยวชาญโดยนำหนังสือ ไปขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง

6. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการวิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ มาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

**ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้**

**ส่วนที่ 1 การทดลองรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยนำรูปแบบการนิเทศ**

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ไปใช้กับโรงเรียนในสังกัด จำนวน 1 โรงเรียน เพื่อทดลองใช้รูปแบบ เป็นระยะเวลา 1 ภาคเรียน

**ส่วนที่ 2** การประเมินความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ในการ นำรูปแบบการนิเทศจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน เขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ไปใช้โดยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 10 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการร่างแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศจัดการศึกษาของสถานศึกษา ใน ศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert, 1967)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำหนังสือไปถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อประเมิน จากผู้อำนวยการโรงเรียน โดยนำหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 พร้อมแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้และ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ด้วยตนเอง และรับแบบคืนด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยทำการวิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อประเมิน ความ เหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศจัดการศึกษา ของ สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

#### 4. สรุปผลการวิจัย

4.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จากการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณ สภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

4.2 ผลการพัฒนาและประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สรุปได้ว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วางแผนการนิเทศ ได้แก่ 1) การออกแบบวิธีการนิเทศ 2) การกำหนดหลักการนิเทศ 3) จัดลำดับความสำคัญ 4) ประเมินสภาพปัจจุบัน และ 5) สร้างสื่อและเครื่องมือ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ชั้นวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis) 2) ชั้นวางแผนนิเทศ ติดตาม (Plan) 3) ชั้นปฏิบัติการนิเทศ ติดตาม (Implement) 4) ชั้นสะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม (Reflect) และ 5) ชั้นประเมินผลการนิเทศ ติดตาม (Evaluation) องค์ประกอบที่ 3 ส่งเสริมการนิเทศ ได้แก่ 1) บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศ 2) การมีมนุษยสัมพันธ์ 3) การมีส่วนร่วม และ 4) การสร้างเครือข่ายการนิเทศ 5) การขยายผลและต่อยอด ดังแสดงในภาพที่ 1



ภาพที่ 1 รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

4.3 ผลการทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ศึกษานิเทศก์ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 20 คน ทุกคนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ ของรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

## 5. อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

5.1 สภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน ยืนยง (2553) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู พบว่าครูผู้นิเทศมีสมรรถภาพในการนิเทศสูงมากขึ้น เนื่องจากก่อนการทดลองใช้รูปแบบได้มีการให้ความรู้ตามความต้องการของครูผู้นิเทศ มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ การติดตามดูแล ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดทำให้ครูผู้นิเทศเกิดความรู้ ความเข้าใจและทักษะตรงตามที่ต้องการและยังสอดคล้องกับผลการศึกษา Glickman and others (2001) ที่ศึกษาพบว่า การเตรียมความรู้และทักษะที่จำเป็นก่อนการนิเทศจะช่วยให้การนิเทศเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเงื่อนไขในการเป็นที่เลี้ยง (Mentoring Program) จะเกิดผลสูงสุดอยู่ที่ผู้เข้าร่วมมีความต้องการการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

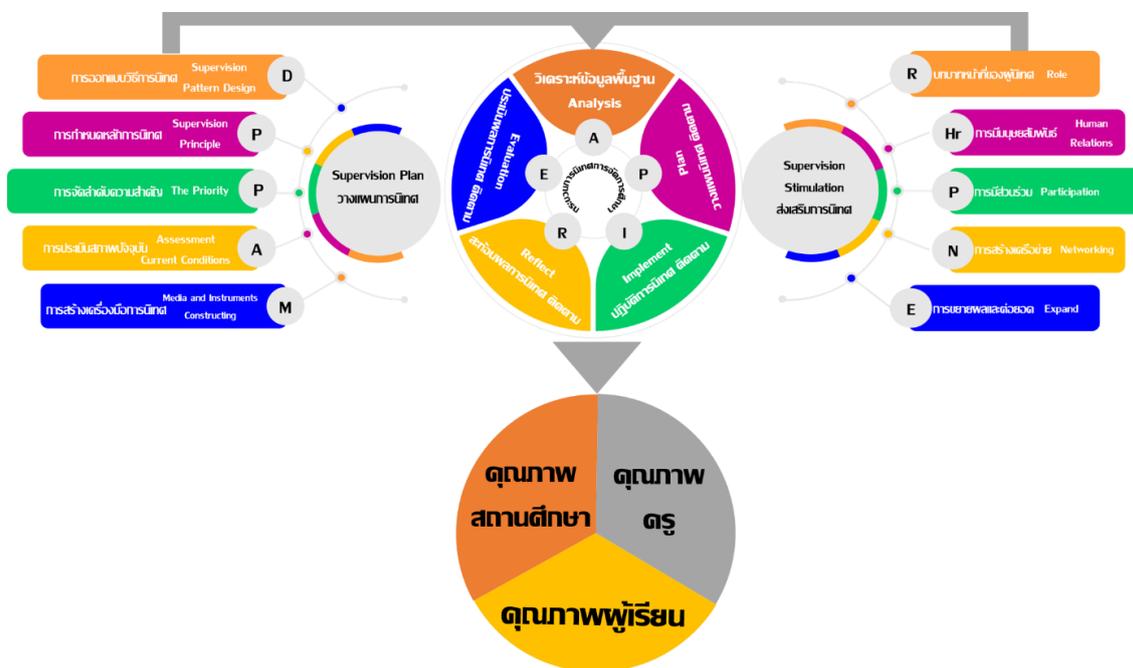
5.2 การพัฒนาและประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผู้วิจัยค้นพบประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วางแผนการนิเทศ (Supervision Planning) องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการนิเทศ (Supervision Process) และองค์ประกอบที่ 3 ส่งเสริมการนิเทศ (Supervision Stimulation) มีความถูกต้อง เหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เนื่องจากองค์ประกอบส่วนใหญ่ที่มีอยู่ในรูปแบบประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวเนื่องกัน จำเป็นต่อการนำไปปฏิบัติ เป็นขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการปฏิบัติงาน กล่าวคือ ก่อนดำเนินการนิเทศจำเป็นต้องมีการวาง

แผนการนิเทศเพื่อกำหนดแนวทางในการนิเทศซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมทั้งด้านบุคลากร ทรัพยากรและเวลา ประกอบด้วย การวางแผนการจัดสรรทรัพยากร การออกแบบวิธีการนิเทศ การกำหนดหลักการนิเทศ การจัดลำดับความสำคัญ การประเมินสภาพปัจจุบัน และการสร้างสื่อและเครื่องมือ เพื่อเข้าสู่กระบวนการนิเทศ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นวางแผนนิเทศ ติดตาม ขั้นปฏิบัติการนิเทศ ติดตาม ขั้นสะท้อนผลนิเทศ ติดตาม และขั้นประเมินผลและสรุปผลการนิเทศ ติดตาม โดยทั้งสองขั้นตอนจำเป็นต้องมีการส่งเสริมการนิเทศ ในด้านบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศ การมีมนุษยสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายขยายผลและต่อยอด สอดแทรกอยู่ทุกขั้นตอนการดำเนินการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจึงประสบความสำเร็จ และรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ที่ผู้วิจัยค้นพบ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 1 วางแผนการนิเทศ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการนิเทศ และองค์ประกอบที่ 3 ส่งเสริมการนิเทศ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า องค์ประกอบทั้ง 3 ด้านดังกล่าวเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ประสบความสำเร็จด้านผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ในระดับดีมาก จะต้องดำเนินการอย่างครบถ้วน เพราะเป็นกระบวนการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เหมาะสม เนื่องจากตัวแปรหลักที่เป็นปัญหามากที่สุดในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย คือ การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ องค์การมหาชน, 2553, หน้า 46-51) ดังนั้น ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูจึงต้องใช้รูปแบบการนิเทศที่มีองค์ประกอบเหมาะสมดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรา เครือคำอ้าย (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา มีชื่อว่า รูปแบบการนิเทศดับเบิลพีไออี (PPIE) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้คือ ขั้นเตรียมความรู้/เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ (preparing=P) ขั้นเตรียมวางแผนการนิเทศ (planning=P) ซึ่งตรงกันกับองค์ประกอบที่ 1 การวางแผนการนิเทศ ขั้นดำเนินการนิเทศการสอน (implementing=I) และขั้นประเมินผลการนิเทศ (evaluating=E) ซึ่งตรงกันกับองค์ประกอบที่ 2 กระบวนการนิเทศ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณพร สุขอนันต์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในที่เหมาะสมกับสถานศึกษาขนาดเล็กควรประกอบด้วยปัจจัยการดำเนินการ 8 ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการนิเทศภายใน ได้แก่ การวางแผนกลยุทธ์ เทคนิคการนิเทศ สื่อและเครื่องมือนิเทศ ตรงกับองค์ประกอบที่ 1 การวางแผนการนิเทศ ส่วนบทบาท หน้าที่ การสร้างเครือข่าย และมนุษยสัมพันธ์จะตรงกันกับองค์ประกอบที่ 3 ส่งเสริมการนิเทศ

5.3 ผลจากการทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่าโดยรวมและรายด้านทุกข้อมีความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผ่านกระบวนการศึกษา วิเคราะห์ สร้างพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมีการสอบถาม สัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำมาจัดทำเป็นร่างรูปแบบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขจนได้รูปแบบที่มีความถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ได้จริง นอกจากนั้นแล้วยังมีผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบประกอบไปด้วย ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในด้านการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นอย่างดี ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ สามารถ ผ่องศรี (2563) ได้ประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับมากที่สุด

## 6. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 องค์ประกอบที่ 1 วางแผนการนิเทศ (Supervision Planning) ประกอบด้วยหลักการ 5 หลักการ ดังนี้ 1) การออกแบบวิธีการนิเทศ 2) การกำหนดหลักการนิเทศ 3) การจัดลำดับความสำคัญ 4) การประเมินสภาพปัจจุบัน และ 5) การสร้างสื่อและเครื่องมือ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการนิเทศ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis) 2) ขั้นวางแผนนิเทศ ติดตาม (Plan) 3) ขั้นปฏิบัติการนิเทศ ติดตาม (Implement) 4) ขั้นสะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม (Reflect) และ 5) ขั้นประเมินผลและสรุปผลการนิเทศ ติดตาม (Evaluation) องค์ประกอบที่ 3 ส่งเสริมการนิเทศ ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศ 2) การมีมนุษยสัมพันธ์ 3) การมีส่วนร่วม 4) การสร้างเครือข่ายการนิเทศ และ 5) การขยายผลและต่อยอด ดังแสดงในภาพที่ 2



ภาพที่ 2 รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

## 7. ข้อเสนอแนะ

### 7.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

(1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีข้อจำกัดในเรื่องของจำนวนศึกษานิเทศก์ที่มีไม่เพียงพอ ดังนั้นการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย เป็นลำดับแรก เพื่อที่จะทำให้การนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในประสบความสำเร็จ

(2) ศึกษานิเทศก์ในฐานะเป็นผู้นิเทศ จะต้องมีความมุ่งมั่นในการพัฒนากระบวนการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและเป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนจึงจะทำให้การนิเทศการจัดการศึกษาส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง

(3) บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะต้องตระหนักในความสำคัญและให้การส่งเสริมและสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศอย่างจริงจัง

### 7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรมีการศึกษารูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อพัฒนาให้เกิดความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อคุณภาพการจัดการศึกษา

(2) ควรมีการศึกษารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลต่อการบริหารสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ และนำไปทดลองใช้เพื่อจะได้รูปแบบใหม่ ๆ

(3) ควรมีการนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กไปใช้ และพัฒนาให้เกิดความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

## 8. เอกสารอ้างอิง

ยุพิน ยืนยง. (2553). *การพัฒนาารูปแบบการนิเทศหลากหลายวิธีการ เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2557). *การนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 9. สงขลา: นำศิลป์ โฆษณา.

วรรณพร สุขอนันต์. (2550). *รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วชิรา เครือคำอ้าย. (2552). *การพัฒนาารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา*. มหาวิทยาลัยศิลปากร. ม.ป.พ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 - 2564*. กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม พ.ศ. 2562. [www.thailocalmeet.com](http://www.thailocalmeet.com).

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2559). *รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ ปีการศึกษา 2558: บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *(ร่าง) กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2575*. กรุงเทพฯ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

Glickman, D. Carl. et al. (2001). *Supervision and Instruction: A Development Approach*. (3<sup>rd</sup> ed.) Massachusetts: Allyn and Bacon, Inc.

Cronbach, Lee Joseph. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3<sup>rd</sup> ed., New York: Harper and Row.

Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement. 30(3): 607-610.

Likert, R. (1967). *The human Organization: Its management and value*. New York: McGraw-Hill.

**การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล  
หนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์**  
**Development English Skills; Listening and Speaking for Member of  
Sub-district Administrative Organization Nong Rua Sub-district, Phraikhla  
Sub-district, Krabuang Sub-district, Chumphonburi, Surin Province**

พระณรงค์ ฐานวุฑโฒ (สระแก้ว)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Phra Narong Thanawuttho (Srakaew)

Asst. Prof. Dr. Teacher for Education Faculty, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Email: narong\_srakaew@hotmail.com

### บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์” ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Research Method) โดยศึกษาตามระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้ 1) การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ 2) เพื่อศึกษาเจตคติปัญหา/อุปสรรคทักษะด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลเป็นความหมายตามเกณฑ์ระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด ที่กำหนดไว้

### ผลการวิจัย พบว่า

ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.24, S.D. = 0.188) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับมากที่สุด คือ พัฒนาทักษะกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการพูด อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.31, S.D. = 0.357) รองลงมา คือ พัฒนาทักษะกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการฟัง อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.30, S.D. = 0.357) รองลงมา คือ ทักษะด้านการสื่อสารการเรียนรู้ อยู่ใน

ระดับมาก ( $\bar{X} = 4.23$ , S.D. = 0.323) และด้านที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ทักษะด้านกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.12$ , S.D. = 0.351)

**องค์ความรู้จากการวิจัย** จากผลการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์” โดยภาพรวม 4 ทักษะอยู่ในระดับมาก สรุปเป็นองค์ความรู้ ดังนี้

1) ทักษะด้านการฟัง (Listening) เป็นการลงทุนน้อยแต่ได้กำไรมากจึงต้องฟังอย่างตั้งใจเพื่อการรับสารที่ชัดเจน

2) ทักษะด้านการอ่านหรือคิด (Reading, Thinking) เป็นการรับรู้สารที่เกิดต่อการฟังจึงต้องคิดประมวลผลความและจับใจความในสาระที่สื่อสารให้ตรงประเด็น

3) ทักษะด้านการพูด (Speaking) เป็นการแสดงออกถึงการรับสาร แปลงสารและส่งสารเพื่อการสื่อสารให้ชัดเจน ชัดคำ และชัดเจนให้มากที่สุด

4) ทักษะด้านการเขียน (Writing) คือขั้นตอนสุดท้ายที่จะเก็บข้อมูลเนื้อหาที่สื่อสารกันว่าด้วยเรื่องอะไร เมื่อไหร่ ที่ไหน และอย่างไร ไว้เป็นร่องรอยหลักฐานที่ยั่งยืนสืบเนื่องต่อไปให้ยาวนาน

**คำสำคัญ :** การพัฒนา, ทักษะภาษาอังกฤษ, การฟังและการพูด

## ABSTRACT

The research entitled “Development English Skills; Listening and Speaking for Member of Sub-district Administrative Organization Nong Rua Sub-district, Phraikhla Sub-district, Krabuang Sub-district, Chumphonburi, Surin Province”. It was Mixed Research Method according to research regulations as follow, 1) Survey Research, 2) Quality Research. The objectives, namely; 1) To study skill for listening and speaking English. 2) To study attitude problems skill for listening and speaking English. 3) To study suggestions as concern with “Development English Skills; Listening and Speaking for Member of Sub-district Administrative Organization Nong Rua Sub-district, Phraikhla Sub-district, Krabuang Sub-district, Chumphonburi, Surin Province”. The instruments used in the study was semi-structured interview and questionnaires about the opinions of Administrative Organization people. There were analyzed by Mean Standard Deviation then interpreted according to sequence of 5 benchmarks the most more medium less and least as defended.

### The result of research was found as follows;

The level of opinion for “Development English Skills; Listening and Speaking for Member of Sub-district Administrative Organization Nong Rua Sub-district, Phraikhla Sub-district, Krabuang Sub-district, Chumphonburi, Surin Province” by overall had more level as ( $\bar{x}$  = 4.24, S.D. = 0.188). Then when consider by each part found that the most level was activities skill for speaking as ( $\bar{x}$  = 4.31, S.D. = 0.357) next for more level was activities skill for listening as ( $\bar{x}$  = 4.30, S.D. = 0.57) then next was activities skill for media had more level as ( $\bar{x}$  = 4.23, S.D. = 0.323). The least level opinion was skill for process learning had more as ( $\bar{x}$  = 4.12, S.D. = 0.351).

Acknowledgement from research “Development English Skills; Listening and Speaking for Member of Sub-district Administrative Organization Nong Rua Sub-district, Phraikhla Sub-district, Krabuang Sub-district, Chumphonburi, Surin Province” by overall for 4 skills had more level by summarize as follow;

- 1) Listening skill, it had less for investment but got more profited so we must do by attendance for clear matter.
- 2) Reading or Thinking skill, it was known message and consider them. Therefore, we must guest and keep for directly matter.
- 3) Speaking skill, it was shown matter words translated words for clear and the all the clearest.
- 4) Writing skill, it was the latest part for keeping matters as communicate for what, where, when, why, for still and lasting.

**Keyword:** Development, English Skills, Listening and Speaking

## 1. บทนำ

ในสังคมยุคปัจจุบัน การรู้ภาษาต่างประเทศเป็นสิ่งจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะภาษามีใช้ เป็นเพียงเครื่องมือในการศึกษาคนควหาข้อที่ต้องการเพื่อการเรียนและการประกอบอาชีพเท่านั้น แต่ยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร การเจรจาต่อรอง เพื่อการแข่งขันและความร่วมมือ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นการรู้ภาษาต่างประเทศยังสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้คน เพราะมีความเข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละเชื้อชาติ ทำให้สามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง กรมวิชาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดให้สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นสาระการเรียนรู้

ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพทางความคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการเรียนภาษาต่างประเทศจะช่วยให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล และเกิดความมั่นใจในการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติรวมทั้งเกิดเจตคติที่ดีต่อภาษาและวัฒนธรรมต่างประเทศ โดยยังคงความภาคภูมิใจในภาษาไทยและนำไปประยุกต์ควบคู่กันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาพยนตร์ชีวิตประจำวัน ซึ่งการเรียนการสอนภาษานั้นเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน ผู้เรียน ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนซึ่งมีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎีและวิธีคิดต่าง ๆ โดยได้กำหนดหลักสูตรเนื้อหาวิชาภาษาต่างประเทศไว้เป็นหลักฐานในการเรียนการสอน ซึ่งหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นได้กำหนดสาระการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษไว้คือเพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาในด้านความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อให้สื่อสารได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมตามกาลเทศะ และฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน ทั้งในงานอาชีพ และการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นตามวัยและศักยภาพของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาการฟัง และการพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับรายวิชาการสอนทักษะการฟังภาษาอังกฤษ มีจุดมุ่งหมายหลักคือให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาการฟังภาษาอังกฤษ จากเนื้อหาและกิจกรรมของเจ้าของภาษาที่ใช่ กันอยู่ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษการฟังและการพูดในชีวิตจริงและนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 2)

ในสังคมไทยและสังคมโลกยุคปัจจุบัน การรู้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ (English Language) เป็นสิ่งจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะภาษามีใช้เป็นเพียงเครื่องมือในการศึกษาค้นหาหาข้อมูลที่ต้องการเพื่อการเรียนและการประกอบอาชีพเท่านั้น แต่ยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร การเจรจาต่อรอง เพื่อการแข่งขันและความร่วมมือ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การรู้ภาษาต่างประเทศยังสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้คน เพราะมีความเข้าใจ วัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละเชื้อชาติ ทำให้สามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 5)

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเปรียบเสมือนเปิดประตูสู่โลกกว้าง (English Language is the key to broaden horizon) นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งระดับองค์การบริหารงานส่วนท้องถิ่น ระดับชาติและนานาชาติ ในท่ามกลางยุคสมัยที่เรียกกันว่า โลกาภิวัตน์ (Globalization) นับแต่ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เจริญก้าวหน้าขึ้น เป็นฐานสำคัญสู่ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ถึงแม้เป็นปรากฏการณ์ที่ริเริ่มขึ้นในโลกตะวันตก แต่ส่งผลแผ่ขยายไปทั่วทุกมุมโลก เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้าน การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ประเพณีวัฒนธรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงไปพร้อม ๆ กับพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยี ล้วนแล้วแต่มีภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง ที่มีพัฒนาการเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีถูกนำมาใช้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ อย่าง

หลากหลาย ดังที่เห็นได้อย่างเด่นชัด เช่น เทคโนโลยีถูกนำมาเข้ามาใช้ในกระบวนการติดต่อสื่อสารมีการใช้คำศัพท์ และคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่สามารถสื่อถึงกันได้อย่างไร้พรหมแดน หรือถูกนำมาใช้ในกระบวนการผลิต ที่สามารถผลิตแทบทุกสิ่งทุกอย่างได้ตามความต้องการของผู้บริโภค (Consumers) ในประเทศต่าง ๆ (International) เกิดการแข่งขันกันพัฒนาเพื่อความก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง ส่งผลให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรโลกแทบทุกหย่อมหญ้าต้องก้าวเปลี่ยนแปลงตามไป

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยได้รับการจัดลำดับความสำคัญอยู่ในกลุ่มที่สอง ซึ่งเป็นสารการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ ภาษาอังกฤษได้รับการกำหนดให้เรียนทุกช่วงชั้น โดยสถานศึกษาสามารถจัดเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียน

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ไม่ได้เรียนภาษาเพื่อความรู้เกี่ยวกับภาษาเท่านั้น แต่เรียนภาษาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความต้องการในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในชีวิตประจำวันและการงานอาชีพ การที่ผู้เรียนจะใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่วและเหมาะสมนั้น ขึ้นอยู่กับทักษะการใช้ภาษา ดังนั้นการจัดการเรียนภาษาที่ดี ผู้เรียนควรมีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาให้มากที่สุด ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การจัดกระบวนการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของภาษา การจัดการเรียนการสอนทางภาษา จึงควรจัดกิจกรรมให้หลากหลาย ทั้งกิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษาและกิจกรรมฝึกผู้เรียนให้รู้วิธีการเรียนภาษาด้วยตนเองควบคู่ไปด้วย อันจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเองได้ (Learner Independence) และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) โดยใช้ภาษาต่างประเทศคือภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการค้นคว้าหาความรู้ในการเรียนสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ในการศึกษาต่อรวมทั้งการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นจุดหมายสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการเรียนรู้

วิสัยทัศน์ของการเรียนรู้ภาษาภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคาดหวังว่า เมื่อผู้เรียน เรียนภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษา ผู้เรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความสามารถเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก สามารถถ่ายทอดความรู้ความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 21-22)

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษต้องเริ่มจากทักษะการฟังและการพูดก่อน (Listening and Speaking) จึงไปสู่ทักษะการอ่านและการเขียน เพราะธรรมชาติของการเรียนไม่ได้เกิดจากการท่องจำ ไม่ได้เกิดจากการเรียนไวยากรณ์ และไม่ได้เกิดจากการทบทวนเพื่อให้ตอบข้อสอบได้ หากเป็นการค่อย ๆ ซึมซับความรู้ความเข้าใจที่เรียกว่าทักษะการฟังและการพูดก่อนทั้งสิ้น

สรุปได้ว่า ปัญหาของระบบการศึกษาภาษาอังกฤษในประเทศไทย มีสาเหตุมาจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ปัญหาจากผู้เรียน เช่น ผู้เรียนไม่เห็นประโยชน์และความสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษ เพราะเห็นว่าไม่มีความจำเป็นในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน จึงทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน เป็นต้น ปัญหาจากผู้สอน เช่น ผู้สอนไม่มีความรู้ลึกซึ้งในภาษาอังกฤษ ขาดเทคนิคในการสอน ผู้สอนมีภาระหน้าที่เกินกว่าจะสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสอนพิเศษ เป็นต้น ปัญหาจากหลักสูตรและตำรา ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรบ่อย ๆ ผู้สอนปรับการสอนไม่ทัน หลักสูตรมีเนื้อหาหนักเกินไป เนื้อหาและตำราเรียนไม่น่าสนใจ และที่สำคัญหลักสูตรประกอบด้วยเนื้อหาไม่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของผู้เรียน เป็นต้น

ปัญหาจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สังคมของเรียนไม่มีความจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษ จึงทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของผู้เรียนออกมาต่ำกว่าเกณฑ์เป้าหมายที่กำหนดไว้ โรงเรียนตั้งอยู่เชิงเขา ผู้ปกครองมีอาชีพหาของป่าขาย รายได้น้อย ฐานะยากจน จึงขาดโอกาสในการส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษกับสื่ออื่น ๆ (วงเดือน ปอศิริ, 2558 : 9)

ปัญหาด้านผู้สอน ได้แก่ ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย ยึดตำราเป็นหลัก หรือยึดตัวผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ผู้สอนไม่จัดกลุ่มในการเรียนการสอนและไม่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ไม่มีการใช้เพลงและเกมในการสอน หรือผู้สอนไม่จบเอกภาษาอังกฤษโดยตรง จึงทำให้ไม่มีความแม่นยำในเนื้อหา การจัดการเรียนการสอนไม่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ผู้สอนสนใจเด็กที่เรียนเก่งมากกว่าเด็กอ่อน ไม่สร้างแรงจูงใจในการสอน หรือบางครั้งผู้สอนยังมีภาระงานอื่น ๆ นอกเหนือจากงานสอนปกติมากเกินไป จึงทำให้มีเวลาในการเตรียมการสอนได้ไม่เพียงพอ เป็นเหตุให้ผู้สอนจัดกาเรียนการสอนได้ไม่เต็มที่

ปัญหาด้านผู้เรียน เวลาเรียนไม่ช่วยเหลือกัน เด็กที่เรียนเก่งภาษาอังกฤษชอบจับกลุ่มกับเด็กเก่งด้วยกัน จึงทำให้เด็กที่อ่อนถูกทอดทิ้ง ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน นอกจากนี้ในเวลานั่งเรียน เด็ดเก่งและเด็กที่เรียนปานกลางชอบนั่งข้างหน้า ส่วนเด็กอ่อนชอบนั่งข้างหลัง ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล ในระหว่างการเรียนการสอน ไม่มีการประเมินผลเพื่อสะสมคะแนน แต่จะแบ่งการประเมินเป็นภาคปฏิบัติกับภาคความรู้แบบ 50/50 ไม่ต่อเนื่อง จึงทำให้ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้น และขาดแรงจูงใจในการเรียน นอกจากนี้บางที่ผู้สอนออกข้อสอบไม่ครอบคลุมจุดประสงค์ตามหลักสูตร (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 2)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ได้รายงานผลการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาด้านการเรียนรู้ โดยแบ่งกำหนดการติดตาม 3 ประเด็น คือ 1) ประเด็นจากปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ 2) ประเด็นจากการปฏิรูปครูผู้สอน คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และ 3) ประเด็นจากมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา จากการวิจัยเชิงลึกและการประชุมปฏิบัติการผู้ที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ด้านผู้เรียนคือต้องเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขในการเรียนรู้ ความเก่ง ดูได้จากวัดด้วยแบบสอบถามทางการศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2556 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า สอบได้คะแนนภาษาอังกฤษร้อยละ 41.14 จะ

เห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษระดับชาติอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (พัชรี ผุดผ่อง, 2558 : 102)

หากมองตามค่านิยมของคนสมัยใหม่ความเจริญบนความเปลี่ยนแปลงอย่างที่เป็นอยู่ในยุคปัจจุบัน การใช้ทักษะภาษาอังกฤษในการฟังและการพูด (Listening and Speaking) ก็ไม่ได้เป็นสิ่งเสียหายแต่ประการใด และถ้าหากมองย้อนไปอีกแง่มุมหนึ่ง ความเจริญก้าวหน้าเหล่านี้ ที่เคยมีปัญหาต่าง ๆ อย่างหลากหลายและสลับซับซ้อนทางด้านภาษาที่ใช้กันในแต่ละภูมิภาคที่เคยมีมา ทั้งปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาทางการเมือง และรวมถึงปัญหาด้านต่าง ๆ ในสังคม ดังจะเห็นได้จากสื่อประเภทต่าง ๆ ก็จะลดและเบาบางลงเป็นประโยชน์แก่ทุกภาคส่วนตามกระแสโลกาภิวัตน์ด้วยการสื่อสารฟังและพูดที่กว้างออกไปคือภาษาอังกฤษ

การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการปกครองท้องถิ่น (อปต.) เป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมืองการปกครองของชุมชนต่าง ๆ เฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีการปกครองระบบประชาธิปไตย ซึ่งกล่าวในทางทฤษฎีและแนวความคิดทางปกครอง จะเห็นได้ว่า รัฐบาลซึ่งเป็นกลไกในการบริหารการปกครองของภูมินั้นย่อมมีภาระหน้าที่อย่างมากมายในการบริหารประเทศให้ประชาชนได้รับความสุข ความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต (Well Being) อีกทั้งความมั่นคงแห่งชาติทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (National Security) แต่ย่อมเป็นไปไม่ได้ที่รัฐบาลจะดูแลและจัดทำบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึงทุกชุมชนของประเทศ เพราะอาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินงาน การที่อาจจะไม่สนองต่อความต้องการของแต่ละชุมชนได้ และรวมทั้งข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณ (Budget) และตัวบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ดำเนินงานให้ทั่วถึงได้ เมื่อเป็นดังนี้ การลดภาระของรัฐบาลโดยการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเพื่อการสนองต่อความต้องการของชุมชน จะได้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และตรงกับความต้องการของชุมชนนั้น ๆ จึงเป็นผลให้การปกครองท้องถิ่น มีบทบาทและความสำคัญเกิดขึ้น สามารถสร้างและสนับสนุนการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิก ในที่นี้คือองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ (ชวงค์ ฉายะบุตร, 2559 : 2)

การพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ถือว่าผู้เรียนทุกช่วงวัยมีความสำคัญที่สุด เพราะผู้เรียนทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้น กระบวนการเรียนรู้จึงมีอิทธิพลต่อการเรียนภาษาอังกฤษมาก การจัดการเรียนการสอนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learners Center) แม้ในเวลาปฏิบัติงานจริงก็มุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน เป้าหมายคือผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่หลากหลายและสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 105)

ด้วยหลักการและเหตุผลจากความเป็นมาและความสำคัญดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้กิจกรรมแบบสอบถามตามแนวคิดแบบมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการการบริหารส่วนท้องถิ่นนำไปใช้ปรับปรุงการพัฒนาคุณภาพสมาชิกในการเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต และเพื่อนำข้อค้นพบจากการวิจัย เสนอปรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเป็นแนวทางส่งเสริมการทำงานที่ดีขึ้นต่อวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันนำไปสู่การอยู่ร่วมประชาคมอย่างสันติสุขยิ่งขึ้นไป

## 2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

2.2 เพื่อศึกษาเจตคติปัญหา/อุปสรรคการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

## 3 รูปแบบการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary research) ข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaires) และข้อมูลการสัมภาษณ์บุคคลแบบเจาะลึกผู้บริหารสำนักงานบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง (In-dept interview) เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) ใช้วิธีการวิจัยแบบการสัมภาษณ์เชิงลึกคณะผู้บริหาร 5 คน เพื่อนำข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ มาดำเนินการหาค่าเฉลี่ยและสรุปตามหลักการวิจัยต่อไป

### 3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร บุคลากร พนักงาน เจ้าหน้าที่ ผู้เป็นสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ จำนวน 30 คน, องค์การบริหารส่วนตำบลไพรขลา จำนวน 30 คน, องค์การบริหารส่วนตำบลกระเบื้อง, จำนวน 30 คน ในเขตพื้นที่อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ปีพุทธศักราช 2563 ในพื้นที่ 3 อบต.ละ ๆ 30 คน รวมเป็นจำนวน 90 คน ซึ่งผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง

### 3.4 เครื่องมือการวิจัยเชิงสำรวจ

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้วิธีแจกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

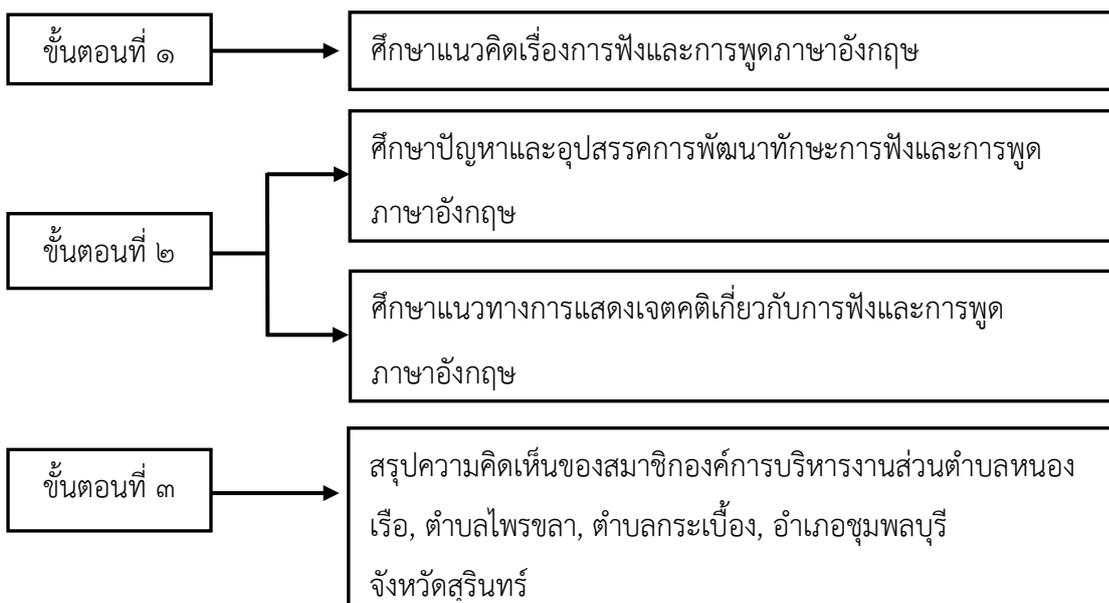
### 3.5 เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์มาตราส่วนประมาณค่า

## 4. สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลประเภทเอกสาร และข้อมูลภาคสนามที่ผ่านการวิเคราะห์ ตรวจสอบความถูกต้องเป็นที่เรียบร้อย สรุปข้อค้นพบจากผลการวิจัย และนำเสนอข้อมูลความคิดเห็นตามแนวการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

ขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย สามารถสรุปได้ดังแผนภาพ ต่อไปนี้



ภาพที่ 1 ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย

4.1 สรุปความคิดเห็นในเนื้อหาต่อผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาพรวมเกี่ยวกับ ความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม ใช้การวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลเป็นความหมายตามเกณฑ์ระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด ที่กำหนดไว้ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.24$ , S.D. = 0.188) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ มีระดับมากที่สุด คือ พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการพูด อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.31$ , S.D. = 0.357) รองลงมา คือ พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการฟัง อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.30$ , S.D. = 0.357) รองลงมา คือ ทักษะด้านการสื่อสารการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.23$ , S.D. = 0.323) และด้านที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ทักษะด้านกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.12$ , S.D. = 0.351)

4.2 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ **ทักษะด้านกระบวนการเรียนรู้** พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ **ทักษะด้านกระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวม** อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.12$ , S.D. = 0.351) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ **ทักษะด้านกระบวนการเรียนรู้** ข้อที่มีระดับมากที่สุด คือ ข้อที่ 4) ความคิดที่ดีเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.63$ , S.D. = 0.678) รองลงมา คือ ข้อที่ 1) ทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเหมาะสมดี อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.22$ , S.D. = 0.790) รองลงมา คือ ข้อที่ 5) ทักษะกระบวนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นที่น่าสนใจ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.21$ , S.D. = 0.700) รองลงมา คือ ข้อที่ 3) มีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ดี อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.20$ , S.D. = 0.837) รองลงมา คือ ข้อที่ 2) มีประสบการณ์จากการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษมาก่อน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.18$ , S.D. = 0.815) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ 16) มีส่วนร่วมในทักษะกระบวนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.25$ , S.D. = 1.221)

4.3 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ **ทักษะด้านการสื่อสารการเรียนรู้** พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ **ทักษะด้านการสื่อสารการเรียนรู้ โดยภาพรวม** อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.23$ , S.D. = 0.323) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ **ทักษะด้านการสื่อสารการเรียนรู้** ข้อที่มีระดับมากที่สุด คือ ข้อที่ 5) ท่านสนใจการใช้สื่อและอุปกรณ์ของจริงและธรรมชาติ อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.56$ , S.D. = 0.767) รองลงมา คือ ข้อที่ 2) สื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยทำให้การเรียนรู้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.28$ , S.D. = 0.780) รองลงมา คือ ข้อที่ 6) สื่อการสอนทำให้ผู้เรียนมีทักษะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.21$ , S.D. = 0.814) รองลงมา คือ ข้อที่ 7) สื่อการเรียนรู้ดีทำให้ผู้เรียนมีทักษะเข้าถึงความรู้ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.18$ , S.D. = 1.023) รองลงมา คือ ข้อที่ 1) การใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทำให้ท่านเกิดทักษะสนใจเรียนเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ได้ง่าย อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.17$ , S.D. = 0.384) และข้อที่ 3) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีทักษะมากขึ้น อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.17$ , S.D. = 0.384) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ 4) สื่อภาพนิ่งช่วยสอนทำให้เกิดความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.13$ , S.D. = 0.939)

4.4 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ **พัฒนาทักษะกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการฟัง** พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ **พัฒนาทักษะกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการฟัง โดยภาพรวม** อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.30$ , S.D. = 0.357) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ **พัฒนาทักษะกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการฟัง** ข้อที่มีระดับมากที่สุด คือข้อที่ 6) ฟังและชมกิจกรรมภาพยนตร์ภาคภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.40$ , S.D. = 0.761) รองลงมา คือ ข้อที่ 5) สนใจฟังกิจกรรมการประกวดด้านภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.36$ , S.D. = 0.798) รองลงมา คือ ข้อที่ 4) มีความสนใจฟังในกิจกรรมการสื่อสารภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.30$ , S.D. = 0.814) รองลงมา คือ ข้อที่ 1) มีความสนใจในกิจกรรมด้านการฟังภาษาอังกฤษเสมอ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.24$ , S.D. = 0.850) รองลงมา คือ ข้อที่ 3) ร่วมกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษโดยฝึกสมาธิ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} =$

4.22, S.D. = 0.945) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 2) เข้าร่วมกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.18, S.D. = 0.931)

4.5 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ **พัฒนาทักษะกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการพูด** พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ **พัฒนาทักษะกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการพูด โดยภาพรวม** อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.31, S.D. = 0.357) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ **พัฒนาทักษะกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการพูด** ข้อที่มีระดับมากที่สุด คือ ข้อที่ 6) การพูดภาษาอังกฤษส่งผลให้องค์ก้าวหน้าขึ้น อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.44, S.D. = 0.689) รองลงมา คือ ข้อที่ 2) การพูดภาษาอังกฤษได้สามารถนำมาปรับปรุงตนเองได้ดีขึ้น อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.29, S.D. = 0.890) และข้อที่ 5) มีการพูดภาษาอังกฤษและประเมินผลเป็นระยะ ๆ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.29, S.D. = 0.797) รองลงมา คือ ข้อที่ 4) การพูดภาษาอังกฤษได้ดีส่งผลต่ออนาคตได้กว้างขวางขึ้น อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.22, S.D. = 0.749) รองลงมา คือ ข้อที่ 1) การพูดภาษาอังกฤษได้ทำให้ท่านพัฒนาความรู้ในทางที่ดีขึ้น อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.20, S.D. = 0.927) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 3) การพูดภาษาอังกฤษได้ดีเป็นเครื่องช่วยชีวิตในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.19, S.D. = 0.970)

## 5 ข้อเสนอแนะ

### 5.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานภาครัฐและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ควรมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้วิชาภาษาต่างประเทศ อย่างต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาการศึกษาในระดับท้องถิ่นยิ่ง ๆ ขึ้นไป

### 5.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ, ตำบลไพรขลา, ตำบลกระเบื้อง, อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม 4 ทักษะอยู่ในระดับมาก สรุปเป็นองค์ความรู้ ดังนี้

(1) **ทักษะด้านกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process)** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ความคิดที่ดีเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมากที่สุด จึงเห็นควรมีการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

(2) **ทักษะด้านการสื่อการเรียนรู้ (Learning Media)** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ สมาชิกสนใจการใช้สื่อและอุปกรณ์ของจริงและธรรมชาติ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การมีสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยทำให้การเรียนรู้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น จึงต้องคิดประมวลผลและจับใจความในสาระที่สื่อสารให้ตรงประเด็น

(3) **พัฒนาทักษะกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการฟัง (Listening)** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ การได้ฟังและชมกิจกรรมภาพยนตร์ภาคภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ความสนใจฟังกิจกรรมการประกวดด้านภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมาก ดังนั้นการแปลสารและส่งสารเพื่อการสื่อสารให้ชัดเจน ชัดคำ และชัดเจนให้มากที่สุด

(4) **พัฒนาทักษะกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการพูด (Speaking)** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ การพูดภาษาอังกฤษส่งผลให้องค์ก้าวหน้าขึ้น อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การพูดภาษาอังกฤษได้สามารถนำมาปรับปรุงตนเองได้ดีขึ้นว่าด้วยเรื่องอะไร เมื่อไหร่ ที่ไหน และอย่างไร ไว้เป็นร่องรอยหลักฐานที่ยั่งยืนสืบเนื่องต่อไปให้ยาวนาน

### 5.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อการพัฒนาเป็นองค์กรรวมระดับท้องถิ่นต่อไป

(2) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมภาวะผู้นำและผู้เรียนตามแนวทางการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

(3) ควรศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบในการพัฒนาและส่งเสริมบุคลากรสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทางการศึกษาภาษาต่างประเทศต่อไป

## 6. เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, (2544), *สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*, กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

วงเดือน ปอศิริ. (2558), *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยใช้การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้*, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Volume 1 No 3 (September-December 2021)

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564)



Wishing Journal Review.

วารสารภาวนาสารปริทัศน์

~ AR 54 ~

สุพีซรี ผุดผ่อง, (2558), *สร้างกลยุทธ์และการผลิตครู*, วารสารวงการศึกษา, 2. (20), กรุงเทพฯ.

ชวงค์ ฉายะบุตร, (2559), *การปกครองท้องถิ่นไทย*, พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์เนต พรินติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด.

## การพัฒนาความสามารถอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้นิทานคุณธรรมด้วยเทคนิค การอ่าน SQ5R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

### Moral Story and SQ5R Technique for Development Reading Comprehension skill for Mathayomsuksa 3 Students

พระมหาสิริวัตร ปณญาวุฑโฒ(สุวรรณไตร)<sup>1</sup> วชิระ จันทราช<sup>2</sup>

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร<sup>1</sup>

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร<sup>2</sup>

Phramaha Siriwat Pannawuddho (Suwannatrai)<sup>1</sup> Vachira Jantarach<sup>2</sup>

MA Student for Master of Education Program in English Language Teaching, Post Graduate  
Silapakorn University<sup>1</sup>

Asst. Prof. Dr. English Language Teaching, Post Graduate

Silapakorn University<sup>2</sup>

E-mail: poothai2536@gmail.com

#### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษจากนิทานคุณธรรม โดยใช้เทคนิค SQ5R 2) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม จำนวน 18 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน หลังจากการจัดการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้นิทานคุณธรรมด้วยเทคนิคการอ่าน SQ5R สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้นิทานคุณธรรมด้วยเทคนิคการอ่าน SQ5R อยู่ในระดับที่มาก

**คำสำคัญ:** การอ่านเพื่อความเข้าใจ, นิทานคุณธรรม, เทคนิคการอ่านแบบ SQ5R

## Abstract

This research was an experimental research the objectives of research were 1) to compare the students' English reading comprehension ability of Mathayomsuksa 3 students before and after using the English Reading Comprehension Skill exercises from moral stories and SQ5R technique. 2) To study the satisfaction level of Mathayomsuksa 3 students towards the English Reading Comprehension Skill exercises from moral stories and SQ5R technique. The sample is 18 students who are studying in Mathayomsuksa 3/1. The research tools were 1) the lesson plan 2) the reading comprehension test (a multiple choice test with 4 choices) 3) Student satisfaction questionnaire towards learning management. The result were 1) The post-test scores in reading comprehension ability of Mathayomsuksa 3 students after using the English Reading Comprehension Skill exercises from moral stories and SQ5R technique was significantly higher than before learning at the level. .05 2) the students' satisfaction towards the learning management of reading comprehension by using the English Reading Comprehension Skill exercises from moral stories and SQ5R technique was at a high level.

**Key word:** reading comprehension, moral stories, SQ5R technique.

### 1. บทนำ

ภาษาอังกฤษจึงถือเป็นภาษากลางที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารในระดับโลก เป็นภาษาหลักของประชากรกว่า 360 ล้านคน อีกทั้งยังเป็นภาษาที่สองของประชากรกว่า 750 ล้านคนทั่วโลก(กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) นอกจากนี้ภาษาอังกฤษยังถือเป็นภาษาทางราชการของ 61 ประเทศ และเป็นภาษาหลักในหลายรัฐทั่วโลก จึงถือเป็นภาษากลางที่ใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างประชากรในประเทศต่าง ๆ ทั้งในส่วนของ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทำให้สื่อต่าง ๆ ที่เผยแพร่ในระดับนานาชาติ จะใช้ภาษาอังกฤษทั้งสิ้น (Festallor Education School, 2020) สอดคล้องกับสาวิตรี บุญชูจิต (2562) ที่กล่าวไว้ว่า ภาษาอังกฤษในปัจจุบันเป็นภาษาสากลของโลก ที่มีคนใช้เยอะมาก เป็นสื่อกลางที่ใช้ในการสื่อสาร ทั้งในด้านของการศึกษา ด้านของการเมือง รวมไปถึงด้านของธุรกิจ ดังนั้นหากใครที่มีความสามารถในด้านของภาษาอังกฤษ ก็จะทำให้คนคนนั้นได้เปรียบคนอื่น ๆ ที่ไม่มีความสามารถด้านนี้ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน หรือด้านการทำงาน เพราะยังมีความสามารถมาก โอกาสการทำงานหรือการเรียนก็จะมากไปด้วย และในสังคมศตวรรษที่ 21 ภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตของคนหลายประเทศทั่วโลกผ่านการใช้เทคโนโลยีชนิดต่าง ๆ เพราะชีวิตประจำวันของมนุษย์ในสมัยนี้เชื่อมโยงเข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นการดูหนัง ฟังเพลง การติดต่อสื่อสารทั้งในด้านการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะตำราความรู้ในด้านต่าง ๆ มักจะเป็นตำราภาคภาษาอังกฤษ

ดังนั้นภาษาอังกฤษจึงกลายเป็นภาษาหลักที่จำเป็นจะต้องรู้ในสังคมยุคสมัยศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills, 2007)

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้นทักษะการอ่านถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญมากในยุคของข้อมูลข่าวสาร เพราะทักษะการอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นในการศึกษาหาความรู้ เช่น การอ่านตำราเรียน บทความ งานวิจัย หรือจากสื่อต่าง ๆ Wilt E. Mirrian (1950 : 623-639) กล่าวว่า ในการเรียนในห้องเรียนทักษะที่ใช้ในการเรียน คิดเป็นอัตราส่วนในการศึกษาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ของนักเรียนในวันหนึ่งๆ มีผลออกมาดังนี้คือ การอ่านใช้เวลาร้อยละ 36 การพูดร้อยละ 25 การฟังร้อยละ 22 และการเขียนร้อยละ 17 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าทักษะการอ่านเป็นทักษะที่ใช้มากที่สุดในการเรียน และยังพบว่า การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติม ซึ่งในปัจจุบันโลกของเราได้ถูกเชื่อมโยงด้วยระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เราสามารถที่จะศึกษาค้นคว้าในสิ่งที่เราสนใจ แต่เนื้อหาโดยส่วนมากจะอยู่ในรูปของข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษ ดังนั้นผู้ที่มีทักษะในการอ่านภาษาอังกฤษสูงย่อมได้เปรียบในการศึกษาความรู้ได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง ยิ่งอ่านมาก ก็ยิ่งรู้มาก ยิ่งรู้มาก ก็สามารถที่จะไปได้ในทุก ๆ ที่ในโลกนี้ การอ่านจะช่วยเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้ โลก (Carolina R, 2016)

จากผลการประเมิน PISA 2018 ที่เน้นการประเมินสมรรถนะของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ความรู้และทักษะในชีวิตจริงมากกว่าการเรียนรู้ตามหลักสูตรในโรงเรียน หรือเรียกว่า “ความฉลาดรู้” (Literacy) ได้แก่ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) การประเมินนักเรียนจะวัดทั้ง 3 ด้าน นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยในด้านการอ่าน 393 คะแนน (ค่าเฉลี่ย OECD 487 คะแนน) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับ PISA 2015 พบว่า ด้านการอ่านมีคะแนนลดลง 16 คะแนน (สสวท., 2018) สอดคล้องกับผลคะแนนการสอบ O-net ปีการศึกษา 2561 ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สถาบันทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ได้ประกาศผลออกมา ปรากฏว่า ในรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผู้เข้าสอบทั้งหมด 645,323 คน มีคะแนนเฉลี่ยที่ 29.45 ซึ่งต่ำกว่า 50% ของคะแนนทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าเด็กไทยนั้นมีปัญหาในด้านภาษาอังกฤษโดยเฉพาะปัญหาเรื่องการอ่านหนังสือไม่เข้าใจหรืออ่านไม่รู้เรื่องนั้นเป็นปัญหาสำคัญมาก และเป็นสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะเพื่อพัฒนาศักยภาพการเป็นคนดีคนเก่งของนักเรียนไทย” โดย ดวงจันทร์ วรคามิน ปังปอนด์ รักอำนวยกิจ และ ยศวีร์ สายฟ้า (2559) สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) พยายามศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะของนักเรียนไทย คณะผู้วิจัยได้สร้างตัวชี้วัดระดับการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะของนักเรียน ผ่านแบบทดสอบ โดยอิงโครงสร้างมาจากข้อสอบระดับนานาชาติอย่างเช่น PISA ที่เน้นการวัดทักษะการวิเคราะห์มากกว่าการท่องจำ จากนั้นได้นำตัวชี้วัดนั้นไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 4

และ ปวช.1 จากทุกภูมิภาค ทั่วประเทศ จำนวน 6,235 คน เพื่อค้นหาว่าสถานการณ์การคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะของเด็กไทยเป็นอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความคิดวิเคราะห์ของเด็ก ในการวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ผ่านวิชาการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ผลการศึกษาชี้ว่า หากใช้เกณฑ์คะแนนร้อยละ 60 เป็นเกณฑ์ผ่าน มีนักเรียนเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ผ่านเกณฑ์ โดยร้อยละ 1.07 ของเด็ก ป.6 เท่านั้นที่สอบผ่าน ส่วนเด็ก ม.4 ก็มีเพียงร้อยละ 4.16 ที่สอบผ่าน และสำหรับเด็กอาชีวศึกษามีแค่ร้อยละ 0.29 ที่สอบผ่าน สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนไทยมีความสามารถการคิดวิเคราะห์ที่ต่ำจริง สอดคล้องกับผลคะแนน PISA ของนักเรียนไทย ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสมนัสราชวรวิหาร จากที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษและจากการสังเกตของผู้วิจัยเองก็ได้พบปัญหาของนักเรียนโดยเฉพาะทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งมีปัญหาหลักๆดังนี้ 1. นักเรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ การตีความ 2. นักเรียนไม่สามารถจับใจความสำคัญจากสิ่งที่อ่านได้ 3. นักเรียนขาดทักษะการตั้งคำถามและตอบคำถาม 4. นักเรียนไม่สามารถแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณ และการประเมินค่าหลักจากที่อ่านสื่อ และ 5. นักเรียนขาดแรงกระตุ้นและแรงจูงใจในการอ่าน สิ่งทีกล่าวมานี้เป็นสิ่งที่ต้องได้รับการแก้ไขมีลำดับขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพ

จากสภาพปัญหาข้างต้นผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนเรียนในเทคนิคต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของนักเรียน ซึ่งเทคนิคการสอนที่จะนำมาใช้ต้องเป็นเทคนิคที่สอนให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ คือ 1. การคิดวิเคราะห์ การตีความ 2. การอ่านจับใจความสำคัญ 3. การตั้งคำถามและตอบคำถาม 4. การแสดงความคิดเห็น การวิจาร์ณ การประเมินค่า หลักการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเทคนิควิธีการสอนหลากหลายวิธีก็ได้เห็นว่าเทคนิคที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมในการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจคือ เทคนิคการสอนแบบ SQ5R ซึ่งเป็นเทคนิควิธีที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางสำคัญ โดยมุ่งฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะการอ่านประกอบด้วยทักษะการคิดวิเคราะห์ การตั้งคำถามและการตอบคำถาม การเก็บจับใจความสำคัญของเนื้อเรื่อง การแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณ และประเมินค่า ถือว่าเทคนิควิธีสอนอ่านแบบ SQ5R เป็นสิ่งที่เหมาะสมในการช่วยส่งเสริมทักษะการอ่านของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เทคนิควิธีการสอนแบบ SQ5R ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการ 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นสำรวจ Survey (S), ขั้นตั้งคำถาม Question (Q), ขั้นอ่าน Read (R), ขั้นจดบันทึก Record (R), ขั้นท่องจำ Recite (R), ขั้นทบทวน Review (R) และขั้นวิเคราะห์ Reflect (R) ) เป็นแนวคิดของ Walter Puak (1997) ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของ Francis P. Robinson (1970) จากการสอนแบบ SQ3R อันเป็นเทคนิคที่ช่วยสร้างนิสัยการอ่านที่ดีและมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่จะจับใจความสำคัญอย่างรวดเร็ว เข้าใจเนื้อหาที่มีความยากได้ง่ายขึ้น

นอกจากเทคนิคการสอนที่เหมาะสมแล้ว สื่อที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนก็สำคัญ เพราะถ้าครูเลือกสื่อการอ่านที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน ผลลัพธ์ที่ออกมาจะมีประสิทธิภาพมาก การเลือกสื่อการอ่านนั้นครูผู้สอนควนเลือกอย่างรอบคอบมากกว่าการเลือก

เอาแบบสุ่มๆ จะต้องคำนึงถึงเหมาะสมของสื่อกับผู้เรียนเป็นสำคัญ(Jiménez,2004) จากการศึกษาหลักการเลือกใช้สื่อในการสอนอ่าน พบว่านิทานถือว่าเป็นเนื้อหาที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษนิทานเป็นบริบทที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากมีเนื้อหาที่ง่ายในการสร้างจินตภาพ ยิ่งมีความชัดเจนในจินตภาพมากเท่าไร ก็จะช่วยให้ผู้เรียนนำเอาความรู้ความจำที่มีอยู่ออกมาใช้ได้เร็วขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มาตรา 23 กล่าวว่า การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา จะเห็นได้ว่านอกจากสามารถกระตุ้นการอ่านของนักเรียนแล้ว การให้ข้อคิด คติสอนใจ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมก็เป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกนิทานคุณธรรม ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการให้ข้อคิด คติเตือนใจต่อผู้อ่านในการใช้ชีวิตประจำวันมาใช้เป็นสื่อประกอบการสอนในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ซึมซับข้อคิด คติเตือนใจที่ดี ในการที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

จากการศึกษางานวิชาการดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำเทคนิควิธีสอนอ่านแบบ SQ5R มาใช้จัดการเรียนการสอนในการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม โดยจะเน้นในขั้นตอนการตั้งคำถาม(Question) เพื่อฝึกให้นักเรียนสามารถตั้งคำถามในเรื่องที่ต้องการรู้เพราะการตั้งคำถามถือเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการแสวงหาคำตอบ เนื่องจากจากศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องนักวิจัยแต่ละท่านไม่ได้เน้นขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งเป็นสำคัญ และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้นิทานคุณธรรม ที่มีเนื้อหาที่สอดแทรกสาระ ข้อคิดที่จะช่วยปลูกฝัง ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามให้แก่ผู้เรียน มาเป็นสื่อประกอบการสอนอ่าน เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจและเพิ่มแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น และเป็นการบูรณาการการสอนภาษาอังกฤษเข้ากับการปลูกฝังคุณธรรมในวิชาจริยธรรมด้วย

## 2.วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม ก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษจากนิทานคุณธรรมโดยใช้เทคนิค SQ5R

2.2 เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษจากนิทานคุณธรรม โดยใช้เทคนิค SQ5R ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

### 3.ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้นิทานคุณธรรมด้วยเทคนิคการอ่าน SQ5R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3” มีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

#### 3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม จำนวน 36 รูป

กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม จำนวน 18 รูป 1 ห้องเรียน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

#### 3.2. ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษจากนิทานคุณธรรม โดยใช้เทคนิค SQ5R

2. ตัวแปรตาม คือความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวิบูลศึกษา และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษจากนิทานคุณธรรม โดยใช้เทคนิค SQ5R

#### 3.3 ขั้นตอนการวิจัย

##### ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
2. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการอ่าน
3. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการสอนอ่าน
4. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีแบบ SQ5R
5. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนิทาน

##### ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษจากนิทานคุณธรรม จำนวน 4 ชุด
2. แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดโสธรวราราม ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษจากนิทานคุณธรรม โดยใช้เทคนิค SQ5R

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือวิจัยโดยภาพรวม อยู่ระหว่าง 0.50-1.00

### ขั้นตอนที่ 3 การศึกษานำร่อง

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่ที่คุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผลการทดลองอยู่ในระดับที่ดี และได้นำข้อผิดพลาดบางประการมาปรับปรุงเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

### ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขออนุญาตผู้ปกครองของนักเรียนที่จะเข้าร่วมการวิจัย ตามหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

2. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนโดยใช้การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

2. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้สร้างไว้โดยใช้เวลาในการสอน สัปดาห์ละ 2 คาบๆละ 50 นาที เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ รวมเป็น 4 คาบเรียน

3. ทำแบบทดสอบหลังเรียนโดยใช้การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

4. ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ภาษาอังกฤษจากนิทานคุณธรรม โดยใช้เทคนิค SQ5R

### ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และทดสอบค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบค่า t แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

## 4.กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

## 1.วิธีการสอนแบบ SQ5R

Francis P. Robinson (1961: 29-30) ได้เสนอยุทธวิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R ไว้ซึ่งสามารถช่วยให้นักเรียนเลือกสิ่งที่เขาคาดว่าจะรู้จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็วและจดจำได้ดีและทบทวนเรื่องราวที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อมา Walter Pauk (1984: 274) ได้พัฒนาวิธีการสอนแบบ SQ3R ของ Francis P. Robinson เป็น SQ4R ในปี 1984 โดยได้เพิ่มขั้นตอนบันทึก Record ซึ่งเป็นขั้นถัดจากขั้น Read ซึ่งในขั้นนี้จะเป็นการให้ผู้เรียนเขียนบันทึกข้อมูลสำคัญที่ได้รับในขณะที่อ่าน จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเก็บเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น แล้วต่อมา Walter Pauk (1997: 48) ก็ได้พัฒนาเป็น SQ5R ในปี 1997 โดยเพิ่มขั้นสะท้อนความคิด Reflect เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้สะท้อนความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อเรื่องที่อ่าน ในขั้นนี้ผู้เรียนจะเป็นการพัฒนาทักษะทางการคิดวิเคราะห์ การวิจารณ์ การประเมินคุณค่า จากสิ่งที่ได้อ่าน ซึ่งขั้นตอนวิธีสอนแบบ SQ5R มีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) S = Survey เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาแบบคร่าวๆเพื่อสำรวจใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน
- 2) Q = Question ก่อนที่จะเริ่มอ่านเนื้อหา นักเรียนจะต้องตั้งคำถามที่นักเรียนคิดว่าเนื้อหาที่เราอ่านจะสามารถตอบคำถามได้ โยที่คำถามจะเป็นรูปแบบที่ถามเกี่ยวกับ “what, where, when, why และ how”
- 3) R = Read เป็นขั้นตอนที่นักเรียนลงมืออ่านโดยในระหว่างที่อ่านก็หาคำตอบของคำถามที่ตัวเองได้ตั้งไว้
- 4) R = Record เป็นขั้นการจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่สาม
- 5) R = Recite หลังจากให้นักเรียนอ่านจบแล้ว ให้นักเรียนพูดคำถามที่ตัวเองได้ตั้งไว้แล้วตอบคำถามจากความจำที่ตัวเองได้อ่านจากเนื้อหา
- 6) R = Review เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนทบทวนเนื้อหาที่ตัวเองได้สรุปออกมาว่าได้เก็บเนื้อหาสำคัญของเรื่องที่อ่านครบสมบูรณ์หรือไม่
- 7) R = Reflect เป็นขั้นตอนที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่อ่าน

## 2.การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้นิทาน

การใช้นิทานมาเป็นสื่อในการสอน ครูจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ในการสอนอ่านอย่างเป็นขั้นตอนที่ชัดเจนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของเรื่องที่อ่าน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้นิทานนั้นได้มีนักการศึกษาเสนอขั้นตอนการจัดกิจกรรมไว้หลายท่าน Stockdale(1995: 22-26) ได้เสนอว่า ในการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานนั้นเริ่มต้นจาก ขั้นที่ 1 ก่อนการอ่าน ครูให้นักเรียนสำรวจชื่อเรื่อง รูปภาพประกอบ จากนั้นครูสอนคำศัพท์ที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคย ถามคำถามเพื่อให้นักเรียนเดาเรื่อง ทำนายเหตุการณ์ของเรื่อง ขั้นที่ 2 ครูให้ผู้เรียนอ่านเนื้อหา นิทาน แล้วเปรียบเทียบเหตุการณ์ที่เกิดจากนิทานกับเหตุการณ์ที่เกิดจากการเดาของผู้เรียนหรือไม่ ขั้น

ที่ 3 การทำแบบฝึกหัดเสริม โดยให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดเสริม เช่น การเรียงลำดับเหตุการณ์ จับคู่คำศัพท์กับความหมาย เป็นต้น

สอดคล้องกับข้อเสนอของ Heilman (1994) ที่ได้เสนอขั้นตอนการจัดกิจกรรมไว้ 3 ขั้นตอนดังนี้

1. กิจกรรมก่อนอ่าน (Before reading) เป็นขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของผู้อ่านก่อนที่จะอ่านเนื้อหา นิทาน เป็นการให้ผู้อ่านทบทวนความรู้เดิม การทราบจุดประสงค์ในการอ่าน วิเคราะห์นิทานอย่างมีลำดับขั้นตอน กิจกรรมที่ใช้ในขั้นนี้คือ ผู้อ่านอาจจะใช้การทำนายเนื้อเรื่องเพื่อคาดเดาเหตุการณ์ของนิทานคร่าวๆ ต่อไปเป็นการระดมความคิด เพื่อเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่าน จากนั้นเขียนการทำนายเหตุการณ์หลักที่คิดว่าจะเกิดขึ้น

2. กิจกรรมระหว่างอ่าน (During reading) เป็นขั้นที่ผู้อ่านทำความเข้าใจ สะท้อนความคิด แยกแยะข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง ตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง ในการอ่านแต่ละย่อหน้าผู้อ่านจะร่วมกลุ่มกับเพื่อนๆ เพื่อตั้งคำถาม อภิปราย สรุปเนื้อหา แสดงความคิดเห็นความรู้สึกต่อเรื่องที่อ่าน

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (After reading) เป็นขั้นตอนสะท้อนความคิดเห็น การตอบคำถาม สรุปโครงสร้างเรื่อง สรุปเนื้อเรื่องหลังจากอ่านจบทั้งเรื่องแล้ว โดยให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นปราศจากการชี้แนะของครู แต่ครูอาจจะช่วยตั้งคำถามในประเด็นที่น่าสนใจในการอภิปรายกลุ่ม

สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมอ่านนิทาน มีขั้นตอนหลักที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม 3 ขั้นตอนคือ ก่อนอ่าน เป็นการให้ผู้เรียนได้ทราบจุดประสงค์ของการอ่าน ทำความเข้าใจชื่อเรื่อง รูปภาพของนิทาน ระหว่างอ่าน เป็นการให้ผู้เรียนได้เก็บข้อมูลสำคัญของเนื้อเรื่อง ตั้งคำถาม อภิปรายในแต่ละย่อหน้า และขั้นสุดท้าย หลังการอ่าน เป็นขั้นที่ผู้เรียนสะท้อนความคิดเห็น การตอบคำถาม การสรุปเรื่อง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม
แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้นิทานคุณธรรม ด้วยเทคนิค SQ5R <b>ขั้น Pre-reading</b> S = Survey ขั้นสำรวจ Q = Question ขั้นตั้งคำถาม <b>ขั้น While-reading</b> R = Recite ขั้นท่องจำ R = Record ขึ้นจดบันทึก <b>ขั้น Post-reading</b> R = Review ขึ้นทบทวน R = Reflect ขึ้นสะท้อนความคิด	1. ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม 2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษจากนิทานคุณธรรม โดยใช้เทคนิค SQ5R

## 5.ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษจากนิทานคุณธรรมโดยใช้เทคนิค SQ5R

ผลเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษจากนิทานคุณธรรม โดยใช้เทคนิค SQ5R มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกมาดังนี้

**ตารางที่ 1** ผลเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษจากนิทานคุณธรรม โดยใช้เทคนิค SQ5R

กลุ่มทดลอง	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D	t	Sig.
ก่อนเรียน	18	30	10.44	3.36	11.32	.000
หลังเรียน	18	30	15.11	4.22		

จากตารางที่ 3 พบว่าผลคะแนนของกลุ่มตัวอย่างก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ5R มีค่าเฉลี่ย( $\bar{X}$ ) 10.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) 3.36 และผลคะแนนหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ5R มีค่าเฉลี่ย( $\bar{X}$ ) 15.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) 4.22 และผลการทดสอบความต่างของค่าเฉลี่ยการทดสอบก่อนและหลังพบว่า ค่า t เท่ากับ 11.32 ค่า Sig. เท่ากับ .000 แสดงให้เห็นว่าความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ5R สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ5R อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษจากนิทานคุณธรรม โดยใช้เทคนิค SQ5R ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษจากนิทานคุณธรรม โดยใช้เทคนิค SQ5R

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ระดับความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
<b>ด้านเนื้อหา</b>				
1. เนื้อหาที่น่าสนใจ	4.22	0.42	มาก	1
2. เนื้อหาที่มีความยาวที่เหมาะสม	4.00	0.00	มาก	3
3. ระดับความยากง่ายของภาษาในเนื้อหามีความเหมาะสมกับผู้เรียน	3.83	0.38	มาก	4
4. เนื้อเรื่องนิทานเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.06	0.72	มาก	2
5. แบบฝึกหัดเหมาะสมกับเนื้อหา	4.00	0.00	มาก	3
<b>รวมด้านเนื้อหา</b>	4.02	0.33	มาก	
<b>ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</b>				
1. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	3.78	0.42	มาก	3
2. การจัดกิจกรรมเหมาะสมกับเวลา	3.72	0.46	มาก	4
3. กิจกรรมช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน	3.94	0.63	มาก	2
4. กิจกรรมช่วยส่งเสริมทักษะการอ่าน	4.00	0.00	มาก	1
5. ใบงานมีความเหมาะสม	3.78	0.42	มาก	3
<b>รวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</b>	3.87	0.33	มาก	
<b>ด้านประโยชน์ที่ได้รับ</b>				
1. นักเรียนมีความมั่นใจในการอ่านและตอบคำถาม	4.28	0.46	มาก	3
2. นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้นจากการใช้เทคนิค SQ5R	4.00	0.00	มาก	4
3. นักเรียนมีความสนใจในการอ่านภาษาอังกฤษมากขึ้น	4.39	0.50	มาก	2
4. นักเรียนสามารถนำเทคนิคการอ่านไปใช้กับบทอ่านอื่น ๆ ได้	4.78	0.42	มากที่สุด	1
<b>รวมด้านประโยชน์ที่ได้รับ</b>	4.36	0.27	มาก	
<b>รวมทั้งหมด</b>	4.07	0.29	มาก	

ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษจากนิทานคุณธรรม โดยใช้เทคนิค SQ5R ในภาพรวมของทุกด้านอยู่ในระดับความพึงพอใจที่ระดับมาก ( $\bar{X} = 4.07$ , S.D = 0.29)

## 6.อภิปรายผลวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจากการจัดการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้นิทานคุณธรรมด้วยเทคนิคการอ่าน SQ5R สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเทคนิคการสอนอ่านแบบ SQ5R เป็นเทคนิคที่มุ่งฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะการอ่านประกอบด้วยทักษะการคิดวิเคราะห์ การตั้งคำถาม และการตอบคำถาม การเก็บจับใจความสำคัญของเนื้อเรื่อง การแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณ และประเมินค่า ช่วยให้ผู้เรียนจดจำข้อมูลได้แม่นยำและสามารถเข้าใจในเนื้อหาที่อ่าน ซึ่งสอดคล้องกับ Walter Pauk(1984: 274) ที่ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการสอนอ่านแบบ SQ5R สามารถช่วยให้นักเรียนเลือกสิ่งที่เขาคาดว่าจะรู้จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็วและจดจำได้ดีและทบทวนเรื่องราวที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลที่ได้นี้มาจากกระบวนการการฝึกฝนทักษะการอ่านของผู้เรียนผ่านการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบแบบแผนตามเทคนิควิธีการสอนอ่านแบบ SQ5R ซึ่งมีการฝึกเป็นขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1) Survey เป็นกระบวนการฝึกให้นักเรียนได้ฝึกการสังเกตข้อมูลจากสิ่งที่ได้เห็นสิ่งที่ปรากฏในเนื้อหาที่กำลังจะอ่าน เพื่อช่วยให้นักเรียนมีกระบวนการคิดวิเคราะห์ความน่าจะเป็นของเหตุการณ์หรือสถานการณ์ การดำเนินเนื้อเรื่อง ขั้นที่ 2) Question เป็นกระบวนการที่ฝึกให้ผู้เรียนได้ตั้งคำถามเพื่อเป็นสมมติฐานในการคาดเดาความน่าจะเป็นของเนื้อเรื่องที่จะอ่าน ขั้นที่ 3) Read เป็นขั้นตอนที่ฝึกให้นักเรียนค้นหาใจความสำคัญหรือประเด็นสำคัญในเนื้อหาผ่านกระบวนการอ่านจับใจความเฉพาะส่วนที่สำคัญมุ่งเน้นค้นหาใจความสำคัญหลักของเนื้อหา ขั้นที่ 4) Recite เป็นการฝึกฝนเทคนิคการจดจำใจความสำคัญโดยวิธีการท่องออกเสียงเพื่อเน้นให้เกิดความจำเฉพาะส่วนและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการจำ ขั้นที่ 5) Record เป็นกระบวนการฝึกนักเรียนให้จดบันทึกโดยใช้ภาษาของตัวเองในการจดซึ่งการจดบันทึกจะเป็นการจดแบบสั้นๆแต่ได้ใจความ จะเป็นการเพิ่มความรอบคอบในการเก็บข้อมูลเพราะการจำอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอ ขั้นที่ 6) Review เป็นกระบวนการฝึกทบทวนความจำของนักเรียนเป็นการช่วยให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิดการเรียบเรียงความคิด เพื่อนำออกมาใช้ในการตอบปัญหาหรือนำเสนอใจความสรุปของเนื้อหาที่ได้อ่าน ขั้นที่ 7) Reflect เป็นกระบวนการฝึกให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ออกมาผ่านกระบวนการแสดงความคิดเห็นหรือการวิพากษ์เนื้อความ การอภิปราย ซึ่งกระบวนการทั้ง 7 ขั้นตอน ของ SQ5R ที่กล่าวมานี้ ได้ผ่านการให้นักเรียนได้ฝึกฝนเป็นเวลา 4 ชั่วโมง กระบวนการเหล่านี้จึงช่วยให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการในการอ่าน จึงเป็นเหตุให้ผลการ

ทดลองออกมาดังที่ปรากฏข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติกานต์ คำมะสอน (2558: บทคัดย่อ) ที่ใช้เทคนิค SQ5R พัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใช้เวลาวิจัยทั้งหมด 8 ชั่วโมง พบว่า ผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยรวมก่อนเรียนและหลังเรียน ปรากฏว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนมีค่า เฉลี่ยสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ นิทานที่ใช้เป็นเนื้อหาในการฝึกอ่านก็มีส่วนในการส่งเสริมทักษะการอ่านของนักเรียนด้วย รัตนาวิลี ทรายมูล (2553) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของนิทานไว้ว่า นิทานช่วยส่งเสริมการอ่านได้ดี เพราะเป็นตัวช่วยกระตุ้นความอยากอ่านและช่วยเพิ่มพูนความรู้ทางภาษาให้กับนักเรียนพร้อมทั้งพัฒนาด้านจินตนาการให้นักเรียนเกิดความบันเทิงในการอ่านอีกด้วย และเหตุเพราะเป็นนิทานที่ใช้ในการฝึกอ่านเป็นนิทานคุณธรรมซึ่งนักเรียนมีความคุ้นเคยกับเนื้อหานิทานที่กล่าวถึงคุณธรรมด้านต่างๆ โดยปกติแล้วนักเรียนก็เรียนในรายวิชานักธรรมและบาลี ซึ่งเป็นเนื้อหาที่กล่าวถึงหลักธรรมและชาดกทางพระพุทธศาสนา จึงทำให้นักเรียนคุ้นเคยกับเนื้อหาและเกิดความสนใจทำให้เปิดใจรับได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการเลือกสื่อที่ว่า การเลือกนิทานให้เด็กหรือผู้เรียนอ่านนั้นเป็นสิ่งสำคัญมาก ควรเลือกให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ(สมปอง หลอมประโคน, 2544)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้นิทานคุณธรรมด้วยเทคนิคการอ่าน SQ5R เป็นการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เป็นการฝึกให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดการกระทำอย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอนซึ่งจะช่วยให้เด็กนักเรียนกำหนดทิศทางการอ่าน ทำให้นักเรียนไม่เกิดความสับสนในกระบวนการเก็บข้อมูลจากเรื่องที่อ่าน

2. ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้นิทานคุณธรรมด้วยเทคนิคการอ่าน SQ5R พบว่าความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับที่มาก แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้นิทานคุณธรรมด้วยเทคนิคการอ่าน SQ5R มีประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการช่วยเพิ่มความมั่นใจแก่ผู้เรียนในการทำปัญหาหรือการตอบปัญหา เพราะผู้เรียนได้ผ่านการฝึกฝนหลักกระบวนการคิด การกระทำอย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอน SQ5R มุ่งเน้นให้นักเรียนลงศึกษาค้นคว้าและตอบปัญหาด้วยตนเอง ตามหลักธรรมที่ว่า “อตตา หิ อตตโน นาโถ แปลความได้ว่า ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน” ทำให้ส่งเสริมความมั่นใจในตนเองกล้าที่จะตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น แม้ว่านักเรียนจะพบเจอบทความหรือเนื้อหาที่ไม่คุ้นเคยก็สามารถที่จะนำเทคนิค SQ5R ใช้ในการอ่านได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษาวิดี ชุกกลิ่นหอม และ สมพรร่วมสุข(2019) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R กล่าวว่า นักเรียนสามารถนำ กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดและสติปัญญา ได้ฝึกการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา และประเมินค่าจากสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

จากการอภิปรายผลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้นิทานคุณธรรมด้วยเทคนิคการอ่าน SQ5R นั้นเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานทางความคิดและการกระทำอย่างมีระบบในด้านการอ่าน และยังช่วยส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนอีกด้วย

## 7. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำผลการวิจัยไปใช้สำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

### 7.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

(1) ครูผู้สอนควรศึกษาเทคนิควิธีสอบแบบ SQ5R โดยละเอียดทุกขั้นตอน เพื่อที่จะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องในแต่ละขั้นตอนโดยเฉพาะการจัดการเวลาและกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน

(2) ในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนควรเลือกสื่อที่น่าสนใจและเหมาะสมระดับของผู้เรียน เช่น ความยากง่ายของระดับภาษาของสื่อที่นำมาใช้ควรเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน

(3) กิจกรรมในการสอนควรมีความหลากหลายและกระตุ้นการเรียนรู้ต่อผู้เรียน และต้องเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความสามารถในระดับใกล้เคียงกัน

### 7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรมีการวิจัยที่ใช้เทคนิค SQ5R คู่กันกับเทคนิคอื่น ๆ เช่น เทคนิคการอ่าน Storyline เป็นต้น เพื่อพัฒนาทักษะด้านการอ่านให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นเทคนิคที่เหมาะสมสำหรับการอ่านนิทาน และสามารถนำมาใช้ร่วมในขั้นตอนการอ่าน(Reading) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่านมากยิ่งขึ้น

2. ควรใช้เทคนิค SQ5R ในการวิจัยพัฒนาทักษะการอ่านด้านอื่นๆ เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ เป็นต้น

## 8. เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.(2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560*.

กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

จิตติกันต์ คามะสอน. (2558). *การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ SQ5R ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ดวงจันทร์ วรคามิน และคณะ. (2559). *การศึกษาศามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเป็นคนดีคนเก่งของนักเรียนไทย*. กรุงเทพฯ: Strategic Research Issues (SRI) UNIT สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

- สาวิตรี บุญชูจิต. (2019). *ข้อดีของการอ่านหนังสือภาษาอังกฤษ*. Language Center Nakhon Si Thammarat Rajabhat University. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2562. จาก [http://lc.nstru.ac.th/th/news/archive/md\\_content/view/614.html](http://lc.nstru.ac.th/th/news/archive/md_content/view/614.html).
- อุษาวดี ชุกกลิ่นหอม และ สมพรร่วมสุข. (2019). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Carolina R. (2016). *The Benefits of Reading English Books*. สืบค้นเมื่อ 26 สิงหาคม 62. จาก <https://profes.com.br/CarolRodrigues/blog/the-benefits-of-reading-english-books>.
- Festallor Education School. (2020). *ความสำคัญของภาษาอังกฤษในด้านต่าง ๆ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2563. จาก <https://www.festallor-edu.com/post/why-english-is-important>
- Partnership for 21st Century Skills. (2007). *Beyond the Three Rs: Voter Attitudes Toward 21<sup>st</sup> Century Skills*. Tucson, AZ: Author. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2563. จาก [http://www.p21.org/storage/documents/21st\\_century\\_skills\\_education\\_and\\_competitiveness\\_guide.pdf](http://www.p21.org/storage/documents/21st_century_skills_education_and_competitiveness_guide.pdf).
- Pauk, W. (1997). *SQ5R Study Technique*. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2563. จาก <http://www.mhhe.com/cls/psy/ch7/sq5r.mhtml>.

Volume 1 No 3 (September-December 2021)

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564)



~ AR 70 ~

*Wishing Journal Review.*

วารสารภาวนาสารปริทัศน์

## คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ

### 1. สถานที่ติดต่อเกี่ยวกับบทความ

ที่อยู่สำนักงาน วัดถ้ำสิงโตทอง ตำบลปากช่อง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี 70150

โทร 032-206290

### 2. ประเภทของบทความวารสาร ภาวนาสารปริทัศน์

2.1 บทความวิชาการ (Article) ได้แก่ บทความที่เสนอเนื้อหาความรู้ วิชาการ มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนิสิต นักศึกษาหรือประชาชนทั่วไป

2.2 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มาก่อน

### 3. การส่งบทความต้นฉบับ

การส่งบทความต้นฉบับ ต้องแนบไฟล์ (Word) ของบทความต้นฉบับ ผ่านระบบที่

<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/WJR/about/submissions>

กรอกใบขอเสนอบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารภาวนาสารปริทัศน์ ส่งมาที่ส่งมาที่ e-Mail : [wjr.wishing@gmail.com](mailto:wjr.wishing@gmail.com)

หลังจากได้รับการผ่านกระบวนการอ่านบทความ เพียร์รีวิว (Peer Reivew) แล้ว ดำเนินการชำระค่าลงบทความจำนวน 2,000 บาท (สองพันบาทถ้วน) โดยชำระผ่านบัญชี ธนาคารกรุงเทพ สาขาจอมบึง เลขที่บัญชี 364-0-68246-8 ชื่อบัญชี พระครูภาวนาโชติคุณ (ภาวนาสารปริทัศน์) และส่งหลักฐานการโอนเงินมาที่ e-Mail : [wjr.wishing@gmail.com](mailto:wjr.wishing@gmail.com)

### 4. รูปแบบการจัดเตรียมต้นฉบับบทความ

#### 4.1 การจัดพิมพ์บทความ

(1) ความยาวของบทความวิชาการไม่เกิน 15 หน้า และบทความวิจัยไม่เกิน 20 หน้ากระดาษ A4 พิมพ์หน้าเดียว (นับรวมรูปภาพตารางอ้างอิงและภาคผนวก)

(2) รูปแบบอักษร ให้จัดพิมพ์ด้วยแบบอักษร TH Sarabun psk เท่านั้น

(3) ชื่อเรื่องบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 20 pt. (ตัวหนา) จัดพิมพ์กึ่งกลางของกระดาษ

~ สอง ~

- (4) ชื่อผู้เขียนทุกคนต้องระบุหน่วยงานต้นสังกัด สำหรับที่อยู่ และอีเมลระบุเฉพาะผู้เขียนหลัก ขนาดตัวอักษร 16 pt. เว้นระยะหนึ่งบรรทัดจากชื่อเรื่อง
- (5) ชื่อบทความย่อ ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ตัวหนา) จัดตรงกลางเว้นระยะบรรทัดหนึ่งบรรทัดจากอีเมล จัดพิมพ์กึ่งกลางของกระดาษ
- (6) บทคัดย่อ (Abstract) มีความยาวไม่เกินอย่างละ 200 คำ
- (7) เนื้อหาบทคัดย่อ ย่อหน้า 1.25 ซม. ให้พิมพ์ชิดขอบขวาซ้าย (กระจายแบบไทย) และคำสำคัญ จัดพิมพ์ต่อจากชื่อคำสำคัญขนาดตัวอักษรภาษาไทย 16 pt. ไม่เว้นระยะไม่บรรทัด
- (8) ในกรณีบทความภาษาไทยให้จัดพิมพ์ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน หน่วยงานที่สังกัด ที่อยู่ อีเมล บทคัดย่อ และคำสำคัญเป็นภาษาที่ใช้ในการเขียนบทความและต้องมีภาษาอังกฤษด้วย สำหรับบทความภาษาอังกฤษ มีแค่ภาษาเดียวคือภาษาอังกฤษ
- (9) ชื่อหัวข้อเรื่องใหญ่ ขนาดอักษร 18 pt. (ตัวหนา) จัดชิดซ้ายไม่ใส่เลขลำดับที่ เว้นระยะบรรทัด 1 บรรทัด จากเนื้อหาก่อนหน้านี้
- (10) ชื่อหัวเรื่องรอง ขนาดตัวอักษร 16 pt. ย่อหน้า 1.25 ซม. ไม่เว้นระยะบรรทัด
- (11) เนื้อหาบทความย่อหน้า 1.25 ซม. ให้พิมพ์ชิดซ้ายขวา (กระจายแบบไทย) ขนาดตัวอักษร 16 pt. เนื้อหาบทความเดียวกับหัวข้อใหญ่ไม่เว้นระยะบรรทัด
- (12) ชื่อและเลขกำกับตาราง ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ตัวหนา) ให้ระบุไว้บนตารางจัดให้ตรงกึ่งกลางของตาราง เช่น ตารางที่ 1 ทฤษฎีพฤติกรรมมนุษย์ เว้นระยะบรรทัด 1 บรรทัด จากเนื้อหาก่อนตาราง และได้ตารางให้บอกแหล่งที่มา จัดชิดซ้าย ไม่เว้นระยะบรรทัด
- (13) การจัดพิมพ์ตารางตามรูปแบบ APA ไม่มีเส้นแนวตั้ง เส้นแนวนอน มีแค่หัวตาราง 2 เส้น คือ เหนือรายละเอียดตาราง 1 เส้น ใต้รายละเอียดตาราง 1 เส้น และเส้นปิดท้ายตาราง 1 เส้น ถ้าเป็นตารางต่อเนื่องหน้าถัดไปให้ใส่คำว่า (ต่อ) ที่หัวตาราง)
- (14) ชื่อและเลขกำกับภาพ แผนภูมิ ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ตัวหนา) ให้ระบุไว้ใต้ภาพหรือแผนภูมิ จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ เช่น ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย ใต้ภาพ แผนภาพให้ระบุแหล่งที่มาจัดไว้กึ่งกลางไม่เว้นระยะบรรทัด
- (15) ระยะขอบกระดาษ บน 2.54 ซม. ล่าง 2.54 ซม. ซ้าย 2.54 ซม. และขวา 2.54 ซม.
- (16) หมายเลขหน้าให้ใส่ไว้ตำแหน่งด้านบนขวาตั้งแต่ต้นจนจบบทความ
- (17) ชื่อรายการบรรณานุกรม ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ตัวหนา) จัดชิดซ้าย
- (18) เนื้อหาบรรณานุกรม ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ตามรูปแบบ APA)
- (19) การตัดสินของกองบรรณาธิการถือเป็นที่สุด

## 5. ส่วนประกอบของการเขียนบทความ

- (1) ชื่อบทความภาษาไทยต้องมีภาษาอังกฤษด้วย แต่บทความภาษาอังกฤษมีแค่ภาษาอังกฤษอย่างเดียว
- (2) ชื่อผู้เขียนทุกคนต้องระบุหน่วยงานต้นสังกัด สำหรับที่อยู่ทางไปรษณีย์และอีเมล ระบุเฉพาะผู้เขียนที่สามารถติดต่อได้ 1 คน (ชื่อผู้เขียนภาษาไทยต้องมีภาษาอังกฤษด้วย สำหรับบทความภาษาอังกฤษมีแค่ภาษาอังกฤษ)
- (3) บทคัดย่อ (Abstract) ในบทความวิชาการและบทความวิจัยมีความยาวไม่เกิน 200 คำ และคำสำคัญ (Keyword) 3-5 คำ (บทคัดย่อและคำสำคัญภาษาไทยต้องมีภาษาอังกฤษด้วย สำหรับบทความภาษาอังกฤษมีแค่ภาษาอังกฤษ)
- (4) เนื้อเรื่อง
  - ก. บทความวิชาการ ประกอบด้วย บทนำ เนื้อหา สรุป และวิเคราะห์
  - ข. บทความวิจัย ประกอบด้วย บทนำ วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการวิจัย กรอบแนวคิด ผลการวิจัย สรุปผลการวิจัย องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (ถ้ามี) และข้อเสนอแนะ
- (5) การอ้างอิง
- (6) ถ้ามีรูปแผนภูมิ ตารางประกอบ หรืออื่น ๆ ต้องมีหมายเลขกำกับในบทความ อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลให้ถูกต้อง ชัดเจน และไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น หากมีรูปภาพควรใช้รูปภาพสีหรือขาวดำที่มีความชัดเจน

## 6. รูปแบบการเอกสารอ้างอิง (References)

- (1) การอ้างอิงในเนื้อหาเพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น ให้ใช้วิธีการอ้างอิงแบบนาม-ปี โดยระบุชื่อผู้เขียน ปีพิมพ์ และเลขหน้าของเอกสาร ไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังของข้อความที่ต้องการอ้างอิง เช่น นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ (2555: 4) หรือ (David Sanford, 1972: 17-18) หรือ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2546: 217-218)
- (2) การอ้างอิงบทความ ให้รวบรวมเอกสารที่ใช้อ้างอิงไว้ท้ายบทความเรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้เขียน ให้เรียงรายการเอกสารภาษาไทยไว้ก่อนภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการเขียน อ้างอิงตามระบบ APA (American Psychological Association) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

### ก.วารสาร

#### รูปแบบ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ชื่อวารสาร. ปีที่ (ฉบับที่), หน้าแรกถึงหน้าสุดท้าย

Author(s). (Year of publication). Title of Article. *Title of periodical or Journal Volume* (issue), first-last page.

### ตัวอย่าง

สุพจน์ วังสินธุ์. (2543). การบริหารโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา. *วารสารวิชาการ*, 43(2), 9-15.

Koulouglioti. C. Cole., R. & Kitzman. H. (2009). The role of children's routines of daily living, supervision, and maternal fatigue in preschool children's injury risk. *Research in Nursing & Health*, (32), 517-529.

### ข.หนังสือ

#### รูปแบบ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

### ตัวอย่าง

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ. (2555). *จริยศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

David Sanford. (1972). *Who Put the Con in Consumer?*. Now York: Liangcai and Liu.

### ค.รายงานการประชุมหรือสัมมนาวิชาการ

#### รูปแบบ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ชื่อเอกสารรวบรวมเรื่องรายงานการประชุม. วัน เดือน ปี. สถานที่จัด. เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

### ตัวอย่าง

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2557). เอกสารประกอบการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2557, วันที่ 17 พฤษภาคม 2557 ณ ศูนย์อบรมสัมมนาศาสตราจารย์เกียรติคุณเกษรี ณรงค์เดช ชั้น 6 อาคารสภาวิชาชีพบัญชี

### ง.วิทยานิพนธ์

#### รูปแบบ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. ชื่อปริญญา, สถาบันการศึกษา.

### ตัวอย่าง

พระชัยสุภชาติ นริสสุโร (ไตรรัตน์). (2558). การจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมวัดดาวคนอง เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

## ง. สื่อบริการออนไลน์

### รูปแบบ

ชื่อผู้เขียน. (ปีที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต). ชื่อเรื่อง. สืบค้นเมื่อ....., จาก ชื่อเว็บไซต์

### ตัวอย่าง

Arty Siriluck. (2564). พระเครื่อง วัดอุดมคงค. สืบค้นเมื่อ วันที่ 14 เมษายน 2564,

จาก <https://positioningmag.com/>.

## จ. การสัมภาษณ์

### รูปแบบ

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์/เป็นผู้ให้สัมภาษณ์/ชื่อผู้สัมภาษณ์/เป็นผู้สัมภาษณ์/ที่มา (สถานที่สัมภาษณ์)/เมื่อ..  
(วัน เดือน ปีที่ทำการสัมภาษณ์)

### ตัวอย่าง

ผศ.ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ดร.ดลนพร วราโพธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564.

## 7. ส่วนภาพประกอบ (Figure) และส่วนตาราง (Table)

ภาพประกอบและตารางควรมีเท่าที่จำเป็น โดยพิมพ์หน้าละ 1 ภาพ หรือ 1 ตาราง สำหรับ คำบรรยายภาพและตารางให้พิมพ์เหนือภาพหรือตาราง ส่วนคำอธิบายเพิ่มเติมให้ใส่ใต้ภาพหรือตาราง

## 8. การตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้พิมพ์ควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความนี้ให้กับกองบรรณาธิการ การเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

## 9. การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จำนวน 2 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อหรือข้อมูลของผู้เขียนบทความ และผู้เขียนบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double – Blind Peer Review)



## 10. ลิขสิทธิ์

เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ผู้นิพนธ์ทุกท่านต้องลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มใบมอบลิขสิทธิ์บทความให้แก่วารสารฯ พร้อมกับบทความต้นฉบับที่ได้แก้ไขครั้งสุดท้าย นอกจากนี้ ผู้นิพนธ์ทุกท่านต้องยืนยันว่าบทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์นั้น ได้ส่งมาตีพิมพ์เฉพาะในวารสาร ภาวนาสารปริทัศน์เพียงแห่งเดียวเท่านั้น หากมีการใช้ภาพหรือตารางหรือเนื้อหาอื่นๆ ของผู้นิพนธ์อื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้นิพนธ์ต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อบรรณาธิการ ก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์ หากไม่เป็นไปตามข้อกำหนดเบื้องต้น ทางวารสารจะถอดบทความของท่านออกโดยไม่มีข้อยกเว้นใดๆ ทั้งสิ้น

## 11. การเผยแพร่บทความวารสาร ภาวนาสารปริทัศน์

เมื่อบทความได้ผ่านการประเมินแล้วจะนำบทความไปเผยแพร่ ที่

<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/WJR>

## สอบถามข้อมูลได้ที่

E-mail : [wjr.wishing@gmail.com](mailto:wjr.wishing@gmail.com)

ผศ.ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ ผู้ช่วยบรรณาธิการวารสารภาวนาสารปริทัศน์

Line Id : niwes2000 โทร 086-901-9253

ดร.ตลนพร วราโพธิ์ ผู้ช่วยบรรณาธิการวารสารภาวนาสารปริทัศน์

Line Id : tu.minny โทร 095-254-9466



Wishing Journal Review

## แบบฟอร์มส่งบทความเพื่อพิจารณาลงในวารสาร

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

### เรียน บรรณาธิการวารสาร

ข้าพเจ้า (ชื่อ/ฉายา/นามสกุล/นาย/นาง/นางสาว).....

นิสิตระดับ.....สาขาวิชา.....คณะ.....

มหาวิทยาลัย.....

อาจารย์ประจำสาขาวิชา/กลุ่มวิชา/ภาควิชา.....คณะ.....

มหาวิทยาลัย.....

ขอส่ง

บทความวิจัย

บทความวิชาการ

บทวิจารณ์หนังสือ (Book review)

บทความปริทัศน์ (Review article)

ชื่อเรื่อง(ภาษาไทย).....

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ).....

ชื่อผู้เขียนหลัก (ภาษาไทย).....

ชื่อผู้เขียนหลัก (ภาษาอังกฤษ).....

ชื่อผู้เขียนร่วม (ภาษาไทย).....

ชื่อผู้เขียนร่วม (ภาษาอังกฤษ).....

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก..... หมู่ที่..... ซอย..... ถนน.....

แขวง/ตำบล..... เขต/อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์..... E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้  เป็นผลงานของข้าพเจ้าแต่เพียงผู้เดียว

เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ร่วมงานตามชื่อที่ระบุในบทความจริง

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความวิชาการ/บทความวิจัยนี้ ข้าพเจ้าเป็นผู้ประพันธ์เอง มิได้คัดลอกหรือสำเนาผลงานของบุคคลอื่นมาใช้ในการเขียนบทความนี้ ในกรณีที่ทางวารสารตรวจพบการคัดลอกหรือสำเนาผลงานของบุคคลอื่น ข้าพเจ้ายินยอมให้ทางวารสารยกเลิกเผยแพร่และถอดถอนบทความของข้าพเจ้าโดยไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ

บทความนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และจะไม่นำไปเพื่อพิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสารอื่น ๆ อีก นับจากวันที่ข้าพเจ้าได้ส่งบทความฉบับนี้มายังกองบรรณาธิการวารสาร

ลงนาม.....

(.....)

หมายเหตุ : ชำระค่าลงบทความจำนวน 2,000 บาท โดยชำระผ่านธนาคารกรุงเทพ สาขาจอมบึง

เลขที่บัญชี 364-0-68246-8 ชื่อบัญชี พระครูภาวนาโชติคุณ (ภาวนาสารปริทัศน์)

ส่งไฟล์บทความลงระบบที่ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/WJR/about/submissions>

และส่งแบบฟอร์มขอลงบทความฉบับนี้ พร้อมหลักฐานการโอนเงินไปที่ ไปที่ e-Mail : [wjr.wishing@gmail.com](mailto:wjr.wishing@gmail.com).